



Het heilig uur : oefeningen en gebeden bij de gedurige aanbidding en het gebed van veertig uren : biecht-, communie- en Mis-gebeden

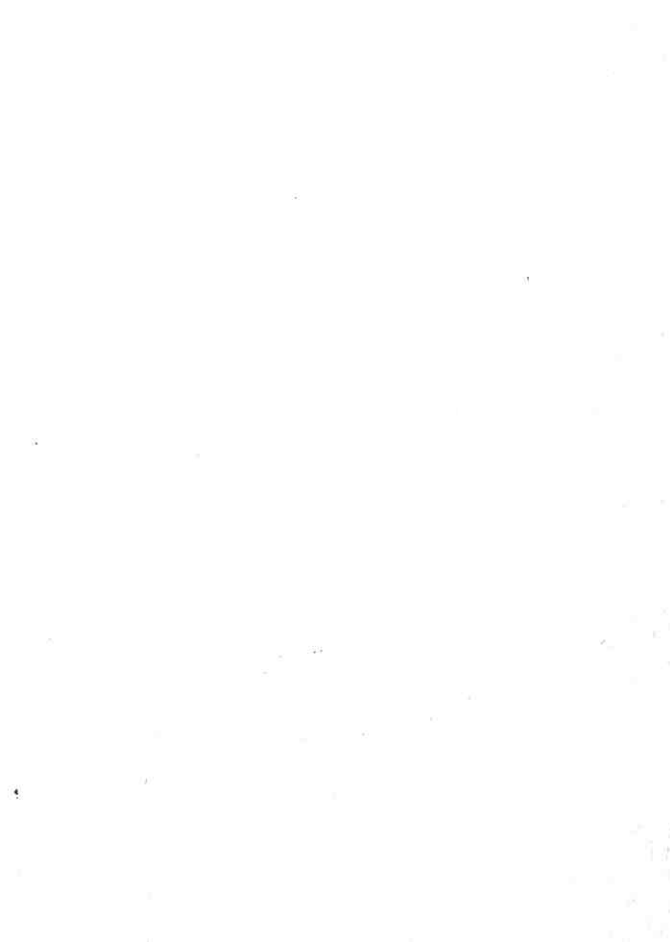
<https://hdl.handle.net/1874/237185>

395

Vak 59

mm 14098





HET HEILIG JUR.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT



1605 9804

H E T
HEILIG UUR.

oEFENINGEN EN GEBEDEN

BIJ DE

GEDURIGE AANBIDDING EN HET GEBED VAN VEERTIG UREN;

BIECHT-, COMMUNIE- EN MIS-GEBEDEN.

MEERENDEELS GETROKKEN UIT DE WERKEN

VAN DEN

H. LEONARDUS A PORTU MAURITIO.

3^{de} *vermeerderde Druk*

AMSTERDAM,
G. B O R G.
1886.

**BIBLIOTHEEK DE
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT
COLL. THOMASSEN**

IMPRIMATUR.

Amstelodami, 28 Martii 1870.

J. A. VAN DEN AKKER,

Libr. Cens.

EEN WOORDJE BIJ DE 3^e DRUK.

Met een gevoel van dankbaarheid leg ik deze 3^e druk ter perse, voorzeker is het ongehoord voor een devotieboekje (er bestaan zoo vele) om in een jaar ruim 2 duizend te verkoopen, door gedurige navragen word ik er nu toe genoodzaakt, en voldoe daarom gaarne aan een veelvuldig verzoek om ook eenige Litanien en eereboete er bij te voegen die hier zeker op zijn plaats zullen zijn.

Moge deze nieuwe uitgave die ook op fraaier papier gedrukt is een gunstig onthaal vinde, en eenigzins bijdrage om de oneer te herstellen die God worde aangedaan in het H. Sacrament des Altaars, voorzeker zal dan het doel van de Uitgever bereikt worden.

FEESTDAG H. BLASIUS 1885.

VOORWOORD.

Het is zichtbaar voor iedereen hoe alom bij de geloovigen in de laatste jaren de vereering en aanbidding van het H. Sakrament des Altaars is toegenomen. Overal ziet men bij de Christenen meer en meer behoefte om hunnen goddelijken Meester, onder broodsgedaante op het altaar tegenwoordig, dikwijls te komen groeten, en hun hart

voor Hem uit te storten, en zoo menigmaal eene plegtige uitstelling van het Allerheiligste geschiedt, kan de priester er op rekenen dat het getal van aanbidders den ganschen dag groot zal zijn.

Geen wonder dat dan ook in bijna iedere parochie van ons vaderland het broederschap der gedurige aanbidding en de oefening van het Veertig-uren-gebed is ingesteld.

Welnu, het is om de geloovigen te helpen dat uur van aanbidding, dat heilig uur goed en voordeelig door te brengen, dat wij hun dit gebedenboek aanbieden. De gewone kerkboeken geven in den regel te weinig gebeden voor het H. Sakrament, om den Christen een geheel uur bezig te houden; en toch van het goed doorbrengen van dit heilig uur zal zooveel voor hem afhangen. „Neen, neen,” zegt de H. Cyprianus: „de tranen vlieten nooit te vergeefs in tegenwoordigheid van Jesus Christus; daar behoeft een rouwmoedig en vernedert hart nooit te vreezen van zich te zullen zien verstooten. De goddelijke ingevingen zullen getrouw aan onze verzuchtingen beantwoorden, en de zachtheid der hemelsche vertroosting zal een onfeilbaar gevolg van onze tranen zijn.”

Vooraf een enkel woord over de gedurige aanbidding en het veertig-uren-gebed.

De gedurige aanbidding is een broederschap, dat in de eerste helft der 17de eeuw in het bisdom

van Luik ontstond, en spoedig door paus Clemens XII bevestigd en met aflaten begiftigd werd.

De grondgedachte waaruit het ontsproot was deze: het is niets meer dan billijk dat wij, Christenen, dag en nacht in aanbidding zouden zijn neêrgeknield voor Jesus Christus, die uit liefde tot ons voortdurend onder den schijn van brood in ons midden wil wonen. Maar dewijl niemand hier toe in staat is, moeten de Christenen van verschillende plaatsen zich vereenigen om gezamenlijk te doen, wat niemand hunner afzonderlijk kan verrichten. Wanneer in een bisdom elke parochie een verschillende dag van aanbidding kiest en de parochianen onder elkander de uren van den dag verdeelen, dan zal in ieder bisdom Jesus, alle dagen door het gansche jaar, eenige vrienden rond zich hebben om Hem in zijn geheim te aanbidden.

Wordt men lid van dit broederschap, dan verbindt men zich, om jaarlijks, een uur lang, het Heilig Sakrament te aanbidden.

Men is echter onder geene de minste zonde verbonden. Men kan dit uur volbrengen niet alleen in de kerk, maar ook in zijn huis, ook op reis, als men zich intusschen met godvruchtige bedenkingen bezig houdt. Door eenige reden verhinderd zijnde het bepaalde uur te houden, kan men naar goedvinden een ander kiezen.

De aflaten, aan dit Broederschap voor Nederland verleend, zijn de volgende:

VOLLE AFLAAT

(Ook toevoegelijk aan de geloovige zielen)

aan de Leden dezer Broederschap vergund
op de volgende dagen.

Den dag als men in de Broederschap wordt ingeschreven.

Den dag dat men zijn jaarlijks Bid-uur volbrengt.
Zondag onder het octaaf van het III. Sakrament.
Zondag onder het octaaf van alle Heiligen.

Den feestdag van Driekoningen.

Den eersten Zondag van den Advent.

Den eersten Zondag van de Vaste.

Den eerste Zondag der maand Mei.

Witten Donderdag.

Onzes Heeren Hemelvaart.

Den feestdag van den H. Lambertus, 17 September.

Om deze aflaten te verdienen moet men biechten, communiceeren en eenigen tijd bidden tot intentie van Zijne Heiligheid den Paus.

Eens in de maand, als men een uur lang in de kerk het Allerheiligste Sakrament zal aanbidden. (Om dezen aflaat te verdienen is het niet noodig te biechten en te communiceeren, mits men slechts in staat van genade zij.)

In het uur des doods, wanneer men alsdan gebiecht en gecommuniceerd heeft, of dit niet kunnende, met een oprecht berouw over zijne zonden den heiligen Naam JESUS, godvruchtelijk zal aanroepen, ten minste met het hart, zoo men het met den mond niet kan.

Het veertig-uren-gebed is geen broederschap, maar een wijze van aanbidding, die waarschijnlijk voor het eerst in het midden der zestiende eeuw door een Capucijner-pater in Milaan werd ingevoerd, tot aandenken aan de veertig uren, die Christus in het graf heeft doorgebracht. In 1592 heeft paus Clemens VIII het veertig-uren-gebed in Rome ingevoerd, en bevolen dat de verschillende kerken der Eeuwige Stad om beurt die oefening zouden houden, ten einde door een voortdurend gebed van God te verkrijgen den vrede in Frankrijk, en de afwending van de gevaren, die Europa bedreigden van den kant der Turken en ongeloovigen.

In Rome bleef die oefening altijd in gebruik en werd zij voortdurend door de geloovigen met ijver gehouden, en van daar verspreidde zij zich in de meeste landen der wereld. Die veertig uren van aanbidding worden dan over drie achtereenvolgende dagen verdeeld; en waar deze wijze van aanbidding wettig is opgericht, heeft de pastoor het regt om gedurende die drie dagen het Heilig Sacrament plegtig uit te stellen.

Het was ook te Rome, en wel door den H. Philippus Nereus, dat het gebruik begon om het veertig-uren-gebed te houden op de drie laatste dagen van den vasten-avond, de drie dagen die aschwoensdag voorafgaan. Het bijzonder doel, dat de Heilige daarbij had, was aan God voldoening te geven voor de oneer, Hem in die dagen van vermaak aangedaan, en om door bijzondere goede werken den goddelijken toorn af te wenden van de arme zondaars, die zich in dagen van ongebonden vreugde maar al te dikwijls vergeten. De H. Carolus Borremaeus beval deze oefening voor zijn bisdom Milaan, en spoedig werd dit schoon gebruik in vele katholieke landen ingevoerd.

GEESTELIJKE RAADGEVINGEN

VOOR

GODVRUCHTIGE CHRISTENEN

OM

HET UUR VAN AANBIDDING

VOOR

ONZEN HEER EN ZALIGMAKER

JESUS CHRISTUS

IN HET

SAKRAMENT DER GEZEGENDE EUCHARISTIE

MET VOORDEEL DOOR TE BRENGEN.

Tracht een goed gebruik te maken van uw biduur voor het Allerheiligst Sakrament want de overvloed van genade en barmhartigheid welke eene ziel gedurende dit kostbaar uur kan verkrijgen, is onberekenbaar.

1. Nader dan, om Jesus in de gezegende Eucharistie te aanbidden, tot de oneindige majesteit van uwen goddelijken Koning, met een diepen ootmoed, opdat gij hem moogt vereeren met uw geheele wezen, en moogt volharden in die nederigheid, en alzoo nederig van deze doorluchtigen Heer moogt weggaan. Houdt u verzekerd, dat dikwijls weinig vrucht uit het biduur getrokken wordt, dewijl men het niet in diepe nederigheid begint, voortzet en eindigt. Onze Heer Jesus deelt zich gaarne mede aan de ootmoedigen, aan de nederigen, en hij onttrekt zich aan eene hoogmoedige ziel, die met eene verlagende baatzuchtigheid zich zelve alleen bemint.

2. Wanneer gij in 't gebed tot Jesus, uwen

grooten God, in het Allerheiligste Sakrament nadert, moet gij dat toch altijd met een volgzaam, gewillig hart doen, gereed om in alle dingen zijn allerheiligsten wil te volbrengen, zonder eenig voorbehoud, zonder toe te geven aan voorliefde of tegenzin; want het moet een vaardig en edelmoedig offer zijn, dat gij aan de zoetste liefde uws harten, aan Jesus in het gezegend Sacrament brengt. Hij heeft zich zoo liefdevol aan u gegeven, kunt gij dan wel te veel doen met u zelve geheel aan hem en aan het goeddunken van zijn allerheiligsten wil op te offeren!

3. Zorg vooral dat gij het Allerheiligste Sakrament niet komt aanbidden met een hart, dat gehecht is aan dagelijksche zonden, en aan eene vrijwillige blindheid des geestes, die voorkomt uit de liefde tot de ondeugd en uwe hartstogten. Hij toch, die aldus nadert om in dit biduur met Jesus te spreken, komt, om zoo te zeggen, den Heer Jesus dwingen om tegenover zijne ziel het stilzwijgen te bewaren en zich voor haar te verbergen. Indien gij u aan dagelijksche zonden en verzuimen schuldig kent, belijd die dan nederig in zijne tegenwoordigheid, smeeke hem met kinderlijk vertrouwen dat hij ze u vergeve, en neem het vaste besluit om aan Jesus alleen toe te behooren.

4. Onzen Heer Jesus mishagen zeer de zonden

tegen de gehoorzaamheid, tegen het opvolgen van den regel, tegen de broederlijke liefde; en voornamelijk is dit het geval, wanneer die zonden uit gewoonte of uit hoosheid voorkomen; want indien men ze niet van ganscher harte verfoeit, worden zij een groot beletsel daarentegen dat de Heer Jesus zich aan de ziel mededeelt. Hetzelfde geldt van vrijwillige verstrooidheid, van de zondige gewoonte van het inwilligen van lichamelijk gemak en de geriefelijkheden des levens en het uit gewoonte toegeven aan zijne hartstogten. Deze dingen zijn als dikke en donkere wolken, welken de onuitsprekelijke schoonheid en heiligheid dier goddelijke Zon, Jesus Christus, verbergen, die zich alleen ontsluit en openbaart aan de zuiveren van harte.

5. Pas op dat gij niet bezorgd zijt om gedurende het biduur geestelijke vertroosting te hebben of te verlangen naar gevoelige devotie. Deze aardsche en lage geest, vol van eigenbaat, is het gevolg van een grooten maar verborgen hoogmoed, en hij mishaagt Jesus onzen Heer bijzonder. Indien gij nederig waart, en uwe nietigheid kendet, dan zoudt gij niet alleen niet naar eene gevoelige devotie, naar geestelijke vertroosting in uwe meditatieën en uwe gebeden haken, maar dan zoudt gij verlangen, dat God u geen andere vertroosting dan dorheid en ongevoeligheid mogt schenken, opdat gij aldus uwe onvolmaaktheden beter mogt leeren kennen, en

Jesus om Hem alleen en niet om eigen genot liefhebben. Zij, die zoo verlangen naar gevoelige devotie en geestelijke vertroosting gedurende hun gebed, zijn altijd onvolmaakte zielen, en dikwijls worden zij door een valsch gevoel zeer misleid. Laat Jesus u behandelen zooals het hem het meest behaagt, en tracht in alle nederigheid en eenvoudigheid des harten zijn heiligen wil te doen, u geheel en al in zijne gezegende handen overgevende; al het andere dat gij zoudt begeeren is slechts blindheid en eigenliefde, hemelijke hoogmoed en geestelijke begoocheling.

6. Tracht gedurende de kostbare oogenblikken welke gij in aanbidding voor het Allerheiligste Sakrament doorbrengt, bezielde te zijn met een geest van levendig geloof, en verlies niet uit het oog hoe oneindig groot, heilig en goed de Heer is, in wiens koninklijke tegenwoordigheid gij het geluk hebt u te bevinden. Bedenk wie hij is, en wat gij zijt, en wat er van u zou gekomen zijn, indien hij geen medelijden met u gehad, u niet verdedigd, bemind en gezegend had. Overweeg hoe gij in zijne oogen niet de minste verdienste bezit en hoe ondankbaar gij u betoont voor de weldaden, welke gij hebt ontvangen, en bewaar uw hart kalm in nederigheid, met kinderlijk vertrouwen op de oneindige liefde en barmhartigheid van onzen Heer Jesus, wiens heilig hart geheel brandt van welwillende

liefde tot u. Vraag hem daarom gedurende het uur, waarin gij hem in het Allerheiligste Sakrament moogt komen aanbidden, dat hij u moge verlichten, genezen en u den afgrond uwer ellende, uwer nietswaardigheid, de grootte uwer zonden, uwer ongetrouwheid moge doen kennen, en u zijne genade verleenen om u te overwinnen en te beteren.

7. Geestelijke personen zullen wel doen, indien zij een gedeelte van het biduur wijden aan de ernstige overweging van het bijzonder onderwerp en de heiligheid van hunne Orde; zij moeten zich dan ook onderzoeken omtrent het nakomen van hunnen bijzonderen regel en omtrent al wat hun geestelijk gedrag en hun inwendig leven betreft; zij moeten den Heer bidden, dat hij hun het begrip en de beoefening dier evangelische deugden en waarheden schenke, welke in dien ordesregel zijn vervat. Deze oefening zal hen opwekken tot een heilig berouw, een diepen ootmoed en ernstige voornemens.

8. Indien gij u in de tegenwoordigheid van uwen goddelijken Koning in het Allerheiligst Sakrament bevindt, moet gij u altijd herinneren, dat gij tot den Heer spreekt, die oneindig rijk en goed is, die gaarne wordt aangeroepen, dewijl hij geheel en al liefde is, en die altijd gaarne

geeft en schenkt. Smeek Hem dan, dat hij u zijn geest geve, den geest van diepen ootmoed, van vrijwillige onderwerping en vernedering; den geest van volmaakte gehoorzaamheid, van nauwkeurig opvolgen van uwe levenspligten; van geheele overgeving aan zijne barmhartigheid en volkomen zelfverloochening; den geest van geheele zelfopoffering zelfs in de geringste zaken, van eene edelmoedige onverschilligheid voor eer en aanzien en genegenheid van de schepselen; den geest, die eene groote achting en eene volmaakte liefde, inwendig en uitwendig, tot het kruis instort en die de ziel er toe brengt om een leven van inspanning en opoffering te leiden, om niets anders te verlangen dan God te behagen, te eeren en te dienen en zijne goddelijke glorie bovenal te zoeken; den goeden geest, die de ziel brengt tot zuiverheid van meening in elke daad en tot opregtheid en eenvoud in handel en wandel, met eene volmaakte liefde tot het verborgen leven.

Dit is de geest van onzen Heer Jesus Christus, die met de meeste vrijgevigheid door Hem wordt geschonken aan ieder die het Hem zal vragen, vooral in de kostbare oogenblikken dat hij Hem in het allerheiligste Sakrament aanbidt. Hij laat die ziel, met kinderlijke liefde en met volkomen vertrouwen tot hem gekomen, nimmer ongetroost of met ledige handen uit zijne tegenwoordigheid

gaan. Beschouw u zelven dan aan de voeten van Jesus in dit Aanbiddelijk Sakrament als eene kleine slecht voorziene lamp, die uit gebrek aan olie niet goed brandt. Vraag van Jesus in dit Aanbiddelijk Sakrament, dat hij u de olie der heilige deugden, de levende vlam zijner liefde moge geven; verklaar in zijne tegenwoordigheid uit geheel uw hart, dat gij voor Hem alleen met de moeilijkheden des levens wenscht te worstelen en daardoor verteerd te worden, gedurende een leven, dat eene navolging zal zijn van het leven des Heeren op deze aarde, dat hij geleden heeft voor de glorie van zijnen eeuwigen Vader, en ter uwer liefde, en dat Hij nu leeft in het goddelijk Sakrament, — het leven van nederigheid, van genoorzaamheid, van opoffering, van liefde, van onveranderlijke standvastigheid, getrouwheid en vastberadenheid in het vereeren en verheerlijken van God, Zijn eeuwigen Vader, terwijl hij woont in dit Sakrament, waarin hij zich vrijwillig gesteld heeft, ten einde ons deelgenoot te maken van zijne onuitsprekelijke schatten en genaden. O God! welke groote, welke overvloedige schatten bezitten wij niet, verborgen in Jesus in het Sakrament! Tot welke groote volmaaktheid en heiligheid zullen wij niet geraken, indien wij een uur van aanbidding dagelijks of dikwijls voor het allerheiligst Sacrament doorbrengen. Welk vreeselijk berouw, welk een angstvol oordeel in den dood wacht

hem, die in dit leven zulk eene uitstekende genade heeft laten verloren gaan.

Nader dan nederig en met volharding tot dat Licht van uw heilig geloof; daar zult gij al de zoetheid, daar al de vrucht van het Leven in het hemelsch Manna der aanbiddelijke Eucharistie vinden.

GEZEGEND ZIJ JESUS, IN ALLE EEUWIGHEID!



GEBEDEN.

I.

Oefening van aanbidding.

Ik kniel neder in uwe tegenwoordigheid, verheven en aanbiddelijk Sakrament, zeker onderpand van liefde, dat mij door een menschgeworden God bij het naderen van zijn dood werd nagelaten. Voor u nedergeworpen met een berouwvol en vermorzeld hart, doordrongen van gevoelens van den diepsten eerbied en van de levendigste godsvrucht waartoe ik in staat ben, aanbid ik in u o bron van barmhartigheid en van genade, het ligchaam, het bloed, de ziel en de godheid van mijn Verlosser, Jesus Christus, en belijd, dat zich dáár mijn Opperheer, mijn Vader en mijn Schepper, mijn Verlosser en mijn Regter, mijn Heiligmaker, mijn God, mijn al bevinden. Ik zou die oefening van geloof en aanbidding elk oogenblik mijns levens, bij elke adembaling wenschen te kunnen doen; ik zou haar op alle plaat-

— sen willen doen en met mijn bloed willen teekenen. Het is mijne meening om die oefening van geloof en aanbidding nu voor altijd te doen, en ik zou die willen doen met die vurigheid, o mijn God, waarmede de Engelen u hunne aanbidding aanbieden terwijl zij, bevende van eerbied, hun aangezicht tot den grond nederbuigen en onophoudelijk herhalen: Heilig, Heilig, Heilig! Mijn geest kan geen gedachten, mijn hart geen gevoelens, mijne tong geen woorden voortbrengen om mijne onbegrensde verplichting uit te drukken jegens uwe oneindige goedheid. Daarom noodig ik den hemel en de aarde, de Heiligen, de menschen en al de schepselen uit, om u te aanbidden, te zegenen en te loven. Wat mij aangaat, die uwe arme dienaars, behandel mij gelijk het aan zulk een grooten God als gij zijt voegt; neem met goedheid dit biduur aan dat ik begin; stort uwe genaden over mij uit, bevestig mijne voornemens. Verdrijft mijne duisternissen door uw goddelijk licht: bedaar de gejaagdheid mijns harten, door er uw zoeten vrede in uit te storten; bevrijd mij van alle schuldige genechtheid aan de schepselen; geef, in één woord, dat dit uur in mij al de deugden en bijzonder de goddelijke liefde herlevendige, te meer dewijl ik u hier bezoek in een staat, die een God van liefde openbaart. Al te gelukkig zal ik zijn, indien uwe barmhartigheid mij in dit uur een zegen zal doen verkrijgen, die het onderpand zal

wezen van den zegen, welke ik voor het uur van mijn dood hoop: den zegen van het eeuwige leven!

Oefening van berouw.

O goede Jesus! onder zooveel zielen, die bij deze gelegenheid voor u verschijnen, is er zeker geene die zóó beladen is met ongeregtigheden als ik het ben. Welk uwer geboden heb ik niet overtreden? Welk uur mijns levens heb ik mij niet met eenige zonde besmet? Ik moet dus dit uur van aanbidding (dit bezoek) beginnen met u vergiffenis te vragen. Ja, vergiffenis, mijn zoete Jesus, vergiffenis voor mijne talrijke zonden! Geef mij daarover eene opregte droefheid, eene levendige droefheid, eene droefheid die mij het hart verbrijzelt. Ik verfoei mijne zonden, niet zoozeer omdat ik daardoor den hemel verloren, niet omdat ik de hel verdiend heb, of omdat ik mij tijdelijke straffen op den hals heb gebaald; maar ik verfoei ze alleen uit liefde tot u, dewijl zij u beleedigd hebben, u, de oneindige Goedheid, die eene oneindige liefde waardig zijt! Ik zou mijne ongeregtigheden met dien overgrooten haat willen haten, welken gij zelf in uw lijden en in uwen dood daartegen hebt gehad. Ik maak dan ook het vast voornemen

om boetvaardigheid te doen zooals gij het verlangt, om u nooit meer willens en wetens en met opzet te beledigen, noch door doodzonde, noch door dagelijksche zonde. Ik verlang mij van ganscher harte tot u te bekeeren, gelijk zooveel zondaars en zondaressen gedaan hebben, met wier berouw ik het mijne vereenig; doordrongen van een opregt berouw, roep ik met hen uit: Barmhartigheid, o mijn Jesus! medelijden en barmhartigheid!



Bid den Miserere of den De profundis, of, in plaats van dezen psalmen, drie-maal het Onze Vader, Wees gegroet en Eer zij den Vader, ter eere van de heilige boetelingen Petrus, Augustinus en Magdalena.

Psalm 50.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi et malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.

Ontferm u mijner, o God, volgens uwe groote barmhertigheid.

En wisch, volgens de menigte uwer barmhertigheden, mijne boosheid uit.

Wasch mij meer en meer van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonden.

(Ik hoop, o mijn God, dat gij mij die genade zult verleenen,) want ik ken nu mijne ongerechtigheid, en ik heb mijne zonde altijd voor oogen

Voor u alleen heb ik gezondigd: ik heb het kwaad voor uw aanschijn gedaan; vergeef mij, Heer, opdat men erkenne dat gij uw woord gestand doet, *(dat gij getrouw, zijt aan uwe belofte van dengene te zullen vergeven, die een waar berouw zal*

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, et mundabor; lavabis me, et super nivem dealabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiā, est exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua, et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiā

gevoelen van u beledigd te hebben,) en gij aldus zult zegevieren indien gij beoordeeld wordt.

(Ontferm u mijner.) Want zie *(ik ben zwak:)* ik ben in ongerechtigheid gevormd, en in zonde heeft mijne moeder mij ontvangen.

(Zuiver mij;) want gij hebt altijd de waarheid *(en de rechtvaardigheid)* bemind, en gij hebt mij *(zelfs)* de geheimen en de verborgenheden uwer wijsheid geopenbaard.

(Ja, mijn God,) gij zult mij met hyssop besproeijen, en ik zal gezuiverd worden; gij zult mij wassen, en ik zal witter worden dan sneeuw.

Gij zult aan mijne ooren woorden van barmhartigheid en genade doen hooren, die mijn *(hart)* troost en vreugde *(zullen)* geven; en mijne beenderen *(die verbrijzeld zijn van smart en vernederd)* zullen van vreugde trillen.

Wend *(dan)* uw aanschijn van mijne zonden af: en wisch al mijne ongerechtigheden uit.

Schep in mij, o God, een zuiver hart, en vernieuw in mijn binnenste den geest van gerechtigheid.

Verwerp mij dan niet uit uwe tegenwoordigheid: en neem uwen Heiligen Geest niet van mij weg. Geef mij *(integendeel)* de

salutaris tui, et spiritu principali confirma me.

Docebo miquos vias tuas, et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meae, et exultabit lingua mea iustitiam tuam.

Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humilatum, Deus, non despicies.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua, Sion: ut aedificentur muri Jerusalem.

vreugde van uwen heilzamen bijstand weder; en bevestig mij door (*mij*) een geest van kracht (*te schenken die mij belet om te hervallen.*)

Ik zal (*dan*) den boozen uwe wegen leeren, (*ik zal hun leeren, dat gij vol goedheid en barmhertigheid zijt*;) en de goddeloozen zullen zich tot u bekeeren.

Verlos mij (*dan*), o mijn God, God mijner zaligheid, van de wraak die het bloed reept, (*dat ik onrechtvaardig vergoten heb*;) en mijne tong zal uwe rechtvaardigheid door vreugdezangen vieren.

Gij zult aldus mijne lippen openen, en mijn mond zal uwen lof verkondigen.

Want indien gij een offergewild hadt (*ter voldoening voor mijne zonden*), ik zou het u ongetwijfeld hebben opgedragen, maar de brandoffers (*welke ik u zou aanbieden*) zouden u niet welgevallig zijn.

Een bedrukte geest is het offer (*van den zondaar*) dat aan God behaagt; een vermorzeld en verootmoedigd hart zult gij, o God! niet versmaden.

(*Zoo is het mijne, Heer.*) Behandel Sion (*dus*) met goedertierenheid volgens uwen goeden wil, en wreek u niet op haar over de zonden die ik begaan

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta; tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto;

Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

heb: doe haar nog de gevolgen uwer goedheid ondervinden, opdat de muren van Jerusalem mogen gebouwd worden, (en men daar een tempel stichte in welken gij aangebeden wordt).

Dan zult gij de offerande der regtvaardigheid, de dank- en brandoffers aannemen; dan zal men kalveren (*als dankoffers*) op u altaar slagten.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest.

Gelijk het was in den beginne en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Psalm 129.

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuae intendentes: in vocem deprecationis meae.

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitatio est, et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Uit de diepten (*van den afgrond waarin mijne zonden mij gedompeld hebben,*) heb ik tot u geroepen, Heer: Heer, verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren luisteren naar de stem van mijn gebed.

Indien gij (*streng*) reken-schap vraagt van onze onge-regtigheden, Heer: Heer, wie zal er bestaan?

Maar (*ik durf mij tot u wenden*), dewijl gij vol barmhartigheid zijt, en om uwe wet (*die mij tot vertrouwen opwekt*), heb ik op u, Heer gehoopt.

Sustinuit anima mea in
verbo ejus: speravit anima
mea in Domino.

A custodia matutina
usque ad noctem, speret
Israël in Domino.

Quia apud Dominum
misericordia, et copiosa
apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël,
ex omnibus iniquitatibus
ejus.

Gloria Patri, etc.

Mijne ziel heeft haar ver-
trouwen gesteld in zijn woord;
mijne ziel heeft op den Heer
gehoopt.

Dat Israël op den Heer
hope van den morgen tot den
nacht.

Want bij den Heer is barm-
hartigheid, en bij hem is over-
vloedige verlossing.

En hij zal Israël verlossen
uit al zijne ongerechtigheden.

Eer zij den Vader, enz.

Gebed om den aflaat te verdienen.

Jesus, mijn Verlosser, ik weet en ik geloof,
dat gij in uwe goedheid aan uwe Kerk den rijken
schat der aflaten ten gunste der geloovigen hebt
geschonken. Ik weet dat Zij bij deze gelegenheid
van dien geestelijken rijkdom uitdeelt aan degenen,
die u, in de vereischte gesteldheid, komen aan-
bidden, terwijl gij op het altaar zijt uitgesteld,
indien zij bidden volgens hare meening, dat wil
zeggen: voor de bekeering der ongeloovigen, voor
den terugkeer der ketters in haren schoot, voor
de bekeering der zondaren, voor de verheffing
van den christen naam, en voor andere even uit-

stekende doeleinden. Voor deze meeningen wil ik dit uur bidden, ten einde, zooals ik hoop, de aflaten te verdienen.

Ik wensch dat zij op mijne ziel mogen toegepast worden, ter voldoening voor den tijdelijke voor mijne zonden verschuldigde straffen, en ik wensch tot hetzelfde doel al de andere aflaten te verdienen, welke de Opperherders hebben verbonden aan de bijzondere gebeden, die ik gedurende dit uur zal storten.

Indien men de aflaten wil toepassen op de zielen in het vagevuur zegge men :

Mijn Jesus, indien ik de aflaten mogt verdienen, offer ik ze op voor de lansen der overledenen, voor welke ik uit regtvaardigheid, uit dankbaarheid of uit liefde, bijzonder verplicht ben te bidden; gewaardig hen aan te nemen ter kwijtschelding harer schuld; verhaast het oogenblik van hare verlossing uit de vlammen des vagevuurs en hare intrede in het Paradijs.

Door de volgende gebeden, kan men voldoen aan de meeningen, welke de Opperherders, bij het verleenen der aflaten aanbevelen.

Gebeden voor de behoeften der Kerk.

Heer, ik beveel u de heilige Kerk, uwe bruid

en onze moeder, aan. Gedenk dat gij uw bloed voor haar gestort hebt, opdat zij onbevlekt en ongekrenkt zou zijn. Gewaardig u haar te zuiveren en te heiligen, en verwijder daarom uit haren boezem aller ergernis en alle zonden. Gedoog niet dat zij veracht of verlaagd worde. Rigť haar, bestuur haar, verhef haar in de oogen van al de natiën, en verbreid haar over de geheele wereld. *Ut exlesiam tuam sanctum regere et conservare digneris, te rogamus, audi nos.*

Onze Vader. Wees gegroet. Eer zij den Vader enz.

Heer, heb mededoogen met het christenvolk. Dat behoort tot het veld, waarop gij en uwe Apostelen de evangelische leer hebt gezaaid; maar zie, die algemeene vijand is daarop overal de verdeeldheid van duizende dwalingen komen verspreiden O! hoeveel volken, hoeveel rijken zijn besmet door ketterij! En wie zou dan in staat zijn om dat onkruid uit te roeijen, 't welk hoe langer hoe meer het zaad der waarheid verstikt? Wie zou het kunnen doen, zoo niet gij, die almagtig zijt? Verneder dan den hoogmoed der ketters, die uwe Kerk veroutrusten, en geef dat de volken, van alle dwaalleer bevrijd, zich met u door een levendig geloof mogen vereenigen, en zich in niets meer verwijderen van hetgeen de Kerk ons te gelooven en te doen voorstelt. *Ut unimicos*

sanctae Ecclesiae humiliaire digneris, te rogamus, audi nos.

Onze Vader. Wees gegroet. Eer enz.

Heer, toen gij op de wereld zijt gekomen, hebt gij den vrede op aarde gebragt en dien door den mond der Engelen aan de menschen verkondigd. Ach! hoezeer hebben wij dien vrede niet noodig, nu het schijnt dat de christenen zich van hunne wapenen niet meer kunnen bedienen dan om hunne broeders te bestrijden! Vredelievende Koning, verspreid onder de christen vorsten den geest van eenheid en eendragt; verzoen hen met elkan- der zóó, dat zij van harte vereenigd door de banden der christelijke liefde, gemeenschappelijk de katholieke Godsdienst tegen al hare vijanden beschermen, en hunne onderdanen heilig besturen. *Ut regibus et principibus Christians pacum et veram concordiam donare digneris, te rogamus, audi nos.*

Onze Vader. Wees gegroet. Eer enz.

O Jesus, opperste en eeuwige Herder, ik beveel u uwen Plaatsbekleeder op aarde, onzen opperherder aan. Bestuur hem zelf, verlicht hem, versterk hem, bescherm hem, sta hem bij, opdat hij de Kerk met wijsheid besture.

V. Laat ons bidden voor onzen Paus N.

R. De Heer beware hem en bescherme zijne

dagen, make hem zalig op aarde, en levere hem niet aan den wil zijner vijanden.

V. Oremus pro Pontifice nostro N.

R. Dominus conservet eum, et vivificet eum et beatum faciat eum in terra, et non tradat eum in animam inimicorum ejus.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere enz.

Bij deze gebeden voege men ter eer van den Heiligen Geest dezen

H y m n u s.

Bij zijne breve van 26 Mei 1796, verleent Paus Pius VI aan al de gelovigen, die den Hymnus Veni Sancte, Spiritus, een of tweemaal daags, in 't latijn of in eenige andere taal, voor de gewone intentiën der Kerk, zullen bidden, een volle aflaat eens in de maand, op een dag naar verkiezing, mits zij vervolgens te biechten en te communie gaan; — bovendien 300 dagen aan degenen, die hem, als boven, zullen bidden op Pinks'erdag en gedurende het octaaf, — en eindelijk 100 dagen telken maal als

men den Hymnus zal bidden op andere tijden. Al deze afslaten kunnen worden toegevoegd aan de overledene geloovigen.

Veni, Sancte Spiritus.
Et emitte coelitus
Lucis tuæ radium.

Veni, Pater pauperum,
Veni, dator manerum,
Veni, lumen cordium.

Consolator optime
Dulcis hospes animæ,
Dulce refrigerium,

In labore requies,
In aestu temperies,
In fletu solatium.

O Lux beatissima,
Reple cordis intima
Tuorum fidelium.

Sine tuo numine
Nihil est in homine,
Nihil est innoxium.

Lava, quod est sordium:
Riga, quod est aridum:
Sana, quod est saucium,

Flecte, quod est rigidum:
Fove, quod est frigidum:
Rege: quod est devium

Da tuis fidelibus
In te confidentibus
Sacrum septenarium.

Da virtutis meritum:
Da salutis exitum:
Da perenne gaudium.
Amen.

Kom, Heilige Geest, doe een
straal van uw licht uit den
Hemel op ons nederdalen.

Kom, Vader der armen kom
gever van alle goede gaven,
kom, licht der harten.

Volmaakte trooster, zoete
gast der ziel, haar zoete ver-
kwikking.

In den arbeid zijt gij onze
rust, in de hitte onze verfris-
sing, in droefheid en tranen
onze troost.

O gelukzaligst licht! vervul
het binnenste van de harten
uwer geloovigen.

Zonder uwe hulp is er niets
in den mensch, is er niets
zuivers.

Wasch ons van alle smet,
besproei wat dor is, genees al
wat lijdt.

Maak onze hardvochtigheid
week, verwarm onze koude,
rigt onze verdoolde stappen.

Verspreid uwe zevenvoudige
gaven over uwe geloovigen die
hun vertrouwen in u stellen.

Verleen hun de verdiensten
der deugd, een zalig uiteinde
en de eeuwige vreugde.

Amen.

Eereboete.

O mijn God! men zou op onze dagen deze woorden van den profeet wel kunnen toepassen: *Mensa Domini despecta est* 1): „De tafel des Heeren wordt geminacht.” Hoeveel onverschilligheid en ondankbaarheid bestaat er niet ten uwen opzichte, o Jesus! die u gewaardigt in ons midden te wonen! Hoeveel oneerbiedigheden tegen uwen aanbiddelijken persoon! Hoeveel achteloosheid in uwe dienst! Hoeveel beleediging en heiligschennis van wege de ongeloovigen, de ketters, maar ook nog van zooveel slechte christenen, in de kerken, gedurende de Heilige Mis, en aan de Heilige Tafel! Daar zullen er altoos en overal gevonden worden, die u met hoon en smaad overladden, aanbiddelijke Verlosser; en gij zoudt niet eenige getrouwe zielen vinden, die, zooveel in haar vermogen is, wenschen deze oneer te herstellen en u die te vergoeden door eene hulde van aanbidding, van lof, van eerbetuiging? Aangespoord door het vurig verlangen om zooveel ongerechtigheid goed te maken, kom ik mij voor uwe voeten nederwerpen, ten einde u in het aanschijn van den hemel en de aarde herstel van eer te brengen, voor al de oneerbiedigheden en

1) Malach. 1 : 7.

al de beleedigingen, welke gij op onze altaren, in onze tempels, op onze openbare plaatsen en in onze huizen ontvangt. Met een diep verootmoedigd hart, vraag ik u duizend en duizendmaal vergiffenis voor al die onwaardige daden. O mijn Jesus, waarom kan ik al de plaatsen niet met mijne tranen besproeijen en met mijn bloed afwasschen, waar uw heilige naam zoo afgrijselijk beleedigd en waar het onderpand uwer liefde met zulk eene buitensporige minachting bejegend wordt! Waarom kan ik zooveel heiligschennis niet herstellen door eerbewijzingen, vernederingen en lofuitingen van eenigen nieuwen aard! Waarom heb ik op dit oogenblik niet de harten van al de Heiligen in mijne magt, om door het offer, dat ik u daarvan zou doen, de ongevoeligheid te vergoeden van al degenen die u gekend, doch niet bemind en geëerbiedigd hebben!

Maar de gedachte is mij vooral zoo bitter, o beminnelijke Verlosser, dat ik zelf onder het getal dier ondankbaren geweest ben. Gij kent ze, gij hebt ze gezien, mijne oneerbiedigheden, mijne versmadingen, mijne ondankbaarheid. Heb medelijden met mij, en vergeef mij zooveel overtredingen en beleedigingen. Neem, als eene onbeduidende vergoeding, het gebed aan dat ik doe, en maak werkdadig door uwe genade het verlangen dat ik heb, en het voornemen dat ik vorm van niets te verzuimen om u op alle mogelijke

wijzen te vereeren, gij, mijn Koning en mijn Verlosser, dien ik wezenlijk geloof in deze aanbiddelijke Hostie tegenwoordig te zijn, en aan wien ik mijne verzuchtingen, mijne aanbidding, mijn smeekgebed en mijne belofte aanbied.

Bid vijfmaal *Onze Vader*, *Wees gegroet* en *Eer*, en herhaal na elk *Eer zij den Vader* enz., drie-maal het volgende schietgebed:

•Lof en dank zij elk oogenblik gebragt aan het allerheiligst en allergoddelijkst Sakrament.”

Aflaat van 100 dagen telken dage eens te verdienen voor al degenen, die met godsvrucht dit schietgebed zullen bidden ter eere van het Heilig Sakrament; 300 dagen al de donderdagen des jaars en alle dagen gedurende het octaaf van H. Sakramentsdag, als men het driemaal op die dagen bidt; en eindelijk een vollen aflaat op een dag in de maand naar verkiesing, voor al degenen, die het gedurende een maand dagelijks gebeden hebben, dan te biechten en te Communie gaan en bidden volgens de meening der Heilige Kerk. — Al die aflaten zijn toe te voegen aan de zielen in het vagevuur.

Oefening van liefde van God voor de weldaden der natuur.

O mijn Jesus! wie zou u niet liefhebben, als hij het oog vestigt op de weldaden der natuurlijke orde, met welke gij ons overladen hebt! Indien ik de oogen wend naar de zichtbare dingen, hoeveel verpligting ontdek ik daarin dan niet om u lief te hebben! Heb uwen God lief, zoo spreken de hemelen tot mij, terwijl zij, om zoo te zeggen, zooveel schitterende zonnen boven mijn hoofd doen rondwentelen als er sterren aan het uitspan- sel zijn. Heb uwen God lief, roep de aarde mij toe, die met zooveel planten en bloemen versierd is, waarvan de eenen tot mijn nut, de anderen tot mijn genoegen dienen. Heb uwen God lief, herhaalt het heelal, vervuld met zooveel schepselen, de eenen redelijk van wie ik raad en hulp kan ontvangen, de anderen van rede beroofd en voor mijn voordeel, mijne verligting, of mijne behoeften gemaakt. Heb uwen God lief, zegt mij dit ligchaam, dat zoo goed gebouwd is en zulke een goede gezondheid geniet. Heb uwen God lief, zegt mij die met verstand begaafde ziel, welke mijne ledematen doet leven en bewegen. Heb uw God lief, zeggen mij én het kleed dat mij dekt en mij beschermt, én het dagelijksche voedsel dat mijne krachten herstelt, én de avond van den dag, én de rust van den nacht, én het goed

gelukken mijner zaken, én de geoorloofde uitspanningen en vriendenkringen, én een aangenaam gezelschap. Kortom, al de weldaden der natuur noodigen mij uit om u lief te hebben, o mijn Schepper en mijn edelmoedige Bewaarder!

Zooveel uitnoodigingen, het gezigt van zooveel weldaden, dringen mij tot het besluit om u te beminnen; en het is mij van ganscher harte leed, dat ik zoo lang heb uitgesteld mij aan u te geven. De liefde, welke gij mij toedraagt, dringt mij, wekt mij op, spoort mij aan, om niet meer voor mij zelve, maar voor u te leven. Ja, mijn opperste Goed, ik wil voortaan voor u alleen leven. Indien ik nog droefheid zal hebben; het zal alleen zijn over de beledigingen welke u worden aangedaan; indien ik mij zal verheugen, het zal ziju over de eer die u wordt bewezen; indien ik door vrees bevangen zal worden, het zal wesen uit hoofde der gevaren aan welke ik ben bloot gesteld om u op nieuw te beledigen. Ik wil voortaan voor u alleen leven, hetzij ik spreke, hetzij ik zwijge, hetzij ik handele, hetzij ik ruste, ik wil u zonder eenig voorbehoud toebehooren, met lichaam en ziel, dewijl al wat ik bezit, de vrucht van uwe vrijgevigheid is.

Men bidde het loflied Benedicite enden psalm Laudate Dominum, in sanctis ejus; — of men zal, ter eere van de Heilige Drievuldigheid, zevenmaal het Onze Vader, het Wees gegroet en het Eer

bidden, en daarbij telken reize het volgende Trisagium roegen.

Trisagium.

Clemens XIII en Clemens IV hebben aan al de geloovigen, die de allerheiligste Drievuldigheid door dit gebed met een berouchebbend hart zullen aanbidden, een aflaat van 100 dagen verleend welke driemaal kan verdiend worden op zondag, op H. Drievuldigheidsdag en elken dag van het octaaf, en eenmaal al de andere dagen; — daarenboven een vollen aflaat, eens in de maand, aan degenen die deze oefening dagelijks gedurende eene maand zullen doen, mits zij te biechten en te communie gaan, eene Kerk bezoeken en daar bidden volgens de meening van Z. H. den Paus.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum: plena est terra gloria tua. Gloria Patri, gloria Filio, glori: Spiritui Sancto.

Heilig, Heilig, Heilig, Heer God der heerscharen: de aarde is vol van uwe glorie. Eer zij den Vader, eer zij den Zoon, eer zij den Heiligen Geest.

Lofzang der drie kinderen in den vuuroven 1)

Benedicite, omnia opera Domini, Domino: laudate et superexaltate eum in saccula.

Benedicite, Angeli, Domini Domino: benedicite, coeli, Domino.

Benedicite, aquae omnes quae super coelos sunt, Domino: benedicite, omnes virtutes Domini, Domino.

Benedicite, sol et luna, Domino: benedicite, stellae coeli Domino.

Benedicite, omnis imber et ros, Domino: benedicite, omnes spiritus Dei, Domino.

Benedicite, ignis et æstus, Domino: benedicite, frigus et æstus, Domino.

Benedicite, rores et pruina, Domino: benedicite, gelu et frigus, Domino.

Benedicite, glacies et nives, Domino: benedicite, noctes et dies, Domino.

Benedicite, lux et tenebrae, Domino: benedicite, fulgura et nubes, Domino.

Werken des Heeren, zegen allen den Heer: looft hem en verheft zijne grootheid in al de eeuwen.

Engelen des Heeren, zegent den Heer: hemelen, zegent den Heer.

Wateren die boven de hemelen zijt, zegent allen den Heer: krachten des Heeren, zegent allen den Heer.

Zon en maan, zegen den Heer: sterren des hemels, zegent den Heer.

Regen en dauw, zegent den Heer: geesten Gods, zegent allen den Heer.

Vuur en zomerhitte, zegent den Heer: koelte en hitte, zegent den Heer.

Dauw en rijp, zegent den Heer: vorst en koude, zegent den Heer.

IJs en sneeuw, zegent den Heer: nachten en dagen, zegent den Heer.

Licht en duisternissen, zegent den Heer: bliksems en wolken, zegent den Heer.

1) Dan. III: 57.

Benedicat terra Dominum: laudet et superexaltet eum in saecula.

Benedicite, montes et colles, Domino: benedicite, universa germinantia in terra, Domino.

Benedicite, fontes, Domino: benedicite, maria et flumina, Domino.

Benedicite, cete et omnia que moventur in aquis, Domino: benedicite, omnes volucres coeli, Domino.

Benedicite, omnes bestiae et pecora, Domino: benedicite, filii hominum, Domino.

Benedicat Israël Dominum: laudet et superexaltet eum in saecula.

Benedicite, sacerdotes Domino, Domino: benedicite, servi Domini, Domino.

Benedicite, spiritus et animae iustorum, Domino: benedicite, sancti et humiles corde, Domino.

Benedicite, Anania, Azaria, Misaël, Domino: laudate et superexaltate eum in saecula.

Benedicamus Patrem, et Filium, cum Sancto Spiritu: laedemus et superexaltemus eum in saecula.

Dat de aarde den Heer zegene: dat zij hem love en hoog verheffe in de eeuwigheid.

Bergen en heuvelen, zegent den Heer: al wat op de aarde groeit, zegent den Heer.

Fonteynen, zegent den Heer: zeeën en stroomen, zegent den Heer.

Walvisschen en al wat zich in de wateren beweegt, zegent den Heer: vogelen des hemels, zegent allen den Heer.

Wilde dieren en vee, zegent allen den Heer: kinderen der menschen zegent den Heer.

Dat Israël den Heer zegene: dat het hem love en hoog verheffe in eeuwigheid.

Priesteren des Heeren, zegent den Heer: dienstknechten des Heeren, zegent den Heer

Geesten en zielen der rechtvaardigen, zegent den Heer: heiligen en nederigen van harte, zegent den Heer.

Ananias, Azarias, Misaël, zegent den Heer: looft en verheft hem hoog in alle eeuwigheid.

Laat ons den Vader, en den Zoon, met den Heiligen Geest zegenen; loven en verheffen wij hem hoog in alle eeuwigheid.

Benedictus es, Domine,
in firmamento coeli: et
laudabilis, et gloriosus, et
superexaltatus in saecula.

Gezegend zijt gij, Heer, in
het uitspansel des hemels, en
lofwaardig en glorievol en hoog
verheven in alle eeuwigheid.

Psalm 150.

Laudate Dominum in
sanctis ejus: laudate eum
in firmamento virtutis ejus.

Laudate eum in virtu-
tibus ejus: laudate eum
secundum multitudinem
magnitudinis ejus.

Laudate eum in sono
tubæ: laudate eum in psal-
terio et cithara.

Laudate eum in tym-
pano et choro: laudate
eum in chordis et organo.

Laudate eum in cymba-
lis bene sonantibus: lau-
date eum in cymbalis jubi-
lationis: omnis spiritus
laudet Dominum.

Gloria Patri etc.

Looft den Heer in zijn hei-
ligdom; looft hem gezeten op
den onwankelbaren troon zijner
magt.

Looft hem in de uitwerkselen
zijner goddelijke kracht; looft
hem volgens zijne veelvuldige
grootheid.

Looft hem met bazuinge-
schal: looft hem met de lier
en de harp

Looft hem met trommels en
in het koor; looft hem met
snarenspeel en orgeltoon.

Looft hem met welluidende
cimbaleu: looft hem met vrolijk
klinkende cimbaleu: dat alles
wat ademt den Heer love.

Eer zij den Vader, enz.

Oefening van liefde tot God voor de weldaden der genade.

Aanbiddelijke Jesus, mijn beminnelijke Ver-
losser, indien de weldaden der natuur mij aan-
sporen om u te beminnen, hoeveel meer moet

dit niet het geval zijn met de weldaden der genade, welke gij mij verleend hebt, en waarmede gij niet ophoudt mij te overladen! O God van oneindige majesteit, die oneindig magtig, oneindig heilig zijt! Uit den schoot uws Vaders voortkomende, hebt gij, om mij van de slavernij des duivels te verlossen, u gewaardigd in den schoot eener Maagd neder te dalen, in de uiterste armoede geboren te worden, vervolging te lijden, u door de vlugt aan de wreedheid uwer vijanden te onttrekken, vervolgens uwe kindschheid en den bloei uwer jaren door te brengen in eene geringe werkplaats, met ongeloofelijke inspanning te prediken, de geweldigste pijnen te lijden, om eindelijk, aan een schandhout, in den hevigsten doodsangst te sterven. En zijn al die wonderen van goedheid en van liefde niet voor mij gewrocht? Wat meer is. Toen gij naar den hemel moest terugkeeren, zou uw hart niet voldaan geweest zijn, indien gij niet op aarde waard gebleven, om mij op mijn pelgrimstogt te vergezellen, om mij in mijn laatste uur te troosten, mijne teerspijs te zijn voor het eeuwige leven, ofschoon gij den hoon en den smaad wel voorzaagt, dien gij, zelfs van de christenen, uwe leerlingen, zoudt te lijden hebben. En hetgeen gij voor mij gedaan hebt, o mijne liefde, is niet de eenige titel van mijne afhankelijkheid van u. Ik heb ook de grootste verpligting aan u voor de gunsten, waar-

mede gij niet ophoudt mij tot mijn geestelijk welzijn te overladen: verlichting om het goede te kennen, heilzame ingevingen om mij aan te sporen het te beoefenen, genade om aan het kwaad te weêrstaan, sakramenten om mij te versterken, wederwaardigheden om mij tot inkeer te brengen. Ik heb gezondigd: gij kondet u wreken, maar gij hebt mij vergiffenis geschonken. Voor andere zijt gij gestreng geweest, voor mij altijd barmhartig. Gij hebt niets nagelaten, gij verzuimt nog niets om mij tot u te trekken. O edelmoedigheid! o goedheid! o liefde van een God voor mij! Hoe moet, hoe kan ik daaraan beantwoorden? Door u van ganscher harte lief te hebben, uit geheel mijne ziel, uit al mijne krachten: *Diligam te, Domini* 1); dit is dan ook mijn onwrikbaar besluit. O! mogt ik u beminnen, ik zeg niet zooveel als gij mij bemint, dat is onmogelijk, maar zooveel als ik het verlang. Ik zou, om u te beminnen, de harten van al de gelukzaligen, met het hart van Maria, de beminnelijkste aller schepselen, met uw eigen Hart, o Jesus, dien brandoven der zuiverste liefde, willen hebben. Ach! geef ten minste dat ik u met al de vurigheid beminne, waartoe mijn hart in staat is! Geef dat ik het eerste en grootste

1) Psalm.

gebod volbreng, dat van u te beminnen: *Diliges Dominum Deum tuum* 1). Indien ik het volbreng, belooft gij mij het Paradijs; indien ik het niet volbreng, bedreigt gij mij met de hel. Ach! mijn God, kan er eene afgrijselijker hel zijn dan die van u niet te beminnen? Is er in den hemel eene uits'ekender belooning dan die van u te kunnen beminnen? [Wat mij betreft, ik verklaar plegtig, dat geen belooning en geen straf op mij zooveel indruk maken als uwe goedheid en uwe beminnelijkheid.] Daarom zal ik u tot mijn laatsten ademtogt beminnen, met het vaste vertrouwen van u gedurende de gansche eeuwigheid te zullen liefhebben. Mijn eenige spijt is, dat ik te laat ben begonnen met u te beminnen. Maar om den tijd in te halen dien ik verloren heb [met de schepselen te beminnen,] om dat verlies zooveel mogelijk te vergoeden, maak ik de intentie om zooveel oefeningen van volmaakte liefde te doen, als ik de oogen ten hemel zal opslaan, en telkenreize wil ik u tevens al de oefeningen van liefde aanbieden, die op de aarde en in het paradijs tot u worden gerigt, ten einde mijne ongevoeligheid aan te vullen.

Bid de drie lofzangen Benedictus, Magnificat en Nunc dimittis, of driemaal het Onze

1) Matth. XXII: 37.

Vader. Wees gegroet en Eer zij den Vader enz. ter eere van het Hart van Jesus, om de goddelijke liefde te verkrijgen.

Lofzang van Zacharias. 1)

Benedictus Dominus
Deus Israël: quia visita-
vit, et fecit redemptionem
peblis suae.

Et erexit cornu salutis
nobis, in domo David
pueri sui.

Sicut locutus est per os
sanctorum, qui a saeculo
sunt, prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis
nostris, et de manu om-
nium qui oderunt nos.

Ad faciendam miseri-
cordiam cum patribus nos-
tris, et memorari testamenti
sui sancti:

Jusjurandum quod jura-
vit ad Abraham patrem
nostrum, daturum se no-
bis;

Ut sine timore, de ma-
nu inimicorum nostrorum
liberati, serviamus illi;

In sanctitate et justitia
coram ipso, omnibus die-
bus nostris.

Et tu, puer, Propheta
Altissimi vocaberis: praei-

Gezegend zij de Heer, de God
Israëls, omdat hij zijn volk be-
zocht en verlost heeft;

En ons een hoorn van zalig-
heid heeft opgericht, in het huis
van zijn diebaar David;

Gelijk hij gesproken heeft
door den mond van zijne heilige
profeten der vorige eeuwen;

Dat hij ons zou verlossen van
onze vijanden en uit de handen
van allen die ons haten;

Om barmhartigheid te doen
jegens onze vaderen en zijn
heilig verbond te gedenken;

En den eed diea hij aan
Abraham onzen vader gezwo-
ren heeft, dat hij ons die ge-
nade zou geven;

Opdat wij verlost zijnde uit
de handen onzer vijanden, hem
zonder vrees zouden dienen;

In heiligheid en regtvaar-
digheid voor zijn aanschijn,
al de dagen onzes levens.

En gij, kind, zult de profeet
des Allerhoogsten genoemd

1) Luc. 11 : 68.

his enim ante faciem Domini parare vias ejus:

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus: in remissionem peccatorum eorum;

Per viscera misericordiae Dei nostri: in quibus visitavit nos oriens ex alto;

Illuminaire his, qui in tenebris et in umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Gloria Patri, etc.

Lofzang der Heilige Maagd 1).

Magnificat anima mea Dominum.

Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae; ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies, timen-
tibus eum.

worden, want gij zult voor het aanschijn des Heeren gaan om zijne wegen te bereiden;

Om zijn volk de kennis der zaligheid te geven, tot vergiffenis hunner zonden;

Door de ingewanden der barmhartigheid van onzen God, waarmede hij ons is komen bezoeken, die nu verschijnt uit den hooge;

Om degenen die in de duisternissen en in de schatuwen des doods zitten te verlichten; om onze voeten op den weg van vrede te rigten.

Eer zij den Vader, enz.

Mijne ziel verheft den Heer.

En mijn geest heeft zich verheugd in God mijn Zaligmaker.

Omdat hij de geringheid zijner dienstmaagd heeft aangezien: want ziet, van nu af zullen alle geslachten mij zalig noemen.

Omdat hij, die magtig is, in mij groote dingen heeft gedaan, en zijn naam is heilig.

En zijne barmhartigheid strekt zich van geslacht tot geslacht uit over degenen, die hem vreezen.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham et semini ejus in saecula.

Gloria Patri, etc.

Hij heeft magtige dingen door zijnen arm gedaan: hij heeft degenen die hoovaardig in de gedachten van hun hart zijn verstrooid.

Hij heeft de magtigen van den troon geworpen, en de nederigen heeft hij verheven.

Hij heeft de hungerigen met goederen verzadigd, en de rijken ledig weggezonden.

Hij heeft Israël zijn dienaar opgenomen: indachtig zijnde zijner barmhartigheid.

Gelijk hij tot onze voorvaders gesproken heeft, tot Abraham en zijn nageslacht in eeuwigheid.

Eer zij den Vader, enz.

Lofzang van Simeon 1).

Nunc dimittis servum tuum. Domine, secundum verbum tuum, in pace.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum.

Quod parasti ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium, et gloriam plebis tuae Israël.

Gloria Patri, etc.

Nu zult gij, Heer, volgens uw woord uwen dienaar in vrede laten sterven;

Want mijne oogen hebben mijnen Zaligmaker gezien.

Dien gij bereid hebt voor het aanschijn aller volkeren.

Om te wezen het licht dat de heidenen verlichten zal, en de glorie van uw volk Israël,

Eer zij den Vader, enz.

Men kan hier de oefeningen van geloof, hoop, liefde en berouw bidden, van welke talrijke afzichten te bedienen zijn.

Oefening van liefde tot den naasten.

O Jezus! o mijn God! gij alleen zijt waardig bemind te worden, en intusschen wilt gij, dat ik, na u, ook mijn evennaaste zal beminnen; gij maakt mij daarvan een uitdrukkelijk gebod: *Diliges proximum tuum* 1). Ja, ik bemin mijn evennaaste, en ik zal hem van ganscher harte beminnen, altijd met betrekking tot u, en om, hem beminnde, u te beminnen. De liefde zal ik openbaren door mij met u over den evennaaste te onderhouden; ik zal ze openbaren door de gevoelens, die ik voor hem aan den dag zal leggen; ik zal het in 't bijzonder doen door de liefdewerken, welke ik ten zijnen opzichte zal oefenen. Ik ben niet geroepen om Gods Woord te verkondigen of herder der zielen te zijn; maar ik ben een geloovig kind der Kerk, en ik geloof in 't bijzonder deze woorden: *Recupera proximum secundum virtutem tuam* 2); dat wil zeggen: help uwen evennaaste naar vermogen om op te staan. Indien het dus ook aan mij bevolen is om, zoo veel ik vermag, mijn evennaaste te doen opstaan: indien het mij is aanbevolen zorg voor hem te dragen: *Mandavit unicuique de proximo suo* 3); op welken grond zou ik mij dan ontheven kun-

1) Matth. XXII: 39. — 2) Eccles. XXIX: .7. — 3) Ecclesi.

nen achten van de verplichting om hem te verbeteren? En indien ik het ongeluk had gehad hem vroeger ergernis te geven, hoeveel te meer zou ik dan niet verplicht wezen om tot zijne stichting bij te dragen? Overigens, indien God het mij beveelt, zal hij mij de middelen daartoe geven. Leg dan, mijne ziel, zulk een schoon voornemen ten uitvoer. Aan bloedverwanten, aan vrienden, aan dienstdoden, aan ondergeschikten zullen mijne raadgevingen ten minste niet nutteloos zijn en mijne goede voorbeelden genoeg doen. Neen, ik wil niet alleen u beminnen, mijn God, ik wil integendeel een goed getal gezellen hebben, die u met mij, en dank mijne bemoeijingen, beminnen en zegenen. Op den dag des oordeels zult gij mij rekenschap vragen van de ligchamelijke werken van barmhartigheid welke ik zal verwaarloosd hebben, bij voorbeeld: als ik de hongerigen niet te eten gegeven, de naakten niet gekleed zal hebben, voor zoover mij dat mogelijk was, en zoo verder. Gij zult mij ook rekenschap vragen van het vervullen van de geestelijke werken van barmhartigheid, te weten: of ik den evennaaste door mijn goeden raad, mijne aanmoediging en mijn gebed, het voedsel des eeuwigen levens en het kleed der onsterfelijkheid zal hebben gegeven. Help mij, o mijn Jesus! ik zal trachten mij ijverig van al die plichten te kwijten. Ik wil u van ganscher harte beminnen,

en, uit liefde tot u, wil ik mijn evennaaste ook als mij zelven beminnen, en hem allerhande goed naar ziel en naar lichaam bezorgen.

O Maria, Moeder der heilige liefde, neem deze nietswaardige oefeningen van liefde aan, welke ik nu in tegenwoordigheid van mijn God in het hoogheilig Sakrament doe. Bied ze hem aan, en voeg er uwe verdiensten bij. Verkrijg voor mij dat ik moge branden van liefde voor dien God die oneindig beminnelijk is, en dat ik mij ook met liefde en ijver met de taak moge bezighouden om mijn evennaaste in al zijne zoo geestelijke als lichamelijke behoeften bij te staan.

Bid de Litanie der Heilige Maagd, om op hare voorspraak al de genaden te verkrijgen welke gij vraagt. Aan die Litanie zijne aflaten verbonden 300 dagen telken reize dat men ze bidt — daarenboven voor degenen, die ze dagelijks bidden, een vollen aflaat op de vijf voornaamste feesten der Heilige Maagd: de Onbevleete Ontvangenis, Maria Geboorte, Maria Boodschap, Maria Zuivering en Maria Hemelvaart, mits men rouwmoedig

na gebiecht en gecommuniceerd te hebben, eene openbare kerk bezoekt en daar bidt volgens de intentie van den Paus. Deze afslaten zijn toe te roegen aan de overledene geloovigen.

Litanie der Heilige Maagd.

Kyre, eleison.
Christe eleison.
Kyrie, eleison.
Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.
Pater de coelis, Deus,
 miserere nobis.
Fili, redemptor mundi,
 Deus, miserere nobis.
Spiritus sancte, Deus, mi-
 serere nobis.
Sancta Trinitas, unus
 Deus, miserere nobis.

Sancta Maria.
Sancta Dei genitrix,
Sancta virgo virginum,

Mater Christi,
Mater divinae gratiae,

Mater purissima,
Mater castissima,
Mater inviolata,
Mater intemerata,
Mater amabilis,
Mater admirabilis,

Ora pro nobis.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God Vader in den hemel, ont-
 ferm u onzer.
God Zoon Verlosser der wereld,
 ontferm u onzer.
God Heilige Geest, ontferm u
 onzer.
Heilige Drieuldigheid, één
 God; ontferm u onzer.

Heilige Maria,
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der Maag-
 den,

Moeder van Christus,
Moeder der goddelijke ge-
 nade,

Allerzuiverste Moeder,
Allerkuischte Moeder,
Ongechonden Moeder.
Onbevleete Moeder,
Beminnelijke Moeder,
Bewonderenswaardige Moe-
 der,

Bid voor ons.

Mater Creatoris,
 Mater Salvatoris,
 Virgo prudentissima,
 Virgo veneranda,
 Virgo praedicanda,
 Virgo potens,
 Virgo clemens,
 Virgo fidelis,
 Speculum justitiae,

Sedes sapientiae,
 Causa nostra laetitiae,
 Vas spirituale,
 Vas honorabile,
 Vas insigne devotionis,

Rosa mystica,
 Turris davidica,
 Turris eburnea,
 Domus aurea,
 Foederis arca,
 Ianua coeli,
 Stella matutina,
 Salus infirmorum
 Refugium peccatorum
 Consolatrix afflicto-

rum,
 Auxilium christiano-

rum,
 Regina angelorum,
 Regina patriarcharum,
 Regina prophetarum,
 Regina apostolorum,
 Regina martyrum,
 Regina confessorum,
 Regina virginum,

Ora pro nobis.

Moeder des Scheppers,
 Moeder des Zaligmakers,
 Allervoorzigtigste Maagd,
 Eerwaardige Maagd,
 Lofwaardige Maagd,
 Magtige Maagd,
 Goedertieren Maagd,
 Getrouwe Maagd
 Spiegel der rechtvaardig-

heid,
 Zetel der wijsheid,
 Oorzaak onzer blijdschap,
 Geestelijk vat,
 Eerwaardig vat,
 Uitmuntend vat van gods
 vrucht.

Geheimzinnige roos,
 Toren van David,
 Ivoren toren,
 Gulden huis,
 Ark des Verbonds,
 Deur des hemels,
 Morgenster,
 Behoud der zieken,
 Toevlugt der zondaren,
 Troosteres der bedrukten.

Hulp der christenen.

Koningin der engelen,
 Koningin der aartsvaders,
 Koningin der profeten,
 Koningin der apostelen,
 Koningin der martelaars,
 Koningin der belijders,
 Koningin der maagden,

Bid voor ons.

Regina sanctorum omnium, ora pro nobis.

Regina sine labe concepta, ora pro nobis.

Regina Sacratissimi Rosarii, ora pro nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

V. Ora pro nobis, sancta Dei genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Gratiam tuam, quaesumus, Domine, mentibus nostris infunde, ut qui, angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem ejus et crucem, ad resurrectionis gloriam perducamus. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Koningin van alle heiligen, bid voor ons.

Koningin, zonder vlek ontvangen, bid voor ons.

Koningin van den H. Rozenkrans, bid voor ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons Heer,

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm u onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

V. Bid voor ons, heilige Moeder Gods.

R. Opdat wij waardig worden, de beloften van Christus.

Laat ons bidden.

O Heer, stort uwe genade in onze harten opdat wij, die door de boodschap des engels, de menschwording van Christus uwen Zoon hebben leeren kennen, door zijn lijden en kruis, tot de glorie der Verrijzenis mogen gebragt worden. Door denzelfden Christus onzen Heer. Amen.

Oefening van bede.

Zou ik kunnen twijfelen aan uwe gezindheid om mij alles te verleenen wat ik u thans vraag, o Jesus, die tegenwoordig zijt in het Sacrament der liefde? Zal Degene, die zich met zooveel vrijgevigheid geheel aan mij heeft geschonken en nog schenkt, mij zijne gaven weigeren? Zal Degene, die mij het meerdere heeft verleend, mij het mindere weigeren? Heb ik reden om te vreezen dat Degene die zoo dikwerf van dezen verheven troon zijner genaden zulk eene liefdevolle uitnoodiging tot mij rigt, mijne bede van de hand zal wijzen? Ach! moge ik slechts door mijne zonden geen heletsel in den weg leggen aan uwe edelmoedigheid? Intusschen, hoe onwaardiger ik ben om uwe genaden en uwe weldaden te ontvangen, hoe meer uwe oneindige barmhartigheid verheerlijkt zal worden door ze mij te verleenen. Moed dan, o mijne ziel! moed! en, in ootmoed nedergeknield aan den voet van dezen doorluchtigen troon, bid, vraag, hoop!

Ja, mijn Jesus, ik rigt mijn smeekgebed met vertrouwen tot u, en vooral vraag ik u de vergiffenis mijner zonden, welke ik bovenal en van gauscher harte verfoei. Ik vraag uwe hulp en uwe heilige genade, om u nooit meer te beleedigen. Indien gij voorzaagt dat ik dit zou doen, dan vraag ik u liever te mogen sterven; ik smee u, maak dan een einde

aan een leven, dat niet aan uwe dienst zou zijn toegewijd. Ik vraag de volharding in het goede, die gaaf, welke mij zoo noodig is, om aan mijne goede voornemens getrouw te blijven. Ik vraag ook de tijdelijke goederen, die ik gedurende de dagen van mijn pelgrimstocht noodig heb, om het leven te bewaren, dat gij mij gegeven hebt. Ik vraag eindelijk de genade om tot het gelukzalig vaderland te geraken, waartoe gij mij geschapen hebt, waar ik, leerende u beter, oneindig beter te kennen, u met eene zuivere liefde, eene heilige liefde, eene eeuwige liefde zal beminnen, Gelukkig degenen, die in uw huis wonen en u aldus liefhebben! Ik besluit deze beden en ik vat ze in twee woorden samen: Geef u zelf aan mij, o Jesus! want gij zijt het opperste, het ware, het eenige goed, gij zijt het al van al deschepselen; mijn al, dewijl gij mijn God zijt: mijn al, dewijl gij de grondslag van mijn wezen zijt: mijn al, dewijl gij de grond van mijn hoop zijt: mijn al, dewijl een bedorven wil alleen mij van u zal kunnen scheiden: *Deus meus, et omnia*. Indien het mij gegeven is u te bezitten, dan ben ik gelukkig zelfs op deze aarde. O eenig benijdenswaardige gave! o God! hoe wenscht mijne ziel vurig van de banden des ligchaams te worden losgemaakt om tot u te snellen! Ach! verhoor mij door de verdiensten van het lijden dat gij ter mijner liefde hebt doorgegaan, en van de wonden welker glorievolle merkteekenen gij aan de voeten, aan de handen

en aan de zijde behoudt, wonden welke ik diep vereeer.

Bid vijfmaal het Onze Vader, het Wees gegroet en het Eer, ter gedachtenis aan de wonden van den Goddelijken Verlosser, en zeg vijfmaal

Sancta mater, istud agas.
Crucifix, fige plagas,
Cordi meo valide,

Maak, o heilige Moeder, dat de wonden van den gekruisigden Jesus diep in mijn hart mogen gedrukt worden.

Oefening van dankzegging.

Mijn zoete Jesus, ik zou dit uur in uwe aanbiddelijke tegenwoordigheid met dezelfde gevoelens van geloof en godsvrucht hebben willen doorbrengen, die Maria, uwe goddelijke Moeder, Johannes, den welbeminden leerling, en de andere heilige vrouwen die u op den Kalvarieberg vergezelden, daar deden blijven, ten einde dezelfde vruchten daarvan te plukken. Ik zou het hebben willen doorbrengen met de vurige verlangens te koesteren, welke de Apostelen en de andere christenen, die in de eetzaalvergaderd waren, koesterden gedurende de tien dagen, welke verliepen van Hemelvaartdag tot Pinksteren, ten einde met hen de volheid van den Heilige Geest te verwerven. — Ik vraag u vergiffenis voor al mijne nalatigheid. O gij, die het leven en het licht mijner ziel zijt! O gij, die de liefde zelve zijt! vul mijne

gebrekkige hulde aan, voeg de eene barmhartigheid bij de andere, en verleen mij de krachtdadige genade om u altijd in mijn hart gegrift te dragen, ten einde u steeds in geest en in waarheid te aanbidden, u al de dagen mijns levens getrouw te dienen, u als teerspijs in het uur mijns doods te ontvangen, en u eindelijk, als mijne eeuwige belooning, in uw rijk te ontvangen. Opdat alles tot mijn geluk en tot mijne eeuwige zaligheid gedij, bid ik u, o Jesus, om mij, van den verheven troon uwer barmhartigheid, uwen hemelschen zegen te geven.

Bid den Tantum ergo, en ontvang in verlangen den zegen van het allerheiligst Sakrament. Paus Pius VII verleent een aflaat van 100 dagen, eenmaal daags, aan degenen die den Tantum ergo en Genitori met het vers en het gebed godvruchtig en rouwmoedig zullen bidden. Die aflaat kan worden toegevoegd aan de zielen in het vagevuur.

Tantum ergo Sacramen-
tum veneremur cernui;

Et antiquum documen-
tū novum cedat ritui.

Præstet fides suplemen-
tum sensuum defectui.

Knielen wij dan neder en aanbidden wij dit verheven Sacrament; dat de oude figuren verdwijnen voor de wezenlijkheid der nieuwe wet; dat het geloof de zwakheid der zintuigen te gemoet kome.

Genitori Genitoque laus
et jubilatio:

Salus, honor virtus quo-
que sit et benedictio;

Procedenti ab utroque
compar sit laudatio.

Amen.

V. Panem de coelo præs-
titisti eis.

R. Omne delectamentum
in se habentem.

Oremus.

Deus, qui nobis, sub sa-
cramento mirabili, passionis
tuæ memoriam reliquisti:
tribue, quæsumus ita nos
corporis et sanguinis tui
sacra mysteria venerari, ut
redemptiones tuæ fructum
in nobis jugiter sentiamus.
Qui vivis et regnes in sæ-
cula sæculorum.

Amen.

Glorie, lof en heil, eer magt
en zegen en lofprijzing zij den
Vader en den Zoon, en den
Heiligen Geest, die van den
Vader en den Zoon voortkomt.
Amen.

V. Gij hebt hun het brood
van den hemel geschonken:

R. Dat alle verkwikking in
zich bevat.

Laat ons bidden.

O God, die ons eene voor:du-
rende gedachtenis van uw lijden
in het bewonderenswaardig Sa-
krament der Eucharistie hebt
achtergelaten, geef dat wij door
een diepe vereering van dit heilig
geheim van uw lichaam en uw
bloed, onophoudelijk de vruch-
ten van uwe Verlossing mogen
gevoelen. Wij smeeken u dit, o
God, die leeft en heerscht in de
eeuwen der eeuwen.

Amen.

Voeg daarbij:

Strek, o mijn Jesus, dien goddelijken zegen, welken gij mij gegeven hebt, ook uit over de heilige zielen in het vagevuur: dat hij haar verlichting schenke in haar lijden, vertroosting in hare droefheid, eene reden tot vreugde en blijdschap, door haren overgang van dien duisteren kerker naar het verblijf der gelukzaligheid te verhaasten.

Bid daarna het Rozenhoedje, dat is het derde gedeelte van den Rozenkrans, ten voordeele der overledene geloovigen. Benedictus XIII heeft 100 dagen *aflaat* verleend voor elk *Onze Vader* en elk *Wees gegroet*, aan al de geloovigen, die den Rozenkrans geheel, of ten minste het derde gedeelte, dat is het Rozenhoedje van vijf tiendjes met een rouwmoedig hart bidden. — Daarenboven een *rollen aflaat*, op een dag in het jaar, ter hunner keuze, aan degenen die het rozenhoedje dagelijks gedurende een jaar zullen gebeden hebben, mits zij op dien dag te biechten en te communie gaan, en bidden voor de gewone intenties.

Pius IX heeft daarenboven een aflaat van 10 jaren en 10 *quadragenen*, eenmaal daags te verdienen, verleend aan de geloovigen, die rouwmoedig het rozenhoedje met elkander bidden, — en een *vollen aflaat*, den laatsten zondag van elke maand aan degenen, die gewoon zijn het rozenhoedje ten minste driemaal 's weeks, onder de gewone voorwaarden van biechten, communiceeren, eene open-

bare kerk bezoeken en daar bidden volgens intentie van Z. H., gezamenlijk te bidden. — Deze aflaten zijn toepasselijk op de zielen in het vagevuur.

Om die aflaten te verdienen moet 1^e. de Rozenkrans of het Rozenhoedje gewijd zijn door een daartoe bijzonder gemagtigden priester: en 2^o. moet men, den Rozenkrans biddende, als men daartoe in staat is, de geheimen van den Rozenkrans overwegen.

Bij de aflaten van den Rozenkrans kunnen die gevoegd worden, welke men die van de heilige Brigitta noemt en ook zeer aanzienlijk zijn.

Blijde geheimen.

Voor den Maandag en den Donderdag.

1^e geheim. De aartsengel Gabriël boodschapt aan Maria, dat zij onzen Heer Jesus Christus zal ontvangen en baren.

2^e De heilige Maagd, vernomen hebbende dat hare nicht, de heilige Elisabeth, zwanger was, vertrekt haastig om haar een bezoek te brengen en verlijft drie maanden bij haar.

3^e Maria brengt onzen goddelijken Verlosser in het stadje Bethlehem, in den nacht ter wereld, en legt hem in eene kribbe.

4^e Op den dag harer zuivering draagt de allerheiligste Maagd Jesus Christus in den tempel op, en legt hem in de armen van den heiligen grijsaard Simeon.

5°. De heilige Maagd, haren goddelijken Zoon, twaalf jaren oud zijnde, verloren hebbende, zoekt hem gedurende drie dagen en vindt hem in den tempel terug, zittende onder de leeraars.

Droevige geheimen,

Voor den Dinsdag en den Vrijdag.

1°. Jesus bidt in den Olijfhof en zweet bloed.

2°. Jesus wordt gegeeseld in het rechthuis van Pilatus.

3°. Jesus wordt met doornen gekroond.

4°. Jesus wordt ter dood veroordeeld, en, om zijne schande en zijne smart te vermeerderen, belast men hem met het moordtuig.

5°. Jesus, op den Kalvarieberg gekomen wordt ontkleed en aan het kruis genageld, waaraan hij voor de oogen zijner bedroefde Moeder sterft.

Heerlijke geheimen.

Voor den Woensdag, den Zaterdag en den Zondag.

1°. Jesus verrijst glorievol en zegevierend op den derden dag na zijn dood, om niet meer te sterven.

2°. Veertig dagen na zijne verrijzenis, klimt Jesus zegepralend ten hemel op, in 't aanschijn zijner allerheiligste Moeder, met zijne leerlingen vergaderd.

3. Jesus Christus, ter regterhand zijns Vaders gezeten, zendt den Heiligen Geest in de eetzaal, waar de Apostelen met de Heilige Maagd vereenigd waren.

4°. Verscheidene jaren na 's Heeren hemelvaart gaat de Heilige Maagd uit dit leven en wordt door de Engelen ten hemel opgenomen.

5°. De Heiligen Maagd wordt door haren goddelijken Zoon, te midden van den glans aller Heiligen, gekroond.

*Sluit uw biduur met het Te Deum,
of met driemaal Onze Vader, Wees
gegroet en Eer, als dankbetuiging
aan de heilige Drieuldigheid.*

Lofzang.

Te Deum laudamus, te
Dominum confitemur.

Te aeternum Patrem om-
nis terra veneratur.

Tibi omnes angeli, tibi
coeli et universae potes-
tates.

Tibi cherubim et sera-
phim, incessabili voce pro-
clamant:

Sanctus, sanctus, sanc-
tus, Dominus Deus Sa-
baoth.

Pleni sunt coeli et terra
majestates gloriae tuae.

Te gloriosus apostolo-
rum chorus,

O God, wij loven u, wij be-
lijden dat gij onzer Heer zijt.

Eeuwige Vader, de geheele
aarde vereert u.

De Engelen, de hemelen en
al de magten;

De cherubynen en de seraphy-
nen zingen onophoudelijk ter
uwer eere den blijden lofzang:

Heilig, heilig, heilig, de Heer,
de God der heerscharen.

De hemelen en de aarde zijn
vol van de majesteit uwer
glorie.

Het glorievolle koor der Aposto-
len,

Te prophetarum laudabilis numerus.

Te martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia.

Patrem immensae majestatis.

Venerandum tuum verum, et unicum Filium.

Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriae, Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.

Tu, devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regnum caelorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni quos pretioso sanguine redemisti.

Aeterna fac cum sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum

De doorluchtige menigte der profeten.

Hetschitterend leger der martelaren, doet zegezangen tot u opstijgen.

De heilige over de gansche aarde verspreide Kerk belijdt u.

O Vader van onzettende majesteit.

Met uwen waren en eenigen Zoon, die dezelfde eeredienst waardig is.

En den Heiligen Geest, den vertrooster.

Gij zijt de Koning der glorie, o Christus.

Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders.

Gij hebt, om den mensch van de slavernij te verlossen, den schoot eener Maagd niet geschroomd.

Gij hebt den prikkel des doods gebroken en den hemel geopend aan degenen, die in u gelooven.

Gij zit aan de regterhand Gods, in de glorie des Vaders.

Gij zult als regter komen.

Wij smeeken u, kom uwe dienaren te help, die gij door uw kostbaar bloed verlost hebt.

Geef dat wij met uwe heiligen de eeuwige glorie mogen genieten.

Maak u volk zalig, Heer,

tuum Domine, et benedic
haereditati tuæ.

Et rege eos, et extolle
illos usque in aeternum.

Per singulos dies bene-
decimus te.

Et laudamus nomen tuum
in saeculum, et in saecu-
lum saeculi.

Digaare, Domine, die
isto sine peccato nos cus-
todire.

Miserere nostri Domine,
miserere nostri.

Fiat misericordia tua
Domine, super nos quem
admodum speravimus in te.

In te, Domine, speravi,
non confundar in aeter-
num.

en zegen u erfdeel

En bestuur hen en ondersteun
hen, tot dat zij tot de eeuwige
glorie geraken.

Wij zegenen u alle dagen.

En wij loven uwen naam in
de eeuwen der eeuwen.

Gewaardig u, Heer, ons dezen
dag zonder zonden te bewaren.

Ontferm u onzer, Heer, ont-
ferm u onzer.

Strek uwe barmhartigheid
over ons uit, Heer, dewijl wij
op u gehoopt hebben.

Op u, Heer, heb ik gehoopt,
ik zal in eeuwigheid niet be-
schaamd worden.

II.

Andere wijze om het Allerheiligste in het Bid-uur te bezoeken, enz.

ROEP DEN BIJSTAND VAN GOD IN.

IN DEN NAAM DES VADERS, EN DES ZOONS, EN
DES HEILIGEN GEESTES. AMEN.

O mijn God, kom mij te hulp en leer mij dit uur tot uwe glorie en tot voordeel mijner ziel gebruiken, want zonder uwen bijstand zal ik dezen kostbaren tijd niet met ijver doorbrengen en mij aan verstrooidheid schuldig maken.

Deus in adjutorium meum
intende Domine ad adju-
vandum me festina. (Ps.
LXIX.).

Confirma me, Domine
Deus, in hac hora, et hoc
quod credens per te posse
fieri cogitavi, perficiam. (Ju-
dith XIII).

O God, kom mij te hulp; o
Heer, haast u mij te helpen.

Versterk mij, o Heer God,
in dit uur, opdat ik datgene
verrigte, wat ik gemeend heb
dat met uwen bijstand kan ge-
daan worden.

Oefening van geloof in het Geheim der allerheiligste Eucharistie.

Ik geloof, dat Jesus Christus in het allerheiligste Sakrament der Eucharistie woont. Verlevendig, o God, mijn geloof, opdat het geen zwak en dor geloof moge zijn, dat niets dan woorden voortbrengt. Ik geloof vastelijk, dat onder de gedaante van brood wezenlijk verborgen is de Zoon van God, mijn Zaligmaker, dezelfde die, door de werking van den Heiligen Geest, is Mensch geworden in den zuiveren schoot van Maria altijd Maagd, die geboren werd in Bethlehem, die Jesus Christus genaamd is, en die, na drie en dertig jaren op deze aarde geleefd te hebben, door zijne leer en zijn voorbeeld den weg naar het Paradijs leerende, aan het kruis is gestorven, glorievol opgestaan, en opgeklommen is ten hemel, waar hij gezeten is aan de regterhand van zijn eeuwigen Vader, van waar hij zal komen om te oordeelen de levenden en de dooden, en aan alle menschen, naar gelang hunner werken, de eeuwige glorie of de eeuwige straf zal geven. Dit alles geloof ik, dewijl dezelfde Christus mij dit in zijn Evangelie geleerd heeft en de heilige Kerk mij dit te gelooven voorstelt: en daarom belijd ik dit vaster te gelooven, dan wanneer ik met eigen oogen Jesus van aanschijn tot aanschijn in dit tabernakel zag; en ik geloof dit zóó ontwijfelbaar, dat ik, met de

goddelijke hulp, bereid ben om mijn bloed en mijn leven te geven ter verdediging van dit onfeilbaar artikel van het katholiek geloof.

Ja, mijn dierbare Heer Jesus Christus, ik geloof met al mijn verstand, met al mijne krachten, dat uw persoon, uit kracht uwer almacht, hier in dit allerheiligst Sakrament tegenwoordig is, waarachtig God en waarachtig Mensch, geheel en al, met ziel en ligchaam, met de ware en wezenlijke zelfstandigheid uwer Godheid en uwer allerheiligste Menschheid. Ik verheug mij dat mijne oogen u niet zien; ik verheug mij dat uwe wonderdadige tegenwoordigheid mij niet door eenig wonderbaar geluid wordt geopenbaard, en dat mijn natuurlijk waarnemingsvermogen hier geheel en al te kort schiet, dewijl ik aldus, door de nietigheid van mijn zintuigen en mijn verstand, u des te beter kan vereeren. Indien ik niet geloof met al die levendigheid welke gij verdient, dan bied ik u ter aanvulling van mijne zwakheid, het heldhaftig geloof aan van uwe groote heiligen, bijzonder van degenen, die hun leven hebben gegeven ten getuigenis van de waarheid van het allerheiligst Sakrament.

Oefening van vereering en van nederigheid jegens Jesus in het Altaargeheim.

Geloovende dat gij in de heilige Hostie tegenwoordig zijt om mij hier te zien en te hooren, aanbid ik u, en erken u, o Jesus, als mijn Schepper

en mijn Verlosser. En terwijl ik weet dat gij de God van alle majesteit, van oneindige wijsheid, oneindige magt, oneindige goedheid zijt, weet ik ook dat ik een handvol stof ben, een nietige worm, een zeer laag en verachtelijk schepsel; nooit kan mijne onwaardigheid tegenover uwe grootheid laag genoeg gesteld worden. Voor u beven de serafijnen, bedekken de cherubijnen hun gelaat, buigen de engelen zich in onderwerping neder; hoe zou ik mij dan moeten nederwerpen om ten minste eenig teeken van die vereering te geven, welke ik u verschuldigd ben! Ik gevoel dat ik mij, uithoofde mijner ellende, uit uwe goddelijke tegenwoordigheid zou moeten verwijderen en verbergen, maar gij hebt mij verzocht tot u te naderen, en gij stort mij vertrouwen in; hier dan lag ik voor uwe voeten neder, als een ellendige met stof bedekte worm. Ik ben verheugd dat gij mijn Koning, mijn Opperheer, mijn God zijt, en dat ik in waarheid niets ben, dat ik niets kan doen, dat ik niets waard ben, dat alzoo de groote glorie uwer majesteit alles in alles kan zijn. Kom dan, mijne ziel, met al uwe genegenheden, en aanbid uwen Heer in zijn Sakrament van liefde, en, voor hem nekergeknield, hef uwen lofzang aan:

Venite adoremus, et pro-
cedamus ante Deum; jubile-
mus Deo salutari nostro.
(Ps. XCIV).

Komt laat ons aanbidden en
nederknielen voor God; laat
ons jubelen voor God onzen
Verlosser.

Oefening van verlangen en welbehagen in de glorie van Jesus.

Ik verlang, o mijn Heer Jesus Christus, die hier rust, dat al de volkeren u mogen kennen en vereeren. Laat het volk u belijden, o God, laat al het volk u lofprijzen (Psalm). Schepselen der aarde en des hemels, ik roep u op om onzen God in het allerheiligst Sacrament te prijzen, te aanbidden, te zegenen. Gij allen, werken des Heeren, zegent den Heer, prijst en verheft hem bovenal voor eeuwig. (Dan. III : 57).

Maar vooral, o mensch geworden God, die hier in het Sacrament woont, verheug ik mij, omdat gij in u zelve groot en glorievol zijt, niets noodig hebt, en alleen u zelve meer met glorie kunt voldoen dan u door de geheele schepping kan gegeven worden; intusschen strekt het mij tot troost te weten, dat er zoovele zuivere, goede en heilige zielen in de Kerk zijn, die alleen leven om u met al hunne krachten en al hun ijver te beminnen en te eeren. Gij, o Heer, behoeft onze hulde niet, en toch zou ik verlangen steden en koninkrijken met duizende mannen en vrouwen te vullen, wier nimmer zwijgende stemmen u tot het einde der eeuwen zouden prijzen, uwen heiligen naam heiligen, en u in uw allerheiligst Sakrament aanbidden. Ik zou wenschen dat de bladeren der boomen, dat elke zandkorrel aan het zeestrand, dat elke waterdruppel in den oceaen, eene tong had om onophoude-

lijk te zingen: Het allerheiligst Sakrament zij voortdurend geprezen en vereerd.

Dit, dierbare Heer, is het eenig voorwerp van mijne verlangens, dat de geheele aarde u aanbidde, en voor u zinge. (Psalm.)

Mijn hart is verblijd, dat uwe engelen ten minste de allerheiligste Eucharistie steeds vergezellen en omringen, en daar aanbidden, verbaasd en verrukt bij het aanschouwen van de oneindige liefde, welke Jesus voor mij heeft gehad. Maar indien uwe engelen, o Heer, u steeds in dit heilig geheim dienen, ofschoon het u om hunnentwille niet verbergt, wat zal ik u dan aanbieden, die weet, dat gij om mijnentwille dit heiligdom bewoont? Gij hebt gezegd: zie, ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld (Matth. XXVIII : 20). Uw woord, o Heer, is waar: hoe zal ik dan aan zulk eene onmetelijke, zulk eene bijzondere gunst beantwoorden? Dewijl ik den lof uwer engelen niet kan overtreffen, zelfs al had ik hunne zuivere en vurige lippen, wil ik ten minste mijnen geest met den hunne vereenigen en met David zeggen: In het gezicht der engelen wil ik tot u zingen (Ps. CXXXVII : 1). Ik wil uwen lof verkondigen in tegenwoordigheid van en gezamenlijk met uwe engelen, Ik zal met het aanschijn naar uwen heiligen tempel gerigt, u aanbidden (Psalm). Met diepen ootmoed wil ik mij voor uwe altaren nederwerpen, waar gij, mijn God, woont. Ik zal uwen naam glorie geven om uwe

barmhartigheid en uwe waarheid (Psalm). Daar zal ik u zegenen en de glorie van uwen naam verheffen voor die onuitsprekelijke barmhartigheid, waardoor gij om mijnentwil mij uwe grootste gaven hebt achtergelaten, u zelven, altijd wonende in het aanbiddelijk Sakrament.

**Oefening van smart over de beledigingen
die Jesus in het allerheiligst Sacrament
worden aangedaan.**

Maar indien, o mijn God, de grootheid uwer glorie mij troost geeft, hoe diep smart het mij wanneer ik bedenk, dat zulk een groot getal uwer schepselen de buitensporigheden uwer liefde met zooveel ondank beantwoorden! De Turken, de ongeloovigen en de ketters kennen u niet in uwe gezegende Eucharistie; onverschillige en ondankbare Katholieken hebben u niet lief. In het diepste mijns harten ben ik bedroefd, omdat zelfs de kinderen uwer bruid u zoo slecht weten te waardeeren, en u zoo zonder schroom beledigen. Hoeveel oneerbiedigheden worden er zelfs in uwe tempels niet tegen u bedreven, hoeveel onzedigheid, hoeveel ontheiliging door blikken en gedachten, door woord en daad, zonder de minste acht te slaan op uwe aanbiddelijke tegenwoordigheid! O kon ik het bloed mijns harten storten om de beledigingen te beletten, welke dagelijks tegen u begaan worden! hoe gaarne zou ik dat geven. Dit is het vurige verlangen mijns harten, maar ik

ben vol zwakheid. Hoe kan ik mij bereid verklaren om groote dingen voor u te doen, ik, die zoo weinig moeds bezit voor kleine oefeningen van deugd.

Oefening van zelfbeschuldiging over zware zonden tegen Jesus.

O mijn God, hoe dikwerf heb ik u beleedigd, wellicht meer dan anderen gedaan hebben, door gebrek aan geloof, aan eerbied, aan liefde, door trouwelooze en monsterachtige ondankbaarheid. Dikwijls ben ik voorbij uwe altaren gegaan, op welke gij in het Sacrament verblijft, zonder u eenig blijk van vereering te geven! Herhaalde malen ben ik uwe kerken binnengetroden met eene oneerbiedige houding, terwijl mijne zinnen hier en daar rondwaalden, zelfs gedurende het heilig misoffer en de uitstelling van het allerheiligste Sacrament! Ik heb niet genoeg eerbied gehad voor uwe priesters, hen als gewone menschen beschouwende; zonder mij te herinneren dat hunne personen heilig zijn, dewijl zij door u zijn uitverkoren om het aanbiddelijk Sacrament te consacreeren en te bedienen. Dikwijls helaas! ben ik u, mijn gezegenden Verlosser, in de heilige communie gaan ontvangen met een hart, dat niet slechts lauw en onverschillig, maar koud en versteend was en waarin geen godsvrucht woonde. Hoe dikwijls heb ik u ontvangen in eene ziel, neergedrukt en bevuurd door slechte gewoonten en hooze gehechtheid, zonder dat zij zelfs ernstige

pogingen had aangewend om tot beterschap te geraken! Hoe buitengemeen achteloos en traag ben ik niet geweest in mijne voorbereiding tot en in mijne dankzegging na de communie! Menigwerf heb ik gecommuniceerd uit gewoonte, of uit menschelijk opzigt, zonder de vrucht van de onuitsprekelijke kracht der heilige communie te plukken. Daar ik den God van heiligheid zoo dikwijls in mijn binnenste ontvangen heb, moest ik eene groote heilige zijn, en echter ben ik een ellendig, een laag wezen, beladen met onvolmaaktheden en welks boosheid uwe genade steeds belet heeft. Vol schaamte en verlegenheid, erken ik mijne overtredingen, en mij zelven voor den hemel en de aarde beschuldigende, belijd ik, dat ik het kwaad bedreven en uwe groote liefde met dwaze goddeloosheid betaald heb.

Oefening van volmaakt berouw en van vertrouwen op Jesus.

Ik gevoel een groot leedwezen en een diep berouw, o mijn God, over al de zonden, welke ik gedurende mijn gansche leven bedreven heb, maar bovenal heb ik berouw over die zonden, welke ik heb begaan tegen den eerbied en de vereering die ik u, mijn God, in het allerheiligst Sakrament verschuldigd ben. O oneindige goedheid, schoonheid, majesteit! hoe heb ik zoo stout durven zijn om u te beleedigen, terwijl ik de verpligting had

om u te vereeren en te beminnen? Er is voorzeker geen schepsel zoo ondankbaar als ik op de aarde. Wie zal aan mijn hart verzuchtingen en aan mijne oogen tranen geven, om naar evenredigheid mijne zonden te bejammeren en te beweenen? Ik herroep, ik verfoei en ik haat al de boosheid mijns harten. Mogt ik maar weten hoe ik u daarvoor vergoeding zou kunnen geven, mijn aanbiddelijke Verlosser, en hoe ik u die eer zou kunnen wedergeven, van welke ik u zoo onwaardig beroofd heb. O, dat ik hier mocht sterven van smart, dat ik u beleedigd heb, dan zou de dood mij welkom zijn! Maar het doet mij leed dat mijn berouw zoo onvolmaakt is, vergeleken met mijne beleedigingen. Wat ik toch moge doen om het berouw in mij op te wekken, nooit zal het waarachtig en diep zijn, indien gij, mijn God, mij uwen bijstand niet verleent. Ik verneder mij dan voor uw aanschijn, en ik smeeke en bid u mij die hulp te verleen, door de verdienste van uwe allerheiligste kindschheid, en van uw allerbitterst lijden, en door de voorpraak van uwe gezegende Moeder en den heiligen Joseph.

Geef geen acht, o Heer, op mijne onwaardigheid maar op mijn nood; hoe grooter mijne ellende is; hoe meer behoefte ik heb aan uwe barmhartigheid. Ontferm u mijner, Heer, naar uwe groote barmhartigheid. (Ps. L: 3.) Ik gevoel een groot berouw, omdat ik u beleedigd

heb, en ik haat de zonde uit al mijne magt; maar desnietteenstaande weet ik, dat dit weinig is in vergelijking van de regtmatige voldoening, aan uwe oneindige majesteit verschuldigd; en daarom smee ik u die volkomen haat aan te nemen, met welken gij zelf mijne zonden aanschouwt, en de bittere smart, met welke uwe allerzoetste ziel is gepijnigd en bedroefd. Ach, beminlijke Verlosser, ik bid u, heb medelijden en barmhartigheid, en schenk mij vergiffenis. En wisch mijne ongeregtigheden uit naar de menigte uwer ontfermingen (Ps. L: 3). Ik ben tevreden, dat ik uithoofde mijner zonde de goddelijke regtvaardigheid voor mijne ongeregtigheden niet kan voldoen; en ik verheug mij, dat Gij, mijn gezegende Verlosser, alleen voldoening voor mij kunt geven, dewijl ik steeds wensch gebukt te gaan onder het gewigt uwer groote liefde.

Wanneer ik mijne ellende overweeg, dan zie ik hoe onwaardig ik uwer genade ben, en wanneer ik gevoel dat mijn geweten gejaagd wordt door ontelbare zonden, zou ik wel tot wanhoop kunnen vervallen; maar God verhoede, dat ik u zulk een onregt zou aandoen.

Al heb ik meer dan al de duivelen in de hel haar vuur verdient, zal ik toch nooit de hoop verliezen, wanneer ik mijn blik vestig op uwe oneindige goedheid, welke mijne ziel met een vast vertrouwen in u vervult. Ik weet wel dat gij

den dood des zondaars niet verlangt; maar dat hij zich bekeere en leve. Zie, o mijn Jesus, ik ben vast besloten om niet meer te zijn wat ik geweest ben; aan u ben ik dat goede verlangen verschuldigd; hoe zou ik dan kunnen betwijfelen dat gij uwe barmhartigheid aan mij wilt vervullen en mij wezenlijk bekeeren. Van u alleen hoop ik alle goed voor dit en voor het toekomende leven. O mijn Heer, ik mag wel vertrouwen, dat gij mij allen zegen zult schenken, zoowel tijdelijken als geestelijken. gij, die mij u zelven geheel en al in dit hoogheilig Sakrament gegeven hebt!

Van u hoop ik mijne eeuwige zaligheid; want tot dat einde hebt gij mij geschapen, verlost en een zeker onderpand daarvan gegeven in de gezegende Eucharistie. En dewijl ik mijne zaligheid niet kan bewerken zonder de middelen aan te wenden, welke gij daartoe hebt aangewezen, vertrouw ik op u om dat werkelijk te doen. Ik verlang, o mijn God, uwe heilige wetten na te komen, en u nooit meer te beleedigen door deze te overreden. Neen, nooit meer zal ik u op nieuw smart aandoen, nooit zal de zonde de kracht hebben om mij op nieuw te verlokken. Rijkdom, eer, gezondheid en zelfs het leven zal ik opofferen; ik wil liever toestemmen om alle aardsche goederen te verliezen, om alle kwaad te lijden, dan u nog eenmaal vrijwillig te beleedigen.

Maar, o Heer, in mij zelven stel ik geen ver-

trouwen, dewijl ik geen goed kan belooven, wan-
kelbaar als een ongeladen schip, vatbaar om door
elke windvlaag te worden gedreven, ondervind ik
gedurig dat ik mijne goede voornemens geen dag
kan gestand doen. Op u alleen stel ik mijn
vertrouwen, van u alleen hoop ik de genade te
verkrijgen om in het goede te volharden. De
wereld, de magten der hel zijn tegen mij; op u
alleen hoop ik, op u steun ik. Ik klamp mij aan
u vast, o dierbare Heer, en dewijl ik weet dat
gij in uw gezegend Sakrament woont om mij in
gevaar te verdedigen, mij in nood te helpen, zal
niets mij bevreesd maken. Gij hebt eene tafel
voor mij bereid tegen die mij bedroeven. (Ps.
XXII: 5).

Versterk, o Heer, mijne hoop, bevestig die,
maak haar standvastig en vol moed. O! dat ik
de hoop hadde om u naar behooren te eeren,
eene grenzelooze hoop in de oneindige magt, de
oneindige goedheid, welke gij mij in uw gezegend
Sakrament toont. Ik zie uwe gesluijverde Majes-
teit nu niet, maar ik hoop vast u ongesluijerd in
den hemel te zien. Ja, ik zal God mijn Zalig-
maker zien; deze mijne hoop is in mijn boezem
besloten. (Job XIX: 27.)

Oefening van dankbaarheid tot Jesus.

O goddelijke Meester, welke verplichtingen ben ik
u niet schuldig voor uwe groote, wondervolle en

eindeloze zegeningen, welke gij mij verleend hebt en mij nog schenken wilt. Maar wanneer ik u heilig lijden overweeg, waarvan gij eene gedurige gedachtenis in uw gezegend Sakrament hebt achtergelaten, dan geraak ik geheel in verrukking. Wie behalve gij zou zich onderworpen hebben aan de geeseling, de doornenkrooning, de kruisiging, en dat alleen om mijnentwil? Wie op de aarde zou voor mij schande en pijn hebben willen ondergaan, vaneengescheurd hebben willen worden en in doodstrijd verkeereren, den dood eens misdadigers hebben willen lijden, dan gij alleen? Uwe liefde alleen, mijn dierbare Verlosser, stelde u daartoe in staat, — uwe overvloeijende onvergelykelijke liefde. Welke alles afdoende aanspraak hebt gij dus niet op mijne onverdeelde genegenheid!

Ik heb u lief, o allerbeminnelijkste Verlosser, en ik maak het voornemen om u bovenal te beminnen, en met al de kracht, welke dit arme hart bezit. Gij zijt voor altijd mijn deel, mijn erfgoed, mijn God, mijn al. Ik heb tot den Heer gezegd, gij zijt mijn God (Ps. XV: 2): de God mijns harten, en mijn deel voor altijd. (Ps. LXXII: 26.) Dewijl gij uit Liefde voor mij geleefd hebt en gestorven zijt, wensch ik ook voor u alleen te leven. Mogt ik u kunnen beminnen met de vereenigde harten van al uwe seraphijnen en van al uwe heiligen, dan zou ik u in waarheid liefhebben; maar dewijl ik dit niet kan, verzoek ik u aan te nemen wat ik u ten minste

kan aanbieden, mijnen wil. Ik offer u mijn hart op: het is arm en tot weinig in staat, maar neem het aan, o Heer, zooals het is. Mijn hart, gij zult mij niet meer, maar mijn Jesus geheel en al toebehooren; standvastig, eeuwig, zult gij het zijne wezen. Ach, het zal mij niet moeielijk vallen om geheel aan Jesus, mijn Heer, toe te behooren, want Hij heeft zich in het aanbiddelijk Sakrament geheel en al aan mij gegeven. Hij heeft mij hier zooveel gegeven, dat, indien ik meer zou vragen, hij mij zou kunnen antwoorden, dat hem niets te schenken overbleef, dewijl hij mij alles gegeven had, daar hij mij zich zelve in dit goddelijk Sakrament had geschonken. Hoe vreeselijk moet mijne ondankbaarheid dan niet wezen, indien ik hem niet op mijne beurt alles geef wat ik kan, namelijk mijzelven. Wanneer ik mijne nietswaardigheid en het weinige dat ik voor mijns' Verlossers glorie kan doen in aanmerking neem, hoe is het dan mogelijk dat ik dit weinige nog kan verminderen. Indien ik mij zelfs geheel en al aan zijne dienst wijd, hoe weinig kan ik dan nog voor hem doen! Heden dan, mijn dierbare Jesus, wijd ik u voor altijd mijn ligchaam en mijne ziel, mijne krachten, mijn verstand, mijn geheugen en mijn wil, al mijne gevoelens toe; ik zal niets aan u onthouden. Maar, o mijn God, hoe kan ik op mijn hart rekenen, dat zoo teeder en lijngevoelig voor zich zelve is, maar zoo moeielijk wordt bewogen voor u? O gij, die in de gezegende Eucharistie het

wonder der wonderen hebt gewrocht, doe nog een ander wonderwerk in mijn binnenste, maak dit hart gevoelig voor u en voor uwe liefde. O, begin nu in mij het wonderdadig werk, mijn God, ik smeek het u allernederigst.

Oefening van liefde tot Jesus.

O gij waanzinnige, ongelukkige wereldlingen, zegt de heilige Augustinus, waarheen begeeft gij u om voldoening aan uwe harten te geven? Komt bij Jesus, want in hem alleen zult gij de tevredenheid vinden, welke gij zoekt. Mijne ziel, wees gij zoo dwaas niet, maar zoek alleen uwen God. Zoek een goed, in hetwelk alle goed is. (H. Aug.) Indien gij het spoedig wilt vinden, zie het hier voor u; hij woont in de ciborie om u te hooren en te troosten; vraag hem wat gij wilt. Aan allen, zegt de heilige Teresia, is het niet geoorloofd met hun vorst te spreken, en al wat zij kunnen verwachten is door een derden persoon met hem in aanraking te komen. Maar dat wordt niet gevorderd om met U te spreken, Koning van glorie: gij wacht steeds om gehoor te verleen in het Sacrament des altaars, ook aan de geringsten en de minsten. Hij, die u zoekt, vindt u altijd daar, waar hij tot u mag spreken als een vriend tot zijnen vriend. En indien een onzer zijn koning nadert en hem spreekt, hoe verlegen staat hij dan niet! De aardsche vorsten geven zelden ge-

hoor, maar gij houdt in dit Sakrament uw hofdag en nacht open voor al degenen, die wenschen tot u te komen.

O Sakrament van liefde, hetzij gij u aan ons geeft in de communie, hetzij gij op de altaren verblijft, trekt hij met de aantrekkingskracht uwer liefde al die harten tot u, welke in liefde ontvlamt door uwe liefde, verbaasd over uwe goedheid, met eene verlevendigende vlam voor u branden, en steeds aan u denken. Trek ook mijn ellendig hart tot u, o Heer, want het verlangt u ook te beminnen, en als dienaar uwer liefde te sterven. Aan uwe voeten leg ik heden, in het aanschijn van alle menschen, mijne belangen, al mijne hoop en mijne genegenheden, mijne ziel en mijn ligchaam neder. Ik offer ailen aan uwe goedheid op. Neem mij aan, dierbaarste Heer, en beschik over mij naar uw welbehagen. Ik zal over de raadslagen uwer Voorzienigheid niet meer morren; ik weet nu dat, dewijl zij allen voortkomen uit uw beminnend hart, zij uit liefde ontstaan en voor mijn bestwil. Het zal mij genoeg zijn uwen wil te volbrengen, in den tijd en in de eeuwigheid. Doe uwen wil, o Heer, in mij en voor mij; ik vereenig mij met uwen heiligen wil, want het is uw wil, al-heilig en goed, al-schoon, beminnelijk en volmaakt. O wil mijns Heeren, hoe dierbaar zijt gij mij geworden! Naauw met u vereenigd, wil ik leven en sterven, Dat, wat u behaagt, zal mij ook behagen; uwe begeer-

ten zullen ook de mijnen zijn. O mijn God, mijn goede God, sta mij bij, en verleen mij dat ik van dit oogenblik af alleen voor u moge leven, mijn wil met den uwen moge vereenigen, niets moge beminnen dan uwen wil. Mogt ik uit liefde tot u sterven, die voor mij gestorven zijt en uzelfen aan mij tot voedsel geschonken hebt. Bitter betreur ik die dagen, toen ik mijn eigen wil volgde en u zoo beleedigde. Maar nu, o goddelijke wil, bemin ik u, gelijk ik mijn God bemin, dewijl gij van God zijt. Ik bemin u uit geheel mijn hart, ik schenk mij aan u, o opperste wil van mijn God, mogt gij al mijne liefde uitmaken!

Oefening van opoffering aan Jesus van zijn Heilig Hart.

Ter vergoeding van mijne zwakheid en mijne onmagt, offer ik, o Heer, die vurige liefde op, met welke gij door uwe engelen, en door uwe heiligen, en door de Koningin der heiligen, Maria altijd Maagd, uwe zeer zoete en onbevleete Moeder, bemind zijt geweest en gedurende de gansche eeuwigheid zult worden. Ik zal op aarde naar beminnende harten zoeken, die den ijver hebben om u lief te hebben gelijk gij verdient, ten einde u die op te dragen. Maar al kon ik al de zielen, die in staat zijn om u te beminnen, in één groot hart vereenigen, zelfs dan zoudt gij nog niet naar behooren bemind worden. Gij alleen, dierbare Heer, kunt

die liefde aanvullen, gij alleen kunt eene liefde, u zelve waardig, geven. Daarom offer ik u uw allerzoets Hart op, en die ontzaggelijk groote liefde, waarmede gij vervult zijt. Ik offer u die liefde op, waarmede de Godheid welgevallen heeft in uwe allerheiligste Menschheid, en ook die, waaraan uwe heilige Menschheid passend beantwoord met betrekking tot het vereeren en verheerlijken der Godheid. Voor eeuwig zij geprezen in het aanbiddelijk Sakrament de liefde der liefde, de liefde van den Vader, en de liefde van den Zoon, en de liefde van den Heiligen Geest. Ik werd vertroost door de glorie welke gij, mijn glorievolle Verlosser, in dit gezegend Sakrament bezit. Wanneer ik het brood in de handen des priesters aanschouw, en bedenk dat op het oogenblik dat hij in de consecratie deze aanbiddelijke woorden spreekt: *Hoc est Corpus meum*, er geen brood meer blijft, dewijl het veranderd wordt in het ligchaam van Jesus Christus, hoezeer hoop ik dan en begeer en verlang ik vurig, dat, indien ik u in dit verheven Sakrament ontvang: in mij moge uitgewerkt worden hetgeen gij aan uwen dienaar Augustinus verklaardet, dat, ofschoon hij dit goddelijk voedsel niet in zijne eigene zelfstandigheid kon veranderen, gelijk geschiedt met het stoffelijk voedsel onzer lichamen, hij echter kon veranderd worden in u, het levende hemelsche brood, ten einde een geheel goddelijk leven in u te leven, dewijl het geheel gelijk het uwe

was. O volvoer in mij deze gelukkige verandering, dat ik mij zelve moge afsterven, om geheel aan u gewijd, in u, voor u te leven, zoodat ik in geest en waarheid met uwen apostel moge zeggen: ik leef, neen niet ik, maar Christus leeft in mij (Gal. II: 20).

**Oefening van bewondering der goddelijke
goedheid en tot het vragen van genaden
voor ons zelve.**

O mijn God, hoe zal ik mijne verbazing bedwingen, wanneer ik overweeg hetgeen gij voor mij in dit Sakrament gedaan hebt! Gij, mijn Verlosser, Jesus Christus, gij gelieft wel uit den hemel af te dalen, u zelve onder de gedaante van brood te plaatsen, en dag en nacht in het tabernakel te wonen, alleen om uwe liefde jegens mij te beoefenen, en mij den overvloed uwer genade mede te deelen. O welke goedheid, welke barmhartigheid! Het schijnt mij toe, dat ik in het goddelijk Sakrament, waarin de oorsprong en de gever van alle goed woont, den Koning van glorie zie, die met liefstellige hofelijkheid mij roept, mij uitnoodigt en mij verwacht, opdat ik moge naderen om zijne genaden te ontvangen en getroost te worden. Houd ^{moed} dan, mijne ziel; kom, laat ons zegeningen vragen en niet vermoeid worden, maar vol vertrouwen zijn dat wij ze zullen ont-

vangen. Laat ons derhalve, met vertrouwen tot den troon der genade gaan, opdat wij barmhartigheid mogen verwerven en genade vinden in geschikte hulp. (Hebr. IV : 16).

Indien ik een blik sla in mijn hart, om zijne behoeften te kennen waarin voorzien moet worden, dan bevind ik dat alles mij ontbreekt, want aan alles heb ik gebrek, en ik bezit geen wezenlijke deugd, want de ondeugd beheerscht mij geheel en al. Mijne behoeften zijn eindeloos, en gij, mijn God, onderscheidt ze veel duidelijker dan ik doen kan. Ik ben blind en zonder licht, en deze is de eerste genade, welke ik van u afsmEEK: Heer, geef dat ik moge zien (Luc. XVIII: 41). Verlicht mij, o waar en eeuwig licht, dat in de wereld zijt gekomen om alle menschen te verlichten; maak dat ik mijne laagheid, mijne armoede mijne buitengemeen groote ellende moge zien en kennen, dat ik, mij zelven kennende, de nederigheid moge leeren. Gebrek aan ootmoed ziedaar de groote oorzaak van mijn kwaad; ik ben (een kleine duivel op aarde,) vol ijdelheid en eigenliefde; ik schat mij zelven te hoog, en ik verlang door anderen hooggeacht te worden; en daarom val ik, en zelfs bij elke kleine gelegenheid, zonder mijne fouten ooit te verbeteren. Al mijne zonden zijn het gevolg, de straf van mijn hoogmoed. O was ik maar nederiger van harte, zooals ik verplicht ben te zijn! O mijn Jesus, gij die u zelven in het Heilig Sakra-

ment bijna tot niets verlaagd hebt, en die hier woont, al uwe glorievolle gaven in de heilige hostie verbergende, ik smeeek u, geef mij eene waarachtige en heilige nederigheid, want zonder dat ben ik niet in staat noch gestemd om eenige genade van u te verwerven, en dit alleen kan mij daartoe geschikt maken. Ik weet zelfs niet wat nederigheid is, maar wel is het mij bekend, dat ik groote behoefte aan die deugd heb. Ik vraag u dit ter wille dier verbazende nederigheid, die er u toe brengt om in het gezegend Sakrament te wonen. O God van alle grootheid en van alle nederigheid, verneeder mijn hoogmoed en geef mij een nederig en berouwvol hart.

Met de genade der nederigheid vraag ik u ook, de genaden van geloof, hoop en liefde steeds in mij te vermeerderen. Zonder deze deugden kan ik mijne zaligheid niet bewerken, en echter, met hoeveel achteloosheid verwekt mijn hart oefeningen dier deugden! Hoe dikwijls gaat er een geruime tijd voorbij, zonder dat ik zelfs eene enkele oefening van geloof, van hoop of van liefde verwek. O, mijn Heer Jesus Christus, die u gewaardigd hebt ons in het gezegend Sakrament een geheim van geloof, een onderpand van hoop, een band van liefde na te laten, geef mij de genade, om de goede gewoonte te verkrijgen van deze deugden, herhaaldelijk gedurende mijn leven te beoefenen, opdat zij mij in het uur mijns doods van nut mogen zijn. Maak

mij waardig in uw geloof te leven en te sterven, met eene vaste hoop van in uwe liefde te zullen leven en sterven. Geef mij, o Heer Jesus, eene vermeerdering van geloof, van hoop en van liefde.

Maar daarenboven, o mijn God, smeeek ik u mij de genade te verleenen, van met mijne evennaasten in eene heilige liefde te leven. Gij hebt mij bevolen hen te beminnen, maar ik verzuim die wet na te komen; sommigen hunner bemin ik uit genegenheid, sommigen uit eigenbelang, en zelden iemand louter uit liefde tot u. Ik bemin dengene die mij vriendelijk behandelt, maar ik bemin hem niet die mij beleedigt. Soms tijds maak ik het voornemen om alle menschen te beminnen, maar ik heb al te veel reden om te vreezen, dat ik ze in waarheid niet met die christelijke liefde bemin, welke mijn pligt is. Maar gij hebt mij in de instelling van het gezegend Sakrament een model, een voorbeeld van liefde nagelaten; verleen mij de genade dat ik het heilig moge navolgen. Ik maak nu het voornemen, om alle menschen oprecht en hartelijk ter wille van u lief te hebben, en in 't bijzonder degenen, die mij op eenigerlei wijze hebben beleedigt en gehoond. Ik smeeek u, schenk hun al hetgeen ik het vurigst voor mij zelve verlang, en vereenig dit mijn gebed met het uwe aan het kruis, toen gij de voorspraak waart van uwe vijanden. Verleen mij, dierbare Heer, de genade van altijd in liefde met allen te mogen leven, van

zoo te mogen leven, dat ik nimmer door eenige daad van mijne zijde den band van liefde verbreek: dat ik mijn evennaaste altijd moge beminnen, zooals gij mij liefhebt. Bovenal smee ik u nederig om de genade, dat ik in alles en door alles moge onderworpen blijven aan uwen allerheiligsten wil. Ik neem aan al wat uwe goddelijke Voorzienigheid zal beschikken omtrent mijn leven en mijnen dood; moge uw wil alleen in alles geschieden, niet de mijne, o Heer. Ik verlang al wat gij wilt, en dewijl gij het wilt; en in alle omstandigheden vereenig ik mijn wil met den uwen. Daarom, o mijne dierbare Verlosser, vereenig ik nu en voor altijd mijn wil met den uwen, met dien aanbiddelijken wil, welken gij, in den hof, met volkomen onderwerping aan uwen eeuwigen Vader aanboodt, en ik smee u mijn wil altijd zoo gelijkvormig te willen houden met den uwen, dat niets hem zal losmaken. Gij zelf hebt mij geleerd in het Onze Vader te zeggen; „Uw wil geschiede,” en dit dagelijks te herhalen; maar te dikwijls spreek ik die woorden alleen met de lippen; nu ten minste spreekt mijn hart ze voor altijd en in alle mogelijke omstandigheden uit. Uw wil geschiede op aarde als in den hemel. Heden en al de dagen mijns levens, moge uw allerheiligste wil in mij, voor mij, door mij geschieden. Doe mij kennen wat u behaagt, en geef mij de genade dat te volgen. Verleen mij, o Heer, om te onderscheiden, te willen, te doen, wat u behaagt, zooals het u behaagt, en omdat het u behaagt.

Oefening om dezelfde genaden voor de even- naasten te vragen.

Niet voor mij zelven alleen vraag ik deze genaden, o mijn God, maar voor al de zielen, welke gij met uw zeer kostbaar bloed hebt verlost, en bijzonder voor al degenen, die tot de Heilige Katholieke Kerk behooren, en vooral voor degenen, die de meeste devotie tot het aanbiddelijk Sakrament hebben gehad en hebben. Deze, dierbare Heer, beveel ik u met de teederste genegenheid aan. Geef ons allen een geest van eenheid en ijver, nijdverig om de beleedigingen tegen u begaan te vergoeden, en altijd ijverig om de devotie jegens u in het allerheiligste Sakrament aan te wakkeren. Met de intentie om de aflaten te ontvangen en deel te hebben aan de verdiensten van uw allerheiligst Lijden, beveel ik u, o mijn Heer Jesus Christus de apostolische en roomsche Kerk aan; en ik smeeke u om hare grenzen uit te breiden door de uitroeijing der ketterij, de bekeering der ongeloovigen. Ik beveel u N.... den Opperpriester, uw Plaatsbekleeder op aarde aan, en ik smeeke u hem bij te staan, opdat hij helder onderscheide, krachtdadig wille, en met magt volbrengende, al wat het meest kan strekken tot de eer en glorie uwer goddelijke Majesteit.

Ik beveel u ook al uwe priesters aan, die bestemd zijn om de vreeselijke bediening uwer altaren

te verrigten, en ik bid u hen met uwen geest te willen bekleeden, en dat zij waardig het gezegend Sakrament mogen consacreeren, ontvangen en aan de geloovigen uitdeelen, met het geloof en den plegtigen eerbied, de zuiverheid en de devotie, welke het vordert. Ook beveel ik u al de katholieke vorsten aan, en al de overheden aan wie gij tijdelijke magt hebt gegeven, opdat zij in vrede mogen leven, en in ijver en kracht tegen de vijanden van het heilig katholiek geloof vereenigd zijn. Ik beveel u al de zondaren aan, voor wier zaligheid gij u gewaardigd hebt Mensch te worden, drie en dertig jaren op aarde te wonen, en ten laatste aan het kruis te sterven; en ik smeek u hun uwe magtige hulp te willen verleen, opdat zij berouw mogen gevoelen, zich bekeeren en in uwe heilige genade ingaan en verblijven. U beveel ik mijne bloedverwanten, mijne vrienden, mijne vijanden, mijne oversten, zoo geestelijke als wereldlijke, en al degenen, voor wie ik verplicht ben te bidden, aan. Ik smeek u hen te zegenen, hun de genade te geven van een goed gebruik hunner tijdelijke goederen te maken, zoodat zij de eeuwige gelukzaligheid mogen bereiken: *Ut sic transeamus per bona temporalia ut non amittamus æterna* — Opdat wij zoo door de tijdelijke goederen mogen heengaan, dat wij de eeuwige goederen niet verliezen.

Oefening om de zielen in het vagevuur aan Jesus aan te bevelen.

O mijn God, ik beveel aan uwe barmhartigheid de heilige zielen in het vagevuur, en voornamelijk die, welke ik uit liefde of rechtvaardigheid het meest verplicht ben te hulp te komen; en vooral bid ik u voor degenen, die gedurende hun leven de meeste devotie hebben gehad voor het gezegend Sakrament, en ook diegenen, die de gezegende Maagd het meest hebben liefgehad. Voor die zielen bied ik u aan, mijn goede Jesus, uwe wonden, uwen doodstrijd, uwen dood en al de verdiensten van uw zeer bitter lijden. Ik weet dat het u aangenaam is, dat ik voor deze heilige zielen bid, die uwe liefde waardig zijn. Hoor dan, dierbare Heer, en leen een gunstig oor aan het gebed, dat ik in de woorden der heilige Kerk u ten hunnen behoeve opzend: *Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis cum Sanctus tuis in aeternum, quia pius es.* — Geef haar de eeuwige rust, o Heer en laat het eeuwige licht over hen eeuwig met uwe Heiligen schijnen, want gij zijt barmhartig.

**Oefening van zelfbeschuldiging en van berouw
dat men gedurende dit biduur Jesus en
het gezegend Sakrament niet vuriger
heeft aangebeden.**

Helaas! thans heb ik hier slechts een uur voor het heilig Sakrament doorgebracht, en het schijnt mij zwaar te vallen, drukkend te worden. Hoe-schaam ik mij, wanneer ik bedenk, dat ik gedurende vijf of zes uren met schepselen kan doorbrengen, zonder verveling te gevoelen, en het mij integendeel vermaakt en ontspant, terwijl het mij verveelt en bezwaart, wanneer ik slechts een enkel uur alleen met God blijf, de tijd, voor mijne aanbidding bepaald, mij lang valt, en ik dien gaarne zou bekorten. Maar.... wat is dit, mijne ziel? Hoe zoudt gij, gedurende dit uur, in het beminnelijke gezelschap van Jesus doorgebracht, moeten verzadigd zijn door zijne liefde, om van genoeg en vermaak over te vloeien; waar kunt gij beter zijn dan bij uwen Vader en uwen God, die u alles is? En echter verveelt gij u zoo bij Hem, en verlangt gij naar het oogenblik, dat gij het onderhoud met uwen Heer zult kunnen afbreken. Wel zoudt gij beschaamd moeten zijn!

O mijn Heer en mijn God, ik heb berouw over deze ondankbaarheid, deze betreuenswaardige koudheid jegens u, en ik offer u, in voldoening, de gebeden en de lofliederen, de eer, de aanbidding, welke uwe

heilige engelen u in deze kerk en in al de anderen, waarin uw gezegend Sakrament rust, brengen. Bijzonderlijk offer ik u de vurige betuigingen van vereering en liefde van mijn heiligen engelbewaarder op. Ik wil niet van u weggaan, o mijn God, zonder uwen zegen; ik zal u niet laten weggaan vóór dat gij mij gezegend hebt. Het is zóó, ik ben die gunst onwaardig, maar ik verneder mij voor uwe goedheid, en ik smEEK u, bij uwe allerheiligste wonden, welke ik in uw glorievol ligchaam, dat in dit verheven Sakrament tegenwoordig is, aanbid. O Jesus, die hier in het Sakrament woont, allerzoetste, allerbeminnelijkste Jesus, ik aanbid u, ik bemin uit geheel mijn hart, geef mij uwe heilige liefde, stort uwen vaderlijken zegen over mij uit.

Bid vijfmaal het Onze Vader en vijfmaal het Wees gegroet ter eere van de vijf wonden, met eene Salve Regina voor de smarten der H. Maagd in dezer voege:

I.

Aan de wond van den linkervoet.

Ne projicias me a facie tua, et Spiritum Sanctum ne auferas a me.		Verwerp mij niet van uw aanschijn, en neem uwen Hei- ligen Geest niet van mij weg.
---	--	--

Onze Vader. Wees gegroet. Eer zij den Vader.

II.

Aan de wond van den regtervoet.

Vias tuas, Domine, de- monstra mihi, et semitas tuas edoce me.		Toon mij, o Heer, uwe we- gen, en leer mij uwe paden.
--	--	--

Onze Vader. Wees gegroet. Eer.

III.

Aan de wonde der linkerhand.

Cor mundum crea in me. Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis.		Schep in mij een zuiver hart, O God, en vernieuw een op- regtengest in mijn binnenste.
--	--	--

Onze Vader. Wees gegroet. Eer.

IV.

Aan de wonde der rechterhand.

In manus tuas commendo spiritum meum: redemistie me, Domine Deus veritas.		Ik beveel mijn geest in uwe handen: gij hebt mij verlost. Heer God der waarheid.
---	--	--

Onze Vader. Wees gegroet. Eer.

V.

Aan de wonde van het Heilig Hart.

In te, Domino, speravi,
non confundar in aeter-
num.

Op u, Heer, heb ik gehoopt,
en in eeuwigheid zal ik niet
beschaamd worden.

Onze Vader, Wees Gegroet, Eer.

O r e m u s.

Domine Jesu Christe,
per quinque illa vulnera,
quae tibi in cruce nostri
amor inflixit; tuis famulis
subveni, quos pretioso
sanguine redemisti. Qui
vives et regnas, etc.

Salve, Regina, Mater
misericordiae;

Vita, dulcedo, et spes
nostra, salve.

Ad te clamamus, exules
filii Evae.

Ad te suspiramus, ge-
mentes et flentes in hac
lacrymarum valle.

Eia, ergo, Advocata
nostra.

Illos tuos misericordes
oculos ad nos converte;

Et Jesum, benedictum
fructum ventris tui,

Nobis post hoc exilium
ostende.

O Heer Jesus Christus, kom
uwe dienaren, die gij door uw
dierbaar bloed verlost hebt, te
hulp door de vijf wonden, welke
uwe liefde tot ons u aan het
kruis heeft doen ontvangen.
Die leeft en heerscht, enz.

Wees gegroet, Koningin,
Moeder der barmhartigheid:

Ons leven, onze zoetheid, en
onze hoop, wees gegroet.

Wij roepen tot u, gebannen
kinderen van Eva;

Tot u verzuchten wij, treu-
rende en weenende in dit tra-
nendal.

Daarom, o onze voorsprek-
ster,

Wend uwe barmhartige oogen
tot ons,

En toon ons, na deze bal-
lingschap, Jesus, de gezegende
vrucht uws ligchaams.

O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria.

V. Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix,

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Omnipotens, sempiternus Deus, qui gloriosa Virginis Matris Mariae, corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur Spiritu Sancto cooperante, praeparasti; da ut ejus commemoratione laetamur, ejus pia intercessione, ab instantibus malis et a morte perpetua liberemur. Per eundem Christum Dominum Nostrum.

O goedertieren, o lieve, o zoete Maagd Maria.

V. Bid voor ons, heilige Moeder Gods.

R. Opdat wij waardig worden der beloften van Christus.

Almagtige, eeuwige God, die door de medewerking van den Heiligen Geest, het ligchaam en de ziel van de glorievolle Maagd en Moeder Maria hebt voorbereid om eene waardige woonplaats voor uwen Zoon te worden; geef dat wij, die ons in hare gedachtenis verblijden, op hare barmhartige voorspraak, van de tegenwoordige rampen en van den eeuwigen dood mogen bevrijd worden. Door denzelfden Christus Onzen Heer.



Gebod tot Jesus in het gezegend Sakrament voor de bekeering van Nederland.

Heer Jesus Christus, oneindige goedheid, die uwe Kerk door dit goddelijk Sakrament van uw ligchaam en bloed doet herboren worden, versterkt en voedt, en u zelve hierin dagelijks als een offer van lof en verzoening aan uwen eeuwigen Vader opdraagt, sla een genadigen blik op ons dierbaar vaderland, welks bewoners voor een groot gedeelte zijn uitgesloten van de zoete geneugten van dit uw feestmaal. Vergeef barmhartiglijk al wat in dit land door goddeloosheid of door onwetendheid tegen deze allerheiligste geheimen gedaan is: stort in de harten van alle menschen geloof en eerbied voor dit gezegend Sakrament, opdat zij uwe kinderen mogen worden, gelijk olijfboomen rondom uwe tafel. Die leeft en heerscht in alle eeuwigheid. Amen.

LITANIE

Van den zoeten Naam Jesus.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer ontferm U onzer.
 Jesus hoor ons.
 Jesus verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God, Zoon Verlosser der wereld,
 God, Heilige Geest,
 H. Drievuldigheid, een God,
 Jesus, Zoon van den levenden God,
 Jesus, glans des Vaders,
 Jesus, klaarheid van het eeuwige licht,
 Jesus, Koning der glorie,
 Jesus, zon van regtvaardigheid,
 Jesus, Zoon der Maagd Maria,
 Beminnelijke Jesus,
 Wonderlijke Jesus,
 Jesus, sterke God,
 Jesus, Vader der toekomstige eeuw,
 Jesus, Engel van het groote raadsbesluit,
 Allermachtigste Jesus,
 Allerverduldigste Jesus,
 Allergehoorzaamste Jesus,
 Jesus, zachtmoedig en nederig van harte,
 Jesus, Minnaar der kuischheid,

ontferm U onzer.

Jesus, onze Minnaar,
 Jesus, God des vredes,
 Jesus, oorsprong des levens,
 Jesus, voorbeeld der deugden,
 Jesus, IJveraar der zielen,
 Jesus, onze God,
 Jesus, onze toevlugt,
 Jesus, Vader der armen,
 Jesus, schat der geloovigen,
 Jesus, goede Herder,
 Jesus, waarachtig licht,
 Jesus, eeuwige wijsheid,
 Jesus, oneindige goedheid,
 Jesus, onze weg en ons leven,
 Jesus, vreugd der Engelen,
 Jesus, Koning der Aartsvaders,
 Jesus, Meester der Apostelen,
 Jesus, Leeraar der Evangelisten,
 Jesus, sterkte der Martelaren,
 Jesus, licht der Belijders,
 Jesus, zuiverheid der Maagden,
 Jesus, kroon van alle Heiligen,
 Wees genadig. spaar ons, Jesus.
 Wees genadig, verhoor ons, Jesus.
 Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.
 Van alle zonde, verlos ons, Jesus.
 Van uwe gramschap, verlos ons, Jesus.
 Van de lagen des duivels, verlos ons, Jesus.
 Van den geest der ontucht, verlos ons, Jesus.

ontferm U onzer.

Van den eeuwigen dood,
 Van het veronachtzamen uwer inspraken,
 Door het geheim uwer heilige Menschwording,
 Door uwe geboorte,
 Door uwe kindsheid,
 Door uwe allergoddelijkst leven,
 Door uwen doodstrijd en uw lijden,
 Door uw kruis en uwe verlatenheid,
 Door uwe uitputtingen,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe verrijzenis,
 Door uwe hemelvaart,
 Door uwe vreugden,
 Door uwe glorie,
 Lam Gods, enz. spaar ons, Jesus.
 Lam Gods, enz. verhoor ons, Jesus.
 Lam Gods, enz. ontfermt U onzer, Jesus.
 Jesus, hoor ons.
 Jesus, verhoor ons.

verlos ons, Jesus.

LAAT ONS BIDDEN.

Geef ons, o Heer, dat wij altijd uwen H. Naam te gelijk vreezen en beminnen, daar Gij nooit uwe leiding onthoudt aan hen, die gij in uwe liefde hebt gegrondvest. Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Aanroeping van den zoeten Naam Jesus.

O goede Jesus! o medelijdende Jesus! o zoetste Jesus! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria, vol barm-

hartigheid en medelijden! O zoete Jesus! ontferm U mijner volgens uwe groote barmhartigheid. O goedertierenste Jesus! ik smeeek U door dat kostbaar bloed, dat Gij voor de zondaren hebt willen vergieten, dat Gij al mijne ongerechtigheden afwascht en nederziet op mij, ellendige en onwaardige, die nederig om vergiffenis smeeek, en dezen heiligen naam Jesus aanroep. O naam Jesus! zoete naam! naam Jesus, lieffelijke naam! Wat toch is Jesus, tenzij Zaligmaker? Daarom Jesus, om uwen heiligen naam, wees mij een Jesus, en maak mij zalig; laat niet toe dat ik veroordeeld worde, dien Gij uit het niet geschapen hebt. O goede Jesus! dat mijne ongerechtigheid mij niet verderve, dien uwe almachtige goedheid heeft gemaakt. O zoete Jesus, erken wat het uwe is, en wisch uit wat aan U vreemd is. O goedertierendste Jesus, ontferm U mijner, terwijl het tijd is om te ontfermen, opdat Gij mij niet verwerpt wanneer het tijd is om te oordeelen.

Wat nut is er voor mij in uw bloed, als ik in het eeuwig verderf nederdaalt? De dooden zullen U niet loven, Heer Jesus, noch allen die ten grave dalen. O beminneuswaardigste Jesus, o verlangenswaardigste Jesus! o allerzachtmoedigste Jesus! O Jesus! Jesus! Jesus! laat mij toe bij het getal uwer uitverkorenen. O Jesus, zaligheid van die in U gelooven, o Jesus, troost van die tot U vlugten, o Jesus, zoete kwijschelding van alle zonden, o Jesus, Zoon van de Maagd Maria, stort in mij genade.

wijsheid, liefde, kuischheid en nederigheid: opdat ik U volmaakt moge beminnen, loven, genieten, dienen en in U roemen met allen die uwen naam aanroepen, die Jesus is. Amen.

LITANIE

tot het allerh. Sacrament des Altaars.

Heer, ontferm u onzer.

Christus, ontferm u onzer.

Heer, ontferm u onzer.

Christus, hoor ons,

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm u onzer.

Godszoon, Verlosser der wereld,

God Heilige Geest,

H. Drievuldigheid, één God,

Levend brood, dat uit den Hemel zijt neder-
gedaald.

Verborgene God en Zaligmaker, onder de zigt-
bare gedaante van brood en wijn,

Tarwe der uitverkorenen,

Wijn, die maagden voortbrengt,

Vreedzaam brood en vermaak der koningen,

Altijddurende offerande,

Zuivere opdragt,

Vlekkeloos Lam,

Allerzuiverste Maaltijd,

ontferm U onzer.

Spijs der Engelen,
 Verborgen hemelsch brood,
 Gedachtenis van Gods wonderen,
 Bovennatuurlijk brood,
 Vleesch geworden Woord, onder ons wonende,
 Heilig slagtoffer voor onze zonden,
 Kelk der zegening,
 Geheim des geloofs,
 Hoogwaardig en uitmuntend Sacrament,
 Allerhoogste offerande,
 Zoenoffer voor levenden en dooden,
 Hemelsch behoedmiddel tegen de aanvallen
 der zonden,
 Wonder der goddelijke liefde,
 Kostbare, gedachtenis van het lijden des
 Heeren,
 Geschenk, dat alle volheid te boven gaat,
 Voortreffelijk blijk der liefde van onzen God,
 Verhevenst en eerbiedwaardigst geheim,
 Troostvol onderpand onzer onsterfelijkheid,
 Sacrament, vreeselijk voor de hel, dat onze
 zielen verlevendigt,
 Brood, door de magt van het Vleeschgeworden
 Woord zijn eigen Vleesch geworden,
 Onbloedige Offerande,
 Spijs des levens, door het leven zelven aan-
 geboden,
 Verheven maaltijd, waarbij de engelen tegen-
 woordig zijn en dienen,

onferm u onzer.

Sacrament van liefde,
 Opdragt van eenen geslagtofferden God, die zich
 zelve opdraagt,
 Geestelijke zoetheid, die in haren eigen oorsprong
 wordt gesmaakt,
 Verkwikking der heilige zielen,
 Teerspijs van hen die in den Heer sterven,
 Onderpand der eeuwige zaligheid,
 Wees genadig, spaar ons, Heer,
 Wees genadig, verhoor ons, Heer,
 Van het ongeluk van uw ligchaam en bloed on-
 waardig te ontvangen, verlos ons Heer,
 Van de begeerlijkheid des vleesches,
 Van de begeerlijkheid der oogen,
 Van de hoovaardij des levens,
 Van alle gelegenheden van u te beleedigen,
 Om de groote begeerte welke gij gehad hebt, om
 dit Paaslam met uwe leerlingen te eten,
 Om den diepen ootmoed, waarmede gij de voeten
 uwer leerlingen gewasschen hebt,
 Om de brandende liefde, waarmede gij dit heilig
 Sakrament hebt ingesteld,
 Om uw dierbaar bloed, dat gij ons in de offe-
 rande des altaars hebt nagelaten,
 Om de vijf smartende wonden die gij uit liefde
 tot ons in uw allerheiligst ligchaam ontvangen
 hebt,
 Wij zondaars, wij bidden u, verhoor ons.
 Dat het u believe het geloof, den eerbied en de

ondern
 U onzer.

verlos ons Heer.

liefde voor dit wonderbare Sacrament in ons
te bewonderen en te vermeerderen,

Dat het u believe ons door eene nederige op-
regte belijdenis onzer zonden tot het dik-
wijls nuttigen dezer heilige spijs voor te be-
reiden.

Dat het u believe ons van alle ketterij, onge-
trouwheid en verblindheid des harten te
bewaren.

Dat het u believe ons de vruchten te doen in-
zamelen, welke dit Sacrament, dat in zich de
heiligheid zelve bevat, in wel bereidde harten
voortbrengt,

Dat het u eindelijk believe ons door de kracht
van deze hemelsche Teerspijs te ondersteu-
nen en te versterken bij het naderen van
den dood,

Dat het u believe den overledenen de eeu-
wige rust te verleenen,

Eeuwige zoon van den waren God.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
ontferm u onzer!

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm u onzer.

Christus, ontferm u onzer.

Heer, ontferm u onzer.

Onze Vader enz.

v. Gij hebt hun het hemelsch brood gegeven.

R. Dat alle genoegens in zich bevat.

LAAT ONS BIDDEN.

O God, die ons onder dit wonderbare Sacrament de gedachtenis van uw lijden hebt nagelaten, wij bidden u, geef ons, dat wij de heilige geheimen van uw ligchaam en bloed zoo eerbiedig vereeren, dat wij de vruchten uwer verlossing gedurig in ons mogen gevoelen, die met den Vader en den H. Geest leeft en heerscht in alle eeuwigheid. Amen.

LITANIE

tot het Allerh. Hart van Jesus.

Heer, ontferm u onzer!

Christus, ontferm u onzer!

Heer, ontferm u onzer!

Christus, hoor ons!

Christus, verhoor ons!

God hemelsche Vader, ontferm u onzer.

God Zoon, Verlosser, der wereld, ontferm u onzer.

God H. Geest, ontferm u onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm u onzer.

Hart van Jesus, Zoon van den eeuwigen Vader,
 Hart van Jesus, Zoon van de Maagd Maria,
 Hart van Jesus, eigene en waardige woon-
 plaats van den H. Geest,
 Hart van Jesus, schatkamer van de allerheilig-
 ste Drievuldigheid,
 Hart van Jesus, glorie en vreugd der Engelen,
 Hart van Jesus, oneindig in Majesteit,
 Hart van Jesus, voorwerp van alle liefde,
 Alleroetmoedigst Hart van Jesus,
 Allerzuiverst Hart van Jesus,
 Allerbeminnelijkst Hart van Jesus,
 Hart van Jesus, vol zegen en genade,
 Hart van Jesus, wellust van Hemel en aarde,
 Hart van Jesus, licht van geheel de wereld,
 Hart van Jesus, onverwinnelijk tegen onze
 vijanden,
 Hart van Jesus, fontein van alle regtvaardigheid,
 Hart van Jesus, oorsprong van alle goedheid
 en barmhartigheid,
 Hart van Jesus, vol medelijden en teederheid,
 Hart van Jesus, woonstede aller deugden,
 Hart van Jesus, alle eer en lof waardig,
 Hart van Jesus, aan wien alle aanbidding toe-
 komt,
 Hart van Jesus, onuitputbare bron van alle
 hemelsche gaven,
 Hart van Jesus, zaligheid dergenen, die in u
 hopen,

ontferm u onzer.

Hart van Jesus, fontein der springende wateren
tot het eeuwige leven,

Hart van Jesus, verzoening onzer zonden,

Hart van Jesus, troost van alle bedrukte harten,

Hart van Jesus, hoop van hen, die in u sterven,

Hart van Jesus, ons leven en onze verrijzenis,

Hart van Jesus, toevlugt van alle zondaren,

Hart van Jesus, met bitterheid voor ons vervuld,

Hart van Jesus, met versmaadheden overladen,

Hart van Jesus, om onze boosheden doorwond,

Hart van Jesus, om onze zaligheid gestorven aan
het kruis,

Hart van Jesus, met eene lans doorstoken,

Hart van Jesus, levende, heilige en Godbehagen-
de offerande,

Hart van Jesus, altaar op hetwelk al de Heiligen
opgeofferd worden,

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
ontferm u onzer.

Christus, hoor ons,

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm u onzer.

Christus, ontferm u onzer.

Heer, ontferm u onzer.

Onze Vader, enz.

ontferm u onzer

GEBED.

Heer Jesus Christus, die u gewaardigd hebt, aan uwe Kerk kenbaar te maken, de onuitsprekelijke rijkdommen van uw goddelijk Hart; maak dat wij waardig worden aan de liefde van dit allerheiligste Hart te beantwoorden, en de versmading aan hetzelfde door de dankbaarheid der menschen aangedaan, door waardige eerbewijzen te vergoeden. Dit vragen wij u, die leeft en heerscht met den Vader en den H. Geest. in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

OEFENING TOT HERSTEL VAN EER.

Liefderijke en aanbiddeijk Jesus, mijne Zaligmaker en mijn God! die door de vurigste en wonderbaarste liefde u tot een slagtoffer in het hoogwaardige Sacrament des Altaars gegeven hebt, welke droevige gevoelens moeten er ontstaan in uw heilig Hart, daar gij in de harten van de meeste menschen niets vindt, dan versteendheid, vergetenheid, ondankbaarheid en verachting! Het was dan niet genoeg den moeilijksten en pijnlijksten weg verkozen te hebben, om onze zaligheid te bewerken! Het was niet genoeg u overgegeven te hebben aan zulk eenen wroeging en angstigen doodstrijd, veroorzaakt door het aanschouwen onzer zonden, wier last gij op u genomen hebt; gij hebt u nog willen bloedstellen aan alle versmadingsen, die door de boosheid der menschen en der hel kunnen uitgevonden worden. Met een verootmoedigd hart en

eene diepe droefheid vraag ik duizendmaal en duizendmaal vergiffenis voor al de versmadingen, die gij op uwe altaren ontvangen hebt. Ach! ware het mij gegeven, met mijne tranen te bevochtigen en met mijn bloed af te wasschen al de plaatsen waar uw Hart versmaad is geweest en waar men uwe liefde met verachting beloond heeft! Ach konde ik, door eene nieuwe soort van dienstbewijzing, van verootmoediging, van verandering, zoo vele heiligschennissen en onteeringen herstellen! Ach, mogt ik meester zijn van alle harten der menschen, om u dezelve op te dragen en aldus eenigzins hunne vergetenheid en ongevoeligheid te vergoeden, daar zij u niet hebben willen erkennen of u gekend hebbende, u zoo weinig bemind hebben.

Maar, o minnelijke Zaligmaker! hetgeen mij het meest met schaamte bedekt, en waarom ik het diepste zucht, is, omdat ik onder het getal van die ondankbaren ben. Gij, om mijn God! gij, die het binnenste van mijn hart doorziet, gij kent de droefheid, die ik over mijne oudankbaarheden gevoel, gij weet, dat ik bereid ben daarvoor alles te doen en te lijden, om die, zooveel in mij is, te herstellen. Zie dan, o Heer, hier ben ik, om van uwe hand te ontvangen, al wat gij mij ten dien einde zult gelieven op te leggen. Sla en kastijd mij o Heer! ik zal de hand die mij zoo regtvaardig straft, zegenen en kussen. Gelukkig zoude ik wezen, indien ik door alle mogelijke pijnigingen voor zoovele

versmading eenigzins voldoen konde. Maar indien ik die genade niet verdien, neem ten minste de oprechte begeerte aan, die ik daartoe heb, en geef volle kracht aan het voornemen, dat ik maak, van nooit iets te vergeten, om u, o mijn Zaligmaker! te beminnen en te eeren in het aanbiddelijk Sacrament des Altaars.

III.

Bezoek aan het Allerheiligst Sakrament

TER EERE

VAN HET HEILIG HART VAN JESUS.

Eerste aanbidding.

Ik aanbid u, o Heilig Hart van Jesus, in dit zeer verheven Sakrament des Altaars, waarin gij voorgaat ons zoo vurig te beminnen. Ik bedank en zegen de goedheid van uw goddelijk Hart, voor de instelling van dit goddelijk Sakrament, waarin gij een goddelijk voedsel, namelijk u eigen zelve voor ons hebt bereid. O aanbiddelijk Hart van mijn Jesus, brandende door de goddelijke liefde, ontvang mijne ziel in de uwe, geef dat ik u standvastig moge beminnen tot het laatste oogenblik mijns levens.

Onze Vader. Wees gegroet. Eer zij den Vader.

Tweede aanbidding.

Ik aanbid u, allerheiligst Hart van Jesus, die op dit altaar, waar gij woont, steeds vurig begeert, dat de harten van al de schepselen, die gij gemaakt hebt, met het uwe vereenigd worden, en dat zij aldus de genaden mogen ontvangen, welke uit die altijd springende bron voortvloeijen. Ik dank u voor de wondervolle goedheid van uw Heilig Hart, dat het zich gewaardigd heeft zoo dikwijls met het mijne in dit Sakrament der liefde vereenigd te worden, en ik bid u te geven, dat mijn hart de inspraken van uw allergezegendst Hart steeds moge volgen en daaraan gehoorzamen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eer.

Derae aanbidding.

Ik aanbid u, allerheiligst Hart van Jesus, in dit verheven Sakrament, waarin ongelooovigen en ketters u niet aanbidden, noch gelooven aan uwe wezenlijke en goddelijke tegenwoordigheid. Ter vergoeding voor al de beleedigingen, die u door ongelooovigen en ketters in dit goddelijk Sakrament zijn aangedaan, bied ik u nederig eene oefening van geloof aan, waarmede ik belijd dat gij wezenlijk in deze heilige Hostie tegenwoordig zijt, en daarin aanbid ik u met al de geloovige katholieken, u

smeekende mijn hart gelijk was te doen smelten.
opdat ik u eeuwig teeder moge beminnen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eer.

Vierde aanbidding.

Ik aanbid u, o heilig Hart van Jesus, in dit gezegend Sakrament des Altaars, waarin gij zoo weinig bemind wordt, en zoo weinig erkend, vooral door de slechte christenen, die u met zooveel oneerbiedigheid beleedigen, en u in hunne heiligschennende communiën onwaardig ontvangen. Ter boeting voor zulk eene groote heiligschennis, en ook voor de oneerbiedigheid en de weinige godsvrucht welke zelfs zij betoonen, die u zijn toegewijd, en die u met grooten ijver en vurigheid moesten aanbidden, wijd ik u mijn berouwhebbend hart toe, offer het u op, en bid ik u dat uwe liefde het moge ontsteken als eene altijd voor u brandende lamp.

Onze Vader. Wees gegroet. Eer.

Vijfde aanbidding.

Ik aanbid u, o allerheiligst Hart van Jesus, in dit hoogheilig Sakrament des Altaars, waarin gij dag en nacht verblijft, terwijl geen uwer geloovigen u komt aanbidden en persoonlijke hulde bewijzen. Ontvang in voldoening, o goddelijk Hart, — mijn wil, met welken ik, indien het mogelijk ware,

in al de kerken en in al de deelen der wereld, waar gij in het Sakrament woont, zou wenschen binnen te gaan, om uw oneindige goedheid te aanbidden, en de harten aller menschen door mijn voorbeeld te bewegen om uwe liefde door herhaalde bezoeken te beantwoorden; en dewijl mijn onvermogen ligchaam mij belet dit te doen, aanbid ik u hier, en waar gij ook zijt in uw gezegend tabernakel.

Onze Vader. Wees gegroet. Eer zij den Vader, enz.

**Oefening van godvruchtige genegenheid tot
Jesus in het hoogheilig Sakrament, en
tot zijn allerheiligst Hart.**

Zie dierbare en beminnende Jesus, waartoe uw groote overvloed van liefde gekomen is. Gij hebt mij met uw heilig vleesch en allerkostbaarst bloed een goddelijken maaltijd bereid, waarin gij u geheel aan mij geeft. Wat heeft u bewogen tot zulk eene vervoering van liefde? O, altijd aanbiddelijk Hart van Jesus, brandoven der goddelijke liefde, ontvang mijne arme ziel in uwe heilige wonden, opdat zij in de school uwer liefde altijd moge leeren hoe zij dezen God moet liefhebben, die mij zulke wondervolle bewijzen van zijne goddelijke liefde gegeven heeft. Het zij zoo, het zij zoo.

De Kroon of Rozenkrans van het Allerheiligst Sacrament.

V. Deus, in adjutorium meum intende.

R. Domine, ad adjuvandum me festina. — Gloria Patri.

V. God, kom mij te hulp.

R. Heer, haast u mij te helpen. — Eer zij den Vader enz.

Deze Kroon bestaat uit drie en dertig verzuchtingen, welke men gedurende het biduur voor het Heilig Sakrament kan bidden. Na elke verzuchting kan men een Onze Vader bidden, aan 't einde van elk tientje een Eer zij den Vader.

EERSTE TIENTJE.

OEFENINGEN VAN GELOOF, HOOP EN VAN LIEFDE.

I. Ik geloof, o Jesus, uw goddelijke woord, dat gij zelf onder deze gedaante van brood tegenwoordig zijt, gelijk gij in den hemel zijt.

Onze Vader.

II. Ik geloof, dat gij God de Zoon zijt, eeuwig gelijk aan den Vader; dat gij door de werking van den Heiligen Geest het menschelijk vleesch uit de allerheiligste Maagd Maria hebt aangenomen.

Onze Vader.

III. Ik geloof, dat gij dezelfde Jesus zijt, die geboren is uit Maria altijd Maagd, als kind aangebeden door uwe engelen, door de herders en door de drie Koningen.

Onze Vader.

IV. Ik geloof, o mijn Verlosser, hier in het Sakrament tegenwoordig, dat gij dezelfde Jesus van Nazareth zijt, die de zieken genezen, de dooden opgewekt hebt, die aan het kruis geleden heeft en gestorven is.

Onze Vader.

V. Ik geloof, eindelijk, dat gij, die nu zit aan de rechterhand uws Vader in den hemel, en daar mijne voorspraak zijt, echter waarachtig tegenwoordig zijt in dit Sakrament, mijn voedsel op aarde.

Onze Vader.

VI. O allerbeminnendste Jesus, die mij in dit Sakrament een onderpand der toekomstige glorie hebt nagelaten, ik hoop u, door de verdiensten van uwen dood en uw lijden, van aanschijn tot aanschijn in den hemel te zullen zien.

Onze Vader.

VII. O Jesus, oorzaak onzer glorievolle verrijzenis, ik hoop, door de kracht van dit goddelijk voed-

sel, waarmede gij mij spijzigt, glorievol ten eeu-
wigen leven te zullen verrijzen.

Onze Vader.

VIII. Ik bemin u, o Jesus, die de volmaakte
liefde zijt; die, in uw wezen, waarachtig God en
waarachtig mensch zijt; in wien de schatten der
goedheid, en de volheid der genade, welke tot ons
op deze aarde nederdaald, vervat zijn.

Onze Vader.

IX. Ik bemin u, dierbare Jesus, die u, uit lief-
de tot mij, aan mij hebt gelijk gemaakt; wek in
mij de vlam der heilige liefde op, welke gij van
den hemel brengt, opdat ik, u beminnde, in ge-
lijkvormigheid aan u moge toenemen.

Onze Vader.

X. Ik bemin u, o goddelijke Jesus, mijn Heer
en Meester, dewijl gij mij, arme slaaf der zonde,
met uw allerkostbaarts bloed verlost en bevrijdt hebt.
O, geef in uwe zoete barmhartigheid, dat ik de volle
vrucht uwer verlossing moge genieten.

Eer zij den Vader, enz.

TWEEDE TIENTJE.

OEFENINGEN VAN AANBIDDING.

I. Ik aanbid u, o levend brood, tot mijn geestelijk voedsel van den hemel gedaald; geef mij de genade om u, in leven en dood, waardig te ontvangen.

Onze Vader.

II. Ik aanbid u, goddelijk voedsel der sterken; versterk mijne zwakheid, opdat ik steeds standvastig en rechtgeloovig in uwe liefde mogen blijven.

Onze Vader.

III. Ik aanbid u, o mijn Jesus, onder den Sakramenteelen sluier verborgen: geef dat mijn leven, met u, in God moge verborgen zijn.

Onze Vader.

IV. Ik aanbid u, groote God, die de eenige weg zijt; geef dat ik den weg uwer geboden steeds in het licht van uw voorbeeld moge bewandelen en zoo de eeuwige zaligheid bereiken.

Onze Vader.

V. Ik aanbid u, o Jesus, waarachtig een geestelijk leven van al degenen, die u beminnen, geef mij de genade om mij zelven af te sterven, en voor u alleen te leven, die ter mijner liefde gestorven zijt.

Onze Vader.

VI. Ik aanbid u, mijne dierbare Verlosser, onuitsprekelijke waarheid, verlevendig, ik smeeek het u, en vermeerder mijn geloof, opdat het vruchtbaar moge zijn in goede werken,

Onze Vader.

VII. Ik aanbid u, o Jesus, goddelijk licht der wereld; verlicht mijn verstand, opdat ik, u kennende, u moge beminnen en mij eenmaal eeuwig in den hemel in u moge verblijden.

Onze Vader.

VIII. Ik aanbid u, goddelijke en beminnende Herder; neem uw gewond schaap tot u, opdat het uwe kudde nooit meer moge verlaten, om in de klauwen van den helschen wolf te vallen.

Onze Vader.

IX. Ik aanbid u, Lam Gods, die u zelve voor de zonden der wereld ter slachtbank hebt overgeleverd; geef dat ik om uwentwil, ter voldoening voor mijne zonden, al mijn lijden geduldig moge dragen.

Onze Vader.

X. Ik aanbid u, o Jesus, Koning van glorie, Regter der levenden en der dooden; geef dat ik op aarde uwe rechtvaardigheid zóó vreeze, dat ik

in den hemel uwe barmhartigheid eeuwig moge zingen.

Eere zij den Vader enz.

DERDE TIENTJE.

OEFENINGEN VAN DANKZEGGING.

I. Ik bedank u, goddelijke Verlosser, dat gij, niet evreden met om onzentwil op aarde te komen, dit aanbiddelijk Sakrament heb ingesteld, om daarin tot de voleinding der wereld met ons te blijven.

Onze Vader.

II. Ik dank u, glorievolle Jesus, dat gij uwe oneindige majesteit, die uwe engelen tot hunne groote vreugde aanschouwen, onder de gedaante van brood en wijn verbergt, om mij daardoor aan te moedigen tot den troon uwer barmhartigheid te naderen.

Onze Vader.

III. Ik dank u, o allerbeminnendste Jesus, dat gij, u zelven tot voedsel gemaakt hebbende, op deze tong zijt nedergedaald, die u zoo dikwerf beleedigd heeft, en dat gij in dit lichaam zijt binnengegaan, dat helaas! te dikwijls heeft verdiend door uwen toorn bezocht te worden.

Onze Vader.

IV. Ik dank u, dierbare Verlosser, dat gij u in dit onuitsprekelijk Sakrament met zooveel liefde met mij vereenigt, dat ik daarin in u, en gij in mij leeft.

Onze Vader.

V. Ik dank u, o mijn Jesus, dat gij, u zelven in dit allerheiligst Sakrament aan mij gevende, mij met de schatten uwer liefde verrijkt hebt, zoodat gij geen grooter gift aan mij hebt of weet te geven.

Onze Vader.

VI. Ik dank u, o mijn goede Jesus, dat gij niet alleen mijn voedsel zijt geworden, maar u ook in dit hoogheilig Sakrament, als een aanhoudend offer voor mijne zaligheid, aan uwen eeuwigen Vader opdraagt.

Onze Vader.

VII. Ik dank u, goddelijke Priester, dat gij u, telken dage, tot aanbidding en huldebewijs aan de Allerheiligste Drieëenheid op onze altaren opdraagt, en onze arme en ellendige aanbidding daardoor goedmaakt.

Onze Vader.

VIII. Ik dank u, o mijn Verlosser, dat gij ons, door dit dagelijksch offer de vruchten van het offer des kruises overvloedig mededeelt en als zoen-

offer ons de genade en de gave der boetvaardigheid verwerft.

Onze Vader.

IX. Ik dank u, dierbare Jesus, dat gij het onwaardeerbaar slagtoffer geworden zijt, om de volheid der hemelsche gunsten voor mij te verdienen. Wek in mij zulk een vertrouwen op, dat haar overvloed steeds meer en meer in mijne ziel moge nederdalen.

Onze Vader.

X. Ik dank u, mijn beminnde Verlosser, dat gij als dankoffer aan God wordt opgedragen voor al de geestelijke en tijdelijke gunsten, die Hij mij verleend heeft, en welke ik nog hoop te ontvangen.

Eer zij den Vader, enz.

DRIE VERZUCHTINGEN.

TEN SLOTTE.

I. Jesus, onzichtbaar en goddelijk Hoofd uwer bruid de Kerk, die haar, door uw bloed, van alle vlek gezuiverd hebt, ontferm u over haar zichtbaar hoofd, onzen Paus N...., over al de bisschoppen en herders, bijzonderlijk over onzen bisschop N...., en stort uwen Heiligen Geest over hen uit, waarmede uwe apostelen en leerlingen vervuld zijn,

opdat zij uw heilig geloof in vollen luister laten schitteren, en het licht van uw Evangelie en van uwe Katholieke waarheid over de geheele wereld mogen verspreiden.

Onze Vader.

II. O Jesus, Koning der Koningen, Heer der rijksbestuurders, door wien de koningen regceren, en van wien alle aardsche magt voortkomt, werp een blik van ontferming over onze vorsten en onze wereldlijke overheid, stort den geest uwer goddelijke wijsheid, goedertierenheid en regtvaardigheid in hen uit, zoodat zij groot mogen zijn met u, nog meer dan op de aarde, en met u het hemelsch koningrijk mogen binnengaan,

Onze Vader.

III. O Jesus, allerbarmhartigste Jesus, die den dood des zondaars niet wilt, maar dat hij zich bekeere en op geestelijke wijze leve; zegepraal, ik smeekek het u, over de boosheid en de hardvogtigheid van al degenen die u hardnekkig beleedigen, zoodat zij uwe genade in deze wereld verkrijgende, de glorie van uw hemelsch Paradijs gedurende de gansche eeuwigheid waardig moge worden.

Eer zij den Vader.

**Gebeden van den Serafijnschen Vader
Francisens van Assisië.**

Gebed om de goddelijke liefde te verkrijgen.

Heer Jesus Christus, wij smeekeken u, dat de vurige

en zoete kracht uwer liefde mijne ziel verslinder en haar vervreemde van al wat onder den hemel is, opdat ik door liefde tot uwe liefde de wereld afsterve, gij, die uit liefde tot mijne liefde u gewaardigd hebt aan het kruishout te sterven. Ik smee het door u zelven, o Zoon Gods, die, met uwen Vader en den Heiligen Geest, heerscht in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Dagelijksch gebed van den H. Franciscus.

Mijn God en mijn al! wie zijt gij, mijn zeer zoete Heer, mijn God, en wie ben ik, arme aardworm, uw dienstknecht? Allerheiligste Heer, ik zou u willen beminnen, allerzoetste Heer, ik zou van liefde tot u willen branden. Heer mijn God, ik heb u thans mijn geheele hart en mijn geheele ligchaam gegeven, en ik zou vurig wenschen meer ter uwer liefde te doen, indien ik iets anders wist.

Anima Christ, santifica me.
Corpus Christi, salva me.

Sanguis Christi, inebria me.

Aqua latis Christi, purifica me.

Passio Christi, conforta me.
O bone Jesu, exaudi me.

Intra tua vulnera, absconde me.

Ne permittas me separari a te.

Ziel van Christus, heilig mij.
Ligchaam van Christus, maak mij zalig.

Bloed van Christus, maak mij dronken.

Water van Christus' zijde zuiver mij.

Lijden van Christus, sterk mij.
O goede Jesus, verhoor mij.

Verberg mij in uwe wonden.

Duld niet dat ik van u gescheiden worde.

Ab hoste maligno defende me.

In hora mortis meae voce me.

Et jube me venire ad te.

Ut cum sanctus tuus laudem te.

In secula saeculorum. Amen.

Ant. O. sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria Passionis ejus, mens impletur gratia, et futurae gloriae nobis pignus datur.

V. Panem de coelo praestitisti eis.

R. Omne delectamentum in se habentem.

Verdedig mij tegen den boozen vijand.

Roep mij in het uur mijns doods.

En beveel dat ik tot u kome om u met uwe heiligen te loven in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Ant. O heilig gastmaal, waarop Christus genuttigd wordt, de gedachtenis van zijn Lijden wordt hernieuwd, de ziel met genade vervuld, en ons een onderpand der toekomstige glorie gegeven wordt.

V. Gij hebt hen brood uit den hemel voorgesteld.

R. Dat alle zoetheid in zich bevat.

Oremus.

Deus, qui nobis sub sacramento mirabili, Passionis tuae memoriam reliquisti; tribue, quaesumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redempti nos tuae fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

O God, die ons in dit wonderbaar Sacrament, de gedachtenis uws lijdens hebt nagelaten, geef, smeecken wij u, dat wij de heilige geheimen uws lichaams en bloeds zoo vereeren, dat wij altijd de vrucht uwer verlossing in ons gevoelen. Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Zeg driemaal: God, onze God, zegene ons; God zegene ons, en dat al de eindigen der aarde hem vreezen. *Eer zij den Vader enz., driemaal.*

Gebed tot Jesus in het Hoogheilig Sakrament om zijne liefde te verkrijgen.

O beminnelijke en aanbiddelijke Jesus, mijn Heer en mijn God, bron van alle goed; gij zijt het Licht der wereld, de eenige en zekere weg welke tot uwen eeuwigen Vader geleidt; gij zijt de Waarheid die onze blindheid verlicht, en ons van de dwaling bevrijdt, de Poort door welke ieder, die daardoor binnengaat, zalig zal worden. Gij zijt de fontein des levens, die dat nieuwe Leven der goddelijke liefde, dat eerst in uws Vaders eeuwigen schoot verborgen was, dat uwe goedheid en barmhartigheid heerlijk doet uitschijnen, voor de wereld geopend hebt. Vervul, overeenkomstig uwe belofte, o Heer, onze vreugde, opdat wij allen mogen dienen om uwe glorie te bevorderen en uwe heilige liefde te vermeerderen. Stort over ons dat goddelijk licht uit hetwelk gij in de wereld brengt, opdat alzoo de liefde, welke uw Vader u toedraagt, in ons moge zijn, gelijk uw heilig woord ons hopen doet. Geef ons, dat gelijk hij in u en met u één God is, wij ook in u mogen zijn door opregte liefde, en met u vereenigd door eene volmaakte gelijkvormigheid van leven en gewoonten, zoodat niets in ons moge blijven dat niet geheel en al aan u onderworpen, en aan u geheel toegewijd zal wezen; dat wij, der wereld, het vleesch, ons zelve afgestorven zijnde, door eene

geheele onthechting van al wat niet U is, voortaan voor U alleen mogen leven, die leeft en heerscht in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

De H. V. Paus Pius VI heeft 100 dagen aflat verleend. eenmaal daags te verdienen, aan al degenen die, opregt berouwhebbend, zullen bidden de woorden:

Geloofd en gedankt zij ten allen tijde het allerheiligst en goddelijkst Sacrament.

Gedurende het octaaf van H. Sakramentsdag en op al de donderdagen des jaars, 300 dagen aflat als men deze woorden drie-maal zegt. En die ze dagelijks gedurende eene maand bidt, zal een vollen aflat verdienen, indien hij, na gebiecht en gecommuniceerd te hebben; bidt voor de behoeften der Heilige Kerk, volgens de meening van Zijne Heiligheid.

Gebod aan de allerheiligste Maagd en zeer vermogende Moeder Maria.

Ik zal dit altaar niet verlaten zonder u gegroet te hebben, o zoete, barmhartige en allerbeminlijkste Koningin. Ik wil mij herinneren hoe uw dienaar, de heilige Bernardus, mij aanmoedigt om tot u te naderen. Hij verzoekt mij niet uit het oog

te verliezen, dat gij niet gewoon zijt de verdiensten te wegen van degenen, die uw medelijden inroepen, maar dat gij steeds bereid zijt om al degenen te verhooren, die hunne toevlugt tot u nemen. Wanneer ik u daarom aanroep, leen mij dan een goedgunstig oor. Luister dan, o vrouwe, naar mijn gebed. Ik ben een arme zondaar, die duizendmaal de hel verdiend heeft, maar ik verlang mijn leven te beteren. Ik zal den God beminnen dien ik zoo zwaar beleedigd heb. Ellendige als ik ben, geef ik mij aan u: ik wijd mij als een dienstknecht aan u toe. Kom dan, o moeder, iemand te hulp, die niet langer aan zich zelve, maar aan u toebehoort. Hoort gij mij, o Maria? Ik hoop dat gij mijn nederig en dringend gebed gehoord en aangenomen hebt.

IV.
KORTE GEBEDEN

TOT

het allerheiligst Sakrament gedurende de
uitstelling en den zegen.

Oefening van geloof.

O mijn Jesus, ik geloof vast dat gij u hier bevindt onder de sakramentele gedaante dezer hoogheilige Hostie, welke wij hier zien; dat gij daar waarachtig tegenwoordig zijt, gelijk in den hemel. Ik zie u niet, o mijn aanbiddelijke Verlosser, met mijne lichamelijke oogen, maar met het oog des geloofs, en ik ben zekerder van de waarheid uwer waarachtige tegenwoordigheid, zooals ik u hier zie, dan indien ik u met de oogen van mijn lichaam zag. O Heer, neem mijn geloof aan en vermeerder het,

Oefening van aanbidding.

In diepe nederigheid voor u nedergeknielt, o mijn God, aanbid ik u, mijn Schepper, mijn Regter; verborgen onder den verheven sluijer der sakramentele gedaante, en in gezelschap met de engelen die uw heilig altaar omringen, zegen ik u. Mijne arme en zwakke gebeden vereenig ik met de aanbidding der hemelsche geesten en al de gezegende bewoners des hemels; dat hunne verdiensten mijne onwaardigheid mogen aanvullen.

Oefening van berouw.

Maar helaas, mijn Jesus, wie ben ik, dat ik aldus in uwe tegenwoordigheid durf verschijnen? Ben ik niet de ellendige aardworm, die u duizendwerf zoo ondankbaar heeft beleedigd? Ach! ik zou uwe tegenwoordigheid liever moeten vlugten, en u in dit gezeged Sakrament niet moeten komen aanbidden, indien ik het oog alleen vestigde op mijne zonden en mijn schandelijk gedrag tegen u. Maar neen: op dat altaar waar gij troont, zie ik u in uwen stoel van barmhartigheid, en daarom waag ik het u te naderen: Maar in diepen rouw over mijne vorige zonden, maak ik het vaste voornemen, om met uwe genade nooit weder te hervallen. O vergeef mij, beminnde Zaligmaker, en versterk mijn voornemen door uwe genade.

Oefening van bede.

O mijn Jesus, bron van onuitputtelijken zegen, die, vóór dat gij glorievol ten hemel zijt opgeklommen, uwe apostelen gezegend hebt, zegen mij ook, en heilig mij met uwen zegen. Zegen mijn geheugen, opdat het mij steeds aan u moge herinneren. Zegen mijn verstand, opdat het altijd aan u moge denken. Zegen mijn wil, opdat die nooit moge zoeken of verlangen wat u zou mishagen. Zegen mijn ligchaam en al zijne handelingen; zegen mij nu en in het uur van mijnen dood; zegen mij in den tijd en in de eeuwigheid; en geef dat uw allerheiligste zegen voor mij het zoete onderpand moge zijn van de eeuwige gelukzaligheid. Zegen ook mijne broederen, de geloovigen, die u met elkander in dit gezegend Sakrament aanbidden; en dat uw zegen eene vermeerdering van genade aan de regtvaardigen, en eene werkdadige opwekking tot eene rouwvolle bekeering voor al de arme zondaars moge zijn.

TE DEUM LAUDAMUS.

(Zie bladz. 62.)

Daarna:

Psalm 83. Quam dilecta.

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concutiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum et caro mea: exultaverunt in Deum vivum

Etenim passer invenit sibi domum: et turtur nidum sibi, ubi ponat polus suos.

Altaria tua Domine virtutum; Rex meus, et Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua, Domine: in saecula saeculorum laudabunt te.

Beatus vir cujus est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: vide-

Hoe liefelijk zijn uwe tabernakelen, Heer der heerscharen: mijne ziel verlangt en ver-smacht naar uwe voorhoven, Heer.

Mijn hart en mijn vleesch hebben zich verheugd in den levenden God.

Want de musch heeft haar huis gevonden: en de duif haar nest, waar zij hare jongen kan nederleggen.

Uwe altaren, Heer der heerscharen: mijn Koning en mijn God.

Zalig zij die in uw huis wonen, Heer, zij zullen u in alle eeuwen der eeuwen prijzen.

Gezegend de man wiens hulp van u komt: in zijn hart heeft bij besloten om met trappen op te klimmen, in het tranendal, in de plaats welke hij gesteld heeft.

Want de wetgever zal een zegen geven, zij zullen van kracht tot kracht gaan: de God

bitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe, Deus Jacob. ☩ Protector noster aspice Deus: et respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies una in atriis tuis super millia.

Elegi abjectus esse in domo Dei mei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam et veritatem diligit Deus; gratiam et gloriam dabit Dominus.

Non privabit bonis eos, qui ambulant in innocentia Domine virtutum, beatus homo, qui sperat in te.

der goden zal in Sion gezien worden.

Heer God der heirscharen verhoor mijn gebed, leen uw oor, God van Jacob.

Zie, God, onze beschermer, en sla een blik op het aanschijn van uwen Christus.

Want één dag in uwe voorhoven is beter dan duizend.

Ik heb liever in het huis van mijn God een nieteling willen zijn, dan te wonen in de tabernakels der zondaren.

Dewijl God barmhartigheid en waarheid bemint: de Heer zal genade en glorie geven.

Hij zal degenen die in onschuld wandelen niet van goederen berooven: Heer der heerscharen, gezegend de mensch die op u hoopt.

OEFENING

OM DE HEILIGE MIS TE HOOREN,

den Priester volgende en het lijden overwegende. 1)

Gebod aan den Heiligen Geest vóór de Mis.

Kom Heilige Geest, en gewaardig u door uwe heilzame genade al de vermogens en al de genegenheden mijner ziel te verzamelen; geef dat ik dit aanbiddelijk offer met aandacht, met godsvrucht, met vurigheid bijwone, om daaruit overvloedige vruchten ter meerdere glorie Gods en ter zaligheid mijner ziel te trekken, ik verwacht die gunst met vertrouwen van uwe goedheid en barmhartigheid Amen.

De priester bidt den Confiteor.

Jesus werpt zich in den Olijfhof ter aarde en wordt met een bloedig zweet bedekt.

O beminnelijke Verlosser! terwijl gij met het aenschijn in het hof van Gethsemane ter aarde

1) Deze H. Mis-, Biecht- en Communie-gebeden zijn ontleend aan de Werken van den Heiligen Leonardus à Portu Maurício

gebogen zijt, is uw hart in een oceaen van bittere smart gedompeld en uw ligchaam met een overvloedig bloedzweet bedekt... Geef dat, ter herinnering aan uw smartvol lijden, mijne oogen ten minste stroomen van tranen mogen doen vlieten over dat bloed, hetwelk gij voor mij gestort hebt. Amen.

De priester leest den Introïtus.

*Jesus wordt als een boosdoener voor den hooge priester r
Annas gesleept, en ontvangt een kaakslag.*

Zoete Verlosser! gij hebt u wel willen laten binden en als een misdadiger voor den hooge priester slepen, om daar van de barbaarsche Joden een beleedigende kaakslag te ontvangen..... Geef dat ik, naar uw voorbeeld, de beleedingen mijner vijanden met een goed hart moge ontvangen; en dat ik, ter uwer liefde, de smarten en de wederwaardigheden moge dragen, die ik te midden eener ongetrouwe wereld zal hebben te doorstaan. Amen.

De priester zegt: Kyrie eleison.

Jesus wordt verloochend door Petrus.

O Jesus, mijn Verlosser! De prins der Apostelen heeft u tot driemaal lafhartig in het huis van Caïphas verloochend..... Ik smeeke u zeer nederig van altijd de slechte gezelschappen van mij te verwijderen, uit vrees dat ik, medegesleept door mijne

zwakheid, in zonde valle en mij rampzalig verwijdere van uwe oneindige goedheid. Amen.

De priester leest den Epistel.

Jesus wordt met beleedigingen overladen en voor Pilatus beschuldigd.

O medelijdende Verlosser! gij duldt dat de barbaarsche Joden u, overladen met mishandelingen, voor den regterstoel van Pilatus brengen, waar valsche getuigen onregtvaardige beschuldigingen tegen u inbrengen.... Leer mij, ik smeeek het u, de lagen der boozen te vlugten! en geef dat ik aan mijne heiligmaking arbeide, door te volharden in de beoefening der goede werken, en tot mijn laatsten ademtogt het katholiek geloof openhartig en opregt te belijden. Amen.

De priester leest het Evangelie.

Jesus wordt van Herodus naar Pilatus gebragt.

O beminnelijke Verlosser! gij hebt u van Herodes naar Pilatus laten slepen, en gij zijt de oorzaak geworden van de vriendschap, welke van dien dag af tusschen hen bestaan heeft.... Geef mij kracht genoeg om de zamenzwering der boozen tegen mij nooit te vreezen; geef dat de vervolgingen en de tegenwerking, wel verre van mij te ontmoedigen, tot mijn geestelijk voordeel verkeerren, door mij hoe langer hoe meer in de gelijkvormigheid met uwen heiligen wil te bevestigen. Amen.

De priester offert het brood en den wijn.

Jesus wordt gegeeseld.

O Jesus, mijn Verlosser! om mijne zonden te boeten en aan de rechtvaardigheid van den eeuwiggen Vader te voldoen, hebt gij aan eene kolom willen gebonden worden en stroomen bloeds onder de aanhoudende slagen eener smartvolle geeseling willen storten..... Gewaardig u van dit kostbaar bloed een heilzaam bad te maken, waarin mijne ziel gezuiverd wordt van de zonde, opdat zij, in vereeniging met u en met uwe verdiensten, aan uwen Vader kunne opgeofferd worden. Amen.

De priester wast de vingeren.

Pilatus verkondt de onschuld van Jesus.

O Jesus, mijn Verlosser en mijn God! terwijl Pilatus zelf, uw regter, u vrijspreekt, hoort gij de oproerige kreten van het joodsche volk, dat tegen u is opgehitst, en verdraagt gij die met geduld.... Verleen mij de genade om met vasten tred, te midden eener wankelbare en booze wereld, de paden der deugd te bewandelen, en geef dat ik de listen en de beleedigingen mijner vijanden met moed wedersta. Amen.

De Priester leest de praefatie.

Pilatus veroordeeld Jesus tot den kruisdood.

Mijn zoete Zaligmaker! gij hebt het onregtvaar-

dig vonnis, dat u tot den smadelijken kruisdood veroordeelde, in stilte aangehoord Geef dat ik, aan den eindpaal mijns levens gekomen, onbevreesd en ter uwer liefde mijn doodvonnis moge aannemen, al werd ik zelfs tot den wreedsten dood veroordeeld, en dat ik mijne ziel met kalmte in uwe handen aanbevele. Amen.

De priester bidt voor de levenden.

Jesus beklimt den Kalvarieberg, zijn kruis dragende.

Barmhartige Verlosser! gij hebt zulk een zwaar kruis, ter verlossing der wereld en in 't bijzonder voor mijne zaligheid, tot op den kruin van den Kalvarieberg op uwe schouderen willen dragen Geef dat ik, om u na te volgen, ook van ganscher harte het kruis der versterving en der wederwaardigheden dezes levens omhelze, en verleen mij de genade het geduldig ter uwer liefde, indien het noodig is tot den dood te dragen. Amen.

De priester heft de H. Hostie omhoog.

Jesus wordt aan het kruis opgeheven.

Zoete Zaligmaker! nadat onmenschelijken beulen uwe handen en uwe voeten wreedaardig doorboord hadden, zijt gij aan het kruis tusschen hemel en aarde opgeheven Hel, ik smEEK het u, door uwe oneindige goedheid en barmhartigheid, mijne ziel boven de aardsche genegenheden en gedachten

op, opdat ik mij alleen met uw heilig Lijden en uwen Dood bezig houde, en met de eeuwige goederen, welke gij mij in den hemel bereidt. Amen.

De priester heft den kelk omhoog.

Het bloed loopt overvloedig uit de wonden des Verlossers.

O Jesus, mijn Heer en mijn God! gij hebt stroomen van genade uit uwe heilige wonden willen doen vlieten..... Geef dat ik vaardig mijne toevlugt neme tot die heilbronnen, wanneer ik onverwachts door kwade gedachten en booze inblazingen word overvallen, en dat ik daar de kracht en al de hulpmiddelen putte, welke ik behoef, om aanhoudend tot mijn laatsten adem over mijne vijanden te zegevieren. Amen.

De priester bidt voor de overledenen.

Jesus bidt voor de zaligheid van 't menschelijk geslacht.

O beminnelijke Verlosser! terwijl gij zulke smartvolle pijniging aan het kruis ondergaat, bidt gij den eeuwigen Vader voor de zaligheid van het geheele menschelijk geslacht en van uwe heulen zelve..... Ontsteek in mijn hart het heilig vuur uwer liefde, opdat ik voortaan door uw voorbeeld opgewekt, den evennaaste opregtelijk leere beminnen, en zelfs aan mijne vijanden goed doe. Amen.

De priester bidt het Onze Vader.

Jesus beveelt zijne Moeder aan den heiligen Joannes en dezen aan zijne Moeder.

Mijn Heer Jesus! op het oogenblik dat gij aan het kruis stierft, bevalt gij uwe goddelijke Moeder, de gelukzalige Maagd, aan den heiligen Joannes, en dezen beminden leerling aan uwe goddelijke Moeder..... Veroorloof mij, dat ik u mijn ligchaam en mijne ziel aanbevele; neem mij al de dagen mijns levens onder uwe bescherming, opdat ik met vasten tred den weg des heils en der volmaaktheid bewandele. Amen.

De priester verdeelt de hostie en doet een gedeelte in den kelk.

Jesus daalt met zijne ziel in het voorgeborgte der hel neder.

Mijn zoete Jesus, die in het voorgeborgte der hel zijt afgedaald om de zielen der heilige Vaders door uwe goddelijke tegenwoordigheid te verheugen; laat, ik smeeke het u, de verdiensten van uw kostbaar bloed en van uw smartvol lijden op al de heilige zielen in het vagevuur afdalen, opdat zij, bevrijd van de hevige pijnen die zij lijden, deelachtig mogen worden aan uwe glorie in den hemel. Amen.

De priester zegt het Agnus Dei.

De joden dalen den Kalverieberg af, zich op de borst kloppende.

O mijn Jesus! het schouwspel van uwen dood heeft een groot getal Joden levendig getroffen; zij hebben hunne dwalingen erkend en hunne zonden opregt beweend.... Gewaardig u mij door de kracht van dien heilzamen dood de genade te verleen, om ook mijne zonden met bittere tranen te be-
weenen. Amen.

De priester Communiqueert.

Jesus wordt in een nieuw graf gelegd.

Mijn zoete Zaligmaker, die, ter verlossing van het menschelijk geslacht, hebt veroorloofd dat uw goddellijk ligchaam in een nieuw graf gelegd werd; gewaardig u, ik smeeek het u, ook mijn hart en mijne ziel te hernieuwen, door bezit van hen te nemen. Amen.

De priester geeft den zegen.

Jesus zegent de Apostelen vóór dat hij hen verlaat en, ten hemel opgeklommen, zend hij hun den Heiligen Geest.

O beminnelijke Verlosser! terwijl uwe discipelen in het gebed volharden, hebt gij hun uwen Heiligen Geest uit den hemel 'gezonden om hen te

troosten..... Zuiver, bid ik u, mijn hart door uwe heilige genade, opdat uw Heilige Geest daarin eene woonstede vinde die hem aangenaam is, en dat hij die verrijke met zijne gaven. Amen.

Gebod na een stille H. Mis.

Driemaal het *Wees gegroet Maria enz.*

Daarna eenmaal:

•Wees gegroet, o Koningin, Moeder van barmhartigheid; ons leven, onze zoetheid en onze hoop, wees gegroet. Tot U roepen wij, ballingen, kinderen van Eva. Tot U smeeken wij, zuchtend en weenend in dit dal van tranen. Daarom dan, onze Voorspreester, ach, sla op ons Uwe zoo barmhartige oogen; en toon ons, na deze ballingschap, Jesus, de gezegende vrucht Uws ligchaams; o goedertierene, o meêdoogende, o zoete maagd Maria,

•Bid voor ons, H. Moeder Gods,

•Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

LAAT ONS BIDDEN.

•O God, onze toevlugt en onze kracht, verhoor de godvruchtige gebeden Uwer Kerk en geef, dat wij door de voorspraak der glorierijke en onbevleete Maagd en Moeder Gods Maria, van den H. Joseph, van Uwe gelukzalige Apostelen Petrus en Paulus en alle Heiligen, datgene met der daad mogen verwerven, wat wij in de tegenwoordige behoeften ootmoedig vragen. Door denzelfden Christus Onzen Heer. Amen."

BIECHTOEFENING.

Manier om goed te biechten voor vrome christenen en die dikwerf te biechten gaan.

Voorbereiding tot de biecht.

Godvruchtige lieden handelen dikwijls wezenlijk verkeerd onder den schijn van goed te doen. Daarom moet hun onderzoek voornamelijk over de volgende punten loopen:

Of zij niet verzuimd hebben hunne schulden te betalen en andere verplichtingen van regtvaardigheid te voldoen, om aalmoezen te kunnen geven en deel te kunnen nemen aan zekere goede werken; want de regtvaardigheid mag niet verwaarloosd worden ter wille der liefdadigheid.

Of zij niet door te lang in de kerk te blijven en te veel te bidden, in hun huis wanorde en ergernis hebben veroorzaakt, iets wat moet vermeden worden.

Of zij met betrekking tot hunne ligchamelijke boetedoening en andere devotiën hun eigen goeddunken volgen of hun geestelijken vader raadplegen.

Of zij hunne geestelijke oefeningen niet zonder reden nalaten.

Of zij hechten aan hun eigen oordeel, weigeren den raad van wijze en omzigtige lieden te volgen.

Dat is klaarblijkelijk zich zelf misleiden. Men moet vervolgens een onderzoek instellen naar de

zonden, welke men op deze wijze bedreven heeft. Men moet zich onderzoeken, omtrent de gedachten: of men vermetel of weinig liefderijk geweest is in het beoordeelen van zijn evenmenschen; of men vrijwillig die gedachten heeft onderhouden; of men verlangt heeft den evennaaste nadeel toe te brengen; of men gevoelens van haat, afgekeerdheid, wraak, of slechte gedachten heeft gekoesterd, enz.

Vervolgens moet men de zonden door woorden onderzoeken; oneerbaren gesprekken, kwaadspreken, laster, beleedigingen enz.

Daarna moet men tot de werken overgaan, te weten: of men zijne geboden en pligten heeft onderhouden, de pligten van zijn staat, de beloften aan God gedaan; of men den evennaaste geen nadeel of ongenoegen heeft toegebracht; of men zich niet aan gelegenheid heeft blootgesteld om God te beleedigen, anderen niet in die gelegenheid gebragt enz.

Raadgevingen voor de biecht.

Bij de voorgaande raadgevingen zullen wij nog de volgende voegen:

1. Men moet zich niet bepalen bij algemeene beschuldigingen zooals: ik beschuldig mij dat ik niet genoeg liefde voor God heb gehad, dat ik ijdele woorden heb gesproken, enz. Treed in de bijzonderheden van uwe zonden, door, bij voorbeeld, te zeggen: ik beschuldig mij van deze of gene be-

leediging aan den naaste te hebben gedaan, enz., opdat de biechtvader eene stellige stof tot absolutie hebbe; en dan kunt gij aan het einde van uwe biecht u in 't algemeen beschuldigen van al de zonden van uw vroeger leven en met name van eene of meer doodzonden, of van dagelijksche zonden, die u nog bijzonder leed doen.

2. Draag zorg dat gij niet gaat biechten uit gewoonte, zooals al te dikwijls geschiedt, maar met het inzicht om u te beteren.

3. Wees niet langdradig en uwen biechtvader tot last door in onnoodige herhaling te vervallen.

4. Beschuldig u eenvoudig van uwe zonden en tracht niet ze te vergoelijken.

5. Vraag, ten slotte, aan uwen biechtvader raad betrekkelijk de heilige communie 1).

6. Ontvang met nederigheid de absolutie, en hernieuw intusschen in uw hart oefeningen van berouw op over de beleedigingen welke gij God hebt aangedaan.

Gebed voor het gewetensonderzoek.

O Jesus, goddelijke Verlosser! die iederen mensch die in deze wereld komt verlicht, verspreid, bid ik

1) Het spreekt van zelf dat de Gel. Leonardus hier niet bedoeld kan hebben, dat de biechteling *telkens* aan zijn zielzorger zal vragen of deze goedkeurt dat hij tot de Heilige Tafel nadert, maar dat dit vragen van raad alleen ziet op communiën buiten den eenmaal door den biechtvader gestelden regel.

u, uw licht en uwe genaden in mijne ziel, opdat ik al mijne zonden kenne, ze uit den grond mijns harten verfoeije en ze zóó belijde, dat ik u volkomen moge voldoen. Verhoor mij tot lof en glorie van uw oneindige barmhartigheid, ter eere van uwe goddelijke Moeder altijd Maagd, van alle Heiligen, opdat ik u met hen door al de eeuwen der eeuwen moge verheerlijken. Amen.

Gebed na het gewetensonderzoek.

Ik erken en belijd, o mijn God! dat ik door mijne zonden verdiend heb nu in het diepste der hel begraven te zijn, maar uwe barmhartigheid heeft mij den tijd gegeven om mij daarvan te bevrijden door middel der biecht, welke ik zal doen. Ik vraag u de genade, o mijn Jesus, om mijne zonden te belijden met eene opregte smart en een opregt voornemen om ze niet meer te bedrijven. Het zou beter voor mij zijn dat ik zou sterven dan weder in zonden te hervallen, daarom verklaar ik liever te willen sterven dan u op nieuw te beleedigen. Zie, Heer, als een misdadiger, lig ik voor uwe voeten neder, ik smEEK met de gevoelens van het levendigste berouw vergiffenis voor zooveel beleedigingen, waarmede ik uwe goddelijke Majesteit heb gehoond. Ik offer u de poenitentie, die ik zal ontvangen, al het goed dat ik zal doen, al de smarten die ik zal verduren, in den geest van boetvaardigheid, ter voldoening voor mijne zonden

op: ik heb er een opregt berouw over en vraag er u nederig vergiffenis voor.

Gebed na de Biecht.

Ik dank u, o mijn Jesus! dat gij de ketenen verbroken hebt, met welke de duivel mij gevangen hield, om mij in de hel te slepen. Bewaar voor altijd in mijn hart den troost, dien ik ontwaar, van uwe vriendschap te hebben herkreten, door mij in het heilzaam bad der boetvaardigheid te zuiveren. En dewijl ik het aan uwe barmhartigheid verschuldigd ben, dat ik mij nu niet in de hel bevind, wil ik het overige mijns levens geheel aan u wijden en het tot uwe dienst gebruiken, en zal ik voortaan alle zonden vermijden, ten einde niet meer in dien afgrond van ellende te vallen, waaruit gij mij getrokken hebt. Versterk mij, o mijn Jesus! verlicht mij, opdat ik voortaan de strikken des duivels ontdekke en aan alle verleiding weerstand biede, om u in dit en in het andere leven te zegenen en te loven. Amen.

I.

Oefeningen voor de communie.

Ik onderstel dat gij, om u voor te bereiden tot het ontvangen van het Brood der Engelen, eene heilige biecht hebt gedaan met het vaste voornemen om de zonde te verzaken. Stel u dan voor dat gij,

tot de Heilige Tafel naderende, vergezeld zijt van eene menigte engelen, die u eene heilige afgunst toedragen, van wege het geluk dat gij dit goddelijk Sakrament zult ontvangen, dat hun niet verleend is. Beschouw de oneindige majesteit Gods, die zich in zekeren zin onder de gedaante van het brood vernietigt, om uw voedsel te worden. Nader tot dien hemelschen maaltijd met het besluit om u geheel aan God te geven, dewijl hij zich geheel aan u schenkt; ga daarheen met het doel om van God de kracht te verkrijgen, die gij noodig hebt om hem te dienen en de zonde te vlugten, en niet uit menschelijk opzicht of met een ander onedel doel. Gij moet met de godsvrucht de volgende oefening bidden om de goedheid Gods te bewonderen en u voor zijne opperste majesteit te vernietigen.

Oefening van bewondering en nederigheid.

Gij alleen, o God mijner ziel! gij alleen begrijpt welke schatten van genaden en van verdiensten gij mij dezen morgen hebt bereid, hoe ellendig ik ook ben; gij alleen ook kunt mij waardig maken om uw aanbiddelijk ligchaam te ontvangen. Daarom neem ik mijne toevlugt tot u, opdat gij in mijne ziel eene uwer goddelijke majesteit waardige woonplaats gelieft te bereiden; want niemand anders dan gij zoudt het kunnen doen. En gij, mijne ziel, werp u haastig in de afgronden van genaden, welke voor u geopend zijn. Zijt gij ziek? Ziehier de genees-

heer die zich zelf tot uw geneesmiddel heeft gemaakt en u zal genezen. Zijt gij koud? Ziehier het vuur dat u zal verwarmen. Zijt gij zwak? Ziehier de sterke, die u zal versterken. O welbeminde Verlosser! verlicht mijn verstand, zuiver mijn hart, ontvlam mijnen wil: opdat ik in staat moge zijn u minder onwaardig te ontvangen. Ik weet dat al wat ik zou kunnen doen onvoldoende zou wezen, indien gij zelf u niet gewaardiget mij tot zulk eene heilige daad voor te bereiden. Geef mij dan op dit oogenblik, o mijn Jesus! eene vurige liefde en eene volmaakte zuiverheid van geweten, opdat ik tot u kunne naderen, om mij geheel in u te vervormen, en voortaan slechts in en om u te leven.

Aanroeping van de Heilige Maagd.

O zoete en barmhartige maagd Maria, Moeder van Jesus Christus, mijn Verlosser! ik roep uwe tusschenkomst in en ik smeeek u vurig, dat gij al wat u en uwen goddelijken Zoon in mij mishaeft, uit mijn hart gelieft weg te nemen; gelief hem in mij eene zuivere, heilige, aangename woning voor te bereiden, in één woord eene woning zijner opperste majesteit waardig. Ik bid u, verrijk mijne arme ziel met uwe verdiensten, versier haar met uwe deugden, en maak haar zóó, als uw welbeminde Zoon, mijn God en mijn Verlosser, verlangt. Amen.

Aanroeping tot de heilige engelen.

O glorievolle koren der Engelen en der Aarts-engelen, der Troonen en der Heerschappijen, der Vorstendommen en der Magten, hemelsche Krachten, Cherubynen en Seraphynen, en gij allen, Heiligen van het paradijs, gij in 't bijzonder NN. mijn heilige patroon, ik bid u met al de vurigheid mijner ziel, dat gij u gewaardigt mijne voorspraak te zijn bij den Allerhoogste, opdat ik waardig tot dit verheven Sakrament moge naderen, ter meerdere glorie van zijn heiligen Naam, tot mijn geestelijk nut en dat der geheele Kerk. Amen.

Na de communie.

Nadat gij het brood der Engelen ontvangen hebt, moet gij u voorstellen, dat uwe ziel een paradijs is geworden, dewijl zij inderdaad den God bezit, wiens tegenwoordigheid het geluk uitmaakt van de uitverkorenen in den hemel. Laat derhalve op dezen dag geen wereldsche gedachten in uw hart binnensluipen, overweeg dat degene, die de eer heeft een doorluchtig persoon in zijne woning te huisvesten, aan niets anders denkt dan hem te behagen: zoo moet ook gij doen, dewijl de Koning der koningen in uwe ziel verblijft; wees ingetogener dan de andere dagen en vermijd de gezelschappen,

welke u van de gedachte aan uwen God zouden kunnen aftrekken; bedank hem voor de uitnemende genade, welke hij u heeft gedaan door zich zelf aan u te geven, en bid aldus:

Oefening van dankbetuiging.

Engelen des hemels, komt uw hof maken aan mijnen God; helpt mij om hem te bedanken voor de onuitsprekelijke genade, welke hij mij heden heeft verleend. Maar de Engelen zelven, o mijn Verlosser, zijn niet in staat om u zóó te bedanken als gij verdient. Ik smeek u dan nederig dat gij u zelven gelieft te bedanken; want al de dankzegging behalve die, welke een God zich zelven kan aandoen, zou te kort schieten om dien God te bedanken, dat hij tot mij, ellendigen zondaar, heeft willen afdalen. Wat ik doen kan, het is niet anders dan te verstommen en mij zelven te vernietigen bij het zien van de overmaat uwer liefde. Ziedaar mijn niet; ik kan u niets anders aanbieden om u mijne dankbaarheid te betuigen; ik bezit niets anders. Gij hebt mij een vrijen wil gegeven, maar ik geef u dien weder, o mijn God! dat hij u volkomen onderworpen zij. En dewijl gij de edelmoedigheid zoover uitstrekt, dat gij genaden op genaden stapelt, bid ik u, dat gij u zelven in mij moogt bewaren, opdat ik niet meer voor mij zelven, maar voor en om u, leve; bewaar dan met de

grootste zorgvuldigheid in mijne ziel de hemelsche schatten, welke gij daarin dezen morgen hebt nedergelegd.

II.

Voor de communie.

Oefening van geloof.

O mijne ziel, verlevendig het goddelijk geloof, 't welk u leert dat uw mensch geworden God in het allerheiligst Sakrament tegenwoordig is. Ja, dezelfde Jesus, die als een klein kind in den stal van Bethlehem is geboren, Jesus die zegevierend is verrezen, Jesus, nu gezeten in de glorie aan de regterhand Gods zijns Vaders, is ook onder deze gedaante van brood. O geloof! o geloof! Wat kan men meer zeggen? Een God zal in mijn hart komen en mijn voedsel worden!..... Een God!....

Mijn Jesus, onfeilbare waarheid, ik geloof dewijl gij het geopenbaard hebt, oat gij geheel, met uw ligchaam, met uwe ziel en uwe godheid in dit H. Sakrament tegenwoordig zijt. Ik geloof dat ik in de heilige communie dienzelfden Jesus ontvang, die is mensch geworden, die is geboren, gestorven en verrezen; en dat ik terzelfder tijd den Vader en den Heiligen Geest ontvang, die zich, door verzelling, met Jesus in het allerheiligst Sakrament bevinden.

Oefening van aanbidding.

O mijne ziel! wat doet gij? Waaraan denkt gij? Binnen weinige oogenblikken zal een God u bezoeken! — O mijn God, ik verneder mij diep voor uwe oneindige majesteit en ik aanbid u! Ik aanbid u, mijn welbeminde Jesus, in dit verheven Sakrament. Heilige Maagd, Engelen en Heiligen, zuivere zielen die God bemint, aanbidt mijnen Jesus met mij; vult mijne onmagt en mijne koudheid aan; verkrijgt voor mij een levendig geloof en een diepen eerbied, nu ik op het punt ben van Jesus Christus te ontvangen.

Oefening van hoop.

Wat kan u ontbreken, o mijne ziel, terwijl een God u komt bezoeken? Hij komt om u te verlichten, om zich hart aan hart met u te vereenigen, om u een levend onderpand te geven van de glorie, welke hij u in het paradijs voorbehoudt. Open u, mijne ziel! verdubbel uw vertrouwen; weet dat gij zult verkrijgen in evenredigheid van uwe hoop. Uw Jesus is almachtig, hij kan u met goederen verrijken, hij behoeft slechts de hand te openen. Uw Jesus is voor u een vader, hij heeft u teeder lief, hij wil u met gunsten overladen. Uw Jesus is getrouw in zijne beloften; hij heeft zich verbonden om u te

verhooren, hij is verplicht zijn woord te houden; hij moet u zijne genaden verleenē. Wilt gij u dan verrijken? gij behoeft slechts met een levendig vertrouwen te vragen en te hopen.

O mijn Jesus, mijne hoop! vol vertrouwen in uwe beloften en uwe oneindige barmhartigheid, uit kracht van het bloed dat gij voor mij gestort hebt, hoop ik dat gij, in mij komende, mijne ziel zult heiligen, dat gij in haar hemelsche verlangens zult opwekken, opdat zij leve en sterve, u alleen, o oneindig goed, slechts beminnde. Ja, barmhartige God, God op wien al mijne hoop gevestigd is, heiligmaker der zielen, heilig mij!

Oefening van liefde.

O mijn Jesus, mijne liefde, en de God mijner ziel, wat zijt gij goed! wat zijt gij beminnelijk wat zijt gij zoet en waardig bemind te worden! O mijn God, ik bemin u uit geheel mijne ziel, uit geheel mijn hart, uit geheel mijn verstand, uit al mijne krachten: ik bemin u meer dan mijn leven, meer dan mij zelven, o eenig voorwerp mijner verlangens, mijn begin en mijn einde! O! waarom heb ik geen oneindig getal tongen om u te loven en te zegenen! O! mogt ik, het koste wat het wil, uwen heiligen naam door de gansche wereld verkondigen, om dien te doen kennen en beminnen! O God! ik zou mij ter uwer liefde willen slagtofferen, ik

zou van liefde willen verbranden, ik zoude u willen zegenen, bedanken, beminnen met de liefde zelfs der allerheiligste Maagd en meer dan al de schepselen te zamen. Ik bemin u, o mijn Jesus, mijn schat, mijn vader, mijn leven, mijne hoop, mijn paradijs! Bruidgom mijner ziel, ik bemin u: want gij zijt alle liefde waardig, gij zijt mijn God. Ach! Heer, ik zou geheel liefde willen zijn, en niets anders doen dan u liefhebben. — O mijne ziel, door God geschapen om God te beminnen, bemin uwen God. Mijn hart, gij kunt geen vrede, geen rust buiten God vinden; verban dan alle aardsche genegenheden, en ontvang uwen God. — Ach! Moeder der heilige liefde, geef dat ik God beminne.

Oefening van berouw.

Maar hoe zijt gij vermetel genoeg, o mijne ziel, om een God van oneindige zuiverheid, heiligheid en majesteit te ontvangen, gij die een afgrond van ondeugden, ondankbaarheid en zonden zijt? Herinnert gij u niet hoe trouweloos gij tegen uwen God zijt geweest? Ach hoeveel maal zijt gij niet wreeder en smartvoller voor Jesus geweest dan de Kalvarieberg zelf en het kruis? Gij hebt hem in u gekruisigd, dien goddelijken Verlosser, telkenmale als gij eene doodzonde hebt begaan.

O zoete Jesus, het is waar, door mijne zonde heb ik u met doornen gekroond, heb ik u aan

het kruis geklonken, heb ik u met gal gelaald, heb ik uwe zijde doorstoken, heb ik u den dood aangedaan. Neen ik ben niet waardig te leven, veel minder om u te ontvangen. Ik verdien, dat de aarde mij inzwelge, dat het vuur des hemels mij tot asch verteere, dat al de schepselen tegen mij opstaan. Maar, o mijn God! wat zijt gij goed! Ofschoon ik uw bloed zoo veel malen met voeten getreden, uwen heiligen naam onteerd, uw gezag veracht heb, wilt gij mij niet alleen wel vergiffenis schenken, maar gij zijt de eerste om mij den vrede voor te stellen, en door middel van eene ware boetvaardigheid vergeet gij al mijne zonden, herstelt gij mij in uwe genade, en ontvangt gij mij op nieuw onder het getal uwer vrienden en uwer kinderen. Zóó handelt een God alleen! Ach! ik zou van smart willen sterven, dat ik zulk een goeden God beleedigd heb! Ik heb berouw, o opperste Goed, u mishaaagd te hebben. Vergeef mij, Heer! niet dat ik mij vooral om mijn eigen belang bekommer: al wat ik begeer is, dat gij voortaan in mij geëerd en verheerlijkt wordet, en dat ik nooit meer het ongeluk hebbe u te beleedigen. Wasch mijne ziel in uw kostbaar bloed, o welbeminde Jesus! maak haar waardig om uwe on-eindige Majesteit tot woonstede te dienen. — Heilige Maagd Maria, verkrijg mij tranen van een vol-maakt berouw.

Oefening van nederigheid.

Het oogenblik is gekomen, o mijn Jesus, dat gij in de magt van een grooten zondaar zult gesteld worden: heb geduld, verdraag mij, ik smeeke u dit door de ingewanden uwer barmhartigheid. Indien ik niet verdien u te ontvangen en te beminnen, Heer, gij zijt wel waardig dat ik u ontvang en beminne. Bereid mij dan zelf ter uwer eere; maak mij zulk eene gunst waardig; geef mij al wat mij ontbreekt, maak van mij al wat gij wilt dat ik zal zijn.

O mijne ziel, het gelukkig oogenblik is gekomen, het oogenblik, waarop gij uwen welbeminde zult ontvangen. Ziehier de Koning der koningen, de Heer der heeren; ziehier uw vriend, uw vader, uw bruidegom, ziehier degene, die de vreugde van het paradijs, de geneugten der gelukzaligen uitmaakt; ziehier God zelf, in de goddelijke Eucharistie: *Ecce sponsus venit, exite obviam ei*: ziet de bruidegom komt, gaat uit hem te gemoet. (Matth. 25: 6). Maar hoe komt het dat gij zoo koud zijt, o mijne ziel, dat gij niet brand van verlangen om u met dit heilig vleesch te voeden? Ach! terwijl de overvloed der goddelijke barmhartigheid u van liefde moest branden, zijt gij koud als ijs! Indien gij slechts een enkelen keer in uw leven mogt communiceeren, o, met welken ijver zoudt gij het niet doen? En dewijl deze oneindige goedheid altijd ter

uwer beschikking is, zoudt gij zoo laauw, zoo verstrooid zijn, als gij zulk een grooten God moet ontvangen! De van liefde blakende zielen verzuchten met vurigheid, en snellen, als het dorstige hert, naar die bron van levend water. Ontwaak dan uit uwe sluimering, o mijne ziel, wek in u het vurigst verlangen op om Jesus Christus te ontvangen. Verzuicht naar dat opperste Goed, verlang het, vraag het met tranen, met zuchten, en vooral met een van heilige liefde brandend hart.

Oefening van verlangen.

Kom, goddelijk voedsel, kom mijne ziel spijszigen. Brandoven van liefde, kom mij ontvlammen. Liefdevlam, kom het heilig vuur in mij ontsteken. Kom, hemelsche Herder, kom mij geleiden. Kom, o mijn Vader, mijn Bruidegom, mijn schat, mijn leven, mijne geneugten. Kom, eenige voorwerp mijner zuchten. Kom, licht der zielen, opbeuring der harten, hoop der bedrukten. Kom, o gij die de verwachting der volken waart, naar wien de aartsvaders verzucht hebben, de Verlangde der eeuwige heuvelen. Kom, o vreugde der Engelen, blijdschap van het paradijs, kom; ik verlang, ik verzucht naar u, kom; gij hebt eene liefdewond in mijn hart geslagen, kom, blijf niet langer uit, want zonder u verkwijn ik. Ik durf niet meer zonder u leven: ik smeekek u dan, o mijn Jesus, kom.

Heilige maagd, ik ga aanstonds uwen Jesus en den mijnen ontvangen. Ik verlang hem uit uwe handen te ontvangen: bied zelve hem mij aan, gelijk gij hem eertijds aan de herders, aan de Driekoningen, aan den heiligen grijsaard Simeon aanbodt. Verkrijg mij die gesteldheid, dat ik hem met liefde ontvang, en smeek hem mij met zijne zoetste zegeningen te vertroosten, bij welke ik u bid ook de uwe te willen voegen.

Oefening van opdracht.

Ik verklaar, o mijn God, dat het mijne intentie is, om deze communie te vereenigen met de communiën der allerheiligste Maagd, der Apostelen, der Heiligen en van alle regtvaardige zielen, die u dezen dag ontvangen, en u in het vervolg zullen ontvangen. Ik heb de meening om al de oefeningen van voorbereiding en de dankzeggingen met dezelfde vurigheid te doen, als zij dat zelve gedaan hebben, en ze u op te dragen in vereeniging met de deugden, de verdiensten en de goddelijke heiligheid, waarmede gij zelf, o Jesus, aan het Laatste Avondmaal, dit H. Sakrament hebt ingesteld. Dat de zegevierende en de strijdende Kerk al datgene gelieven aan te vullen, wat mij ontbreekt.

Na de communie.

Oefening van dankbetuiging.

Zie, nu zijn al mijne verlangens voldaan, al mijne vurigheid is verzadigd: mijn God is mij eindelijk komen bezoeken; Jesus is in mijn binnenste; ik behoor niet meer mij zelven, maar Jesus toe; ik leef niet meer in mij, ik leef in Jesus en Jesus leeft in mij; ik behoor geheel aan Jesus en Jesus is geheel de mijne. O! oneindige goedheid! Een God is nedergedaald op de tong, in den boezem, in het hart van zulk een laag, zulk een onwaardig schepsel als ik ben! Mijne ziel, waar denkt gij aan? Nu zijt gij in het bezit van den schat, naar welken gij verzuchtet; nu zijt gij geheel geheiligd door Jesus, geheel veranderd in Jesus; Jesus en gij maken slechts één uit. O zoete en bewonderenswaardige vereeniging! Maar hoe? gij zijt nu zoo naauw met Jesus vereenigd, mijne ziel, en zegt gij hem niets? spreekt gij niet met uwen God, die in uwe armen, in het midden uws harten is? Houd u dan geheel met hem bezig, vat al uwe genegenheden zamen, om uw naauw aan het hart van uwen Jesus te drukken, hem te aanbidden en te zeggen:

Zijt welkom, o zoete Jesus, in het huis mijner ziel. O! hoe lang reeds verzuchtte ik naar dit gelukkige oogenblik! Maar hoe ben ik nu door medelijden getroffen, als ik u in dit hart zie wonen, dat veel hardvochtiger en kouder is dan de stal in

welken gij geboren zijt, veel smartelijker dan de Kalvarieberg zelf; dewijl het niet een-, maar honderd-, maar duizendmaal is, dat ik uw lijden en uwen dood door mijne zonden heb vernieuwd! Heer, wat vindt gij anders in mij dan onverschilligheid ten uwen opzigte en genegenheid voor de schepselen? Ach! mijn God, hoe zijt gij in mijn huis komen wonen? Ik zou u, gelijk de heilige Petrus, willen zeggen: Ga weg van mij, God van majesteit, verwijder u uit deze door de zonde besmeurde ziel, en die niet waardig is een gast gelijk gij zijt te huisvesten: *Exi a me, quia homo peccator sum, Domine* 1). Ga in die zuivere en vurige zielen rusten, die u zoo teeder ontvangen. — Maar neen, beminnelijke Verlosser, dit geschiede niet: verlaat mij niet, want verwijdert gij u, dan ben ik verloren. O God, mijne hoop, ik zal u niet laten gaan; mijn opperste goed, ik druk u aan mijn hart, en ik wil leven en sterven in uwe onuitsprekelijke omhelzingen.

Heilige Maagd, Engelen en Heiligen, regtvaardige zielen die God liefhebt, leent mij allen te zamen uwe harten, opdat ik mijn Jesus waardig gezelschap houde.

Beminnelijke Drievuldigheid, ik bedank u uit het binnenste mijns harten, dat gij mij Jesus hebt gegeven; ik dank u, dat gij mij, uit overmaat van

1) Luc. 5: 8.

liefde, Jesus in het allerheiligste Sakrament gelaten hebt: ik dank u, dat gij mij hebt toegestaan hem te ontvangen. Ik dank u, o mijn Jesus, dat gij u gewaardigdt hebt mij te bezoeken. O mijn God! wat kan ik u voor zulk eene groote weldaad wedergeven? Hoe zal ik u genoeg dankbaarheid bewijzen? Heilige Drieenheid, ik dank u door u Jesus op te dragen, of liever Jesus dankt u voor mij. En aldus is mijn hart tevreden, uwe majesteit wordt voldaan: de dankbetuiging is oneindig. O mijn opperste goed, aan u alleen lof, glorie, eer van wege al de natiën, en door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Oefening om genaden te vragen.

Wat doet gij, o mijne ziel? weet gij wel, dat gij nu een levende tempel zijt, waarin uw Verlosser wezenlijk woont? Nu is het geen zaak om werkeloos en verstrooid te blijven, nu is het oogenblik daar, om dien levenden en waarachtigen God al de genaden te vragen welke gij behoeft, indien gij ze wilt ontvangen. Nu zijn de hemelen geopend, nu slaat de aanbiddelijke Drievuldigheid blikken vol liefde op u, dewijl zij Jesus, het voorwerp van haar welbehagen, in u aanschouwt. Nu vragen Maria, de Engelen, al uwe heilige Patronen, meer dan ooit, genaden ten uwen gunste aan God. Mijne ziel, verlies geen oogenblik van zulk een kostbaren tijd: wijd al uwe aandacht aan de behandeling van de gewigtige zaak uwer zaligheid. Mijne ziel, gij bezit

een almachtigen Monark, den beminnelijksten en den edelmoedigsten Vader, een God die de getrouwheid zelve is, wat vreest gij? Zoek en heb vertrouwen; laat uw hart zich openen, hernieuw uw geloof, begin met groote genaden, hemelsche genaden, genaden een God waardig te vragen.

Beminnelijke Verlosser, dewijl gij gekomen zijt, om mij met genaden te overladen, en gij mij uitnoodigt ze u te vragen, verhoor mij, ik smeeek het u door de ingewanden uwer barmhartigheid, Geef mij, o mijn Jesus, eene vermeerdering van geloof, van hoop, van liefde en van berouw. Geef mij de nederigheid, het geduld, de zuiverheid en al de deugden, en ruk al de ondeugden uit mijn hart. Verander dit hart, dat zoo vol is van de wereld en van zijn eigen ik, in een nieuw hart, in alles gelijkvormig aan uwen wil, en dat niets anders zoek dan uwe meerdere gloeie; dat al zijne genegenheden zich op u rigten en doelen op uwe liefde, zonder ooit in iets hoegenaamd daarvan af te wijken. *Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis.* 1) Schep in mij een nieuw hart, mijn God, en vernieuw in mijn binnenste den regten geest.

Vraag hier met een levendig geloof aan God de genaden, welke gij voor u zelve en voor uwen evennaaste behoeft.

1) Psalm L: 12.

Aanbiddelijke Drievuldigheid, almachtige God, verhoor mijne gebeden. Nu voorzeker zoudt gij ons uwe genaden niet kunnen weigeren, hoe onwaardig wij die zijn mogen: want ik vraag ze niet alleen; Jesus Christus is met mij. En indien ik niet verdien verhoord te worden, dan verdient Jesus Christus het toch, hij, die met mij, in mij, en door mij bidt. Eeuwige Vader, ik herinner u de beloften van Jesus Christus, die ons verzekerd heeft, dat ons alles zou verleend worden, wat wij in zijnen naam zouden vragen: *Amen, amen dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* 1)

Oefening van opdragt.

O mijn Jesus, het is een pligt van regtvaardigheid en van dankbaarheid, dat ik mij geheel aan u geef, nadat gij u geheel aan mij geschonken hebt. Door in mij te komen, hebt gij mij in zekeren zin geheel vergoddelijkt: ik moet u dus geheel toebehooren. Dat mijne oogen, die Gij geheiligd hebt, u voor altijd moge zijn toegewijd; dat mijne ooren, die Gij geheiligd hebt, u mogen toebehooren; dat mijn smaak, dien Gij geheiligd hebt, u toebehoore. Gij hebt al mijne zintuigen geheiligd: dat zij u voortaan allen toebehooren en zich geen enkele voldoening meer verschaffen, strijdig met uwe heilige wet. Gij hebt mijn geheugen geheiligd: dat het

1) Joan. XVI: 23.

zich dus onophoudelijk aan u herinnere. Gij hebt mijn verstand geheiligd: dat het aan niets meer dan aan u denke. Gij hebt mijn wil geheiligd, dat mijn wil niets anders meer beminne dan U. Ik draag u dus, uit den grond mijns harten, een voortdurend offer op, mijn ligchaam en mijne ziel, al mijne zintuigen en al mijne vermogens, al wat ik heb en al wat ik ben. Brand, o goddelijk vuur, verteer, o alvermogende liefde, al wat in mij u niet toebehoort. Amen.

III.

Dankzegging na de Communie. ¹⁾

Mij dunkt, weinig moeilijkheden worden zoo algemeen ondervonden als die, om eene goede dankzegging na de communie te doen. Geestelijke schrijvers leeren ons, dat wij ons daartoe niet van boeken moeten bedienen, ten minste niet dan eenigen tijd later. Zij verzekeren ons dat, zoo de genade op sommige oogenblikken des levens meer bijzonder en beslissend werkt, dit geschiedt terwijl Jesus door zijne sakramenteele tegenwoordigheid in onze harten woont. De H. Alphonsus en anderen hebben verzekerd, dat ééne enkele goede communie voldoende is om een mensch heilig te maken, en dat de dankzegging de tijd is, waarin de ziel zich den overvloed

1) Deze dankzegging is ontleend aan eene der schoonste geestelijke werken van Pater Faber z. g.: „*All for Jesus*,“ waarvan eene nederlandsche vertaling is uitgegeven. Wij wenschen, door deze dankzegging hier op te nemen, mede te werken tot verspreiding van deze wijze om God waardig te bedanken voor zijne grootste gave, en Hem aldus eenige vergoeding te geven voor de talloze beledigingen, welke Hij in zijn Sakrament der liefde ontvangt.

van genade toeigent en zich met volle teugen aan de heilbron van licht en leven laaft.

In deze omstandigheden, en de moeilijkheid en het gewigt tevens in aanmerking nemende van eene goede dankzegging na de communie, stel ik mij voor, mijnen lezers middelen daartoe aan de hand te geven, door hen een kort begrip te verschaffen van de wijze van dankzegging, aanbevolen door door pater Lancisius, en door hem opgenomen in twee verscheidene verhandelingen. Men moet mij niet aldus verstaan, alsof ik deze methode iedereen aanbeveel zóó als hij die geeft. Zij is voor de meesten veel te lang en daalt te veel in bijzonderheden af, en ik meen, dat zij in de meeste gevallen de godsvrucht zou verstikken door de menigte oefeningen welke zij omvat. Het hart moet meer vrijheid hebben, en de oefening meer vereenvoudigd worden. Ik geet deze wijze van dankzegging daarom, ten einde stof te verschaffen, om te dienen als eene soort van mijn, uit welke personen van verschillenden smaak, of dezelfde personen, op onderscheidene tijden, stof zullen kunnen trekken voor overwegingen of verzuchtingen; dewijl verscheidene dier gedachten diepgrondig en tevens schoon zijn.

1. De akten, welke pater Lancisius aan de hand geeft als onmiddelijk na de communie te moeten volgen, zijn, die van VERNEDERING. Wij moeten ons diep voor God verootmoedigen, dat zulk een groote Heer zich gewaardigd heeft tot ons te komen, ons

herinnerende: 1. de zonden van ons vorig leven, 2. onze tegenwoordige onvolmaaktheden en laauwheid, 3. de laagheid onzer natuur in vergelijking met de Godheid van Christus, en 4. de volmaaktheden van onzen Gezegenden Heer, als God en als Mensch.

II. Dan volgen akten van AANBIDDING. Wij moeten aanbidden 1. de Godheid, die thans op eene bijzondere wijze in ons woont, 2. de heilige Menschheid van Jesus die thans in ons bestaat, 3. dezelfde, als zich op zooveel plaatsen in de Kerk bevindende, waar het Hoogheilig Sakrament wordt bewaardt, ons verheugende over de aanbidding en de vereering, die aan dat Sakrament wordt gebragt, dáár waar de geloovigen het steeds komen aanbidden, en ons bedroevende over de oneer die der allerheiligste Eucharistie wordt aangedaan, waar zij zich bevindt zonder dat haar de verschuldigde devotie wordt gegeven, of waar zij welligt door daden wordt geminacht; 4. wij moeten met eene bijzondere aanbidding de ziel van Christus aanbidden, als vervuld met alle versierselen van heiligheid, met alle verdiensten, en met zulk eene oude standvastige en vruchtbare liefde voor ons, 5. het ligchaam van Christus, als zoo vele en zulke bittere en onwaardige handelingen om onzentwil geleden hebbende, en ten laatste voor ons gedood zijnde, en wij moeten zijne heilige wonden in den geest kussen.

III. Wij moeten Jesus ook uit den grond onzes

harten DANK ZEGGEN, 1. dat Hij tot ons in deze communie gekomen is, 2. dat hij in de Menschwording gekomen is, 3. voor al de verdiensten en voorbeelden van deugd gedurende zijn leven, dat hij om onze zaligheid gelaten heeft. 4. voor de instelling van het Hoogheilig Sakrament en al de andere Sakramenten, 5. voor zijn dood en onze verlossing, 6. indien wij priester zijn, voor onze verheffing tot het priesterschap, 7. voor den zegen der schepping, 8. voor de voortduring van ons leven, 9. voor de gave des geloofs, 10. voor onze regtvaardiging, 11. indien wij religieuzen zijn, voor onze roeping, 12. voor onze volharding in den staat van genade of in eene heilige roeping, 13. voor zijn geduld met onze zonden en onvolmaakt-heden, en die van anderen, 14. voor de heiligheid welke hij aan zoovele Heiligen heeft verleend, 15. voor de beproevingen en wederwaardigheden, welke wij ten eenigen tijde hebben moeten ondergaan, 16. voor zijne aanhoudende zorg om ons op den weg der volmaaktheid te geleiden, 17. voor al de bijzondere persoonlijke zegeningen welke wij van Hem ontvangen hebben, en voor welke iedereen Hem in meerdere of mindere mate te bedanken heeft, 18. voor al de zegeningen welke hij ons door middel van anderen geschonken heeft, 19. voor al de algemeene en bijzondere zegeningen, welke God ooit verleend heeft, of ooit wil verleen-en aan eenig schepsel, in 't bijzonder voor die,

welke hij heeft gegeven aan de heilige Menschheid van Jesus, aan zijne Gezegende Moeder, aan de overige Heiligen en uitverkorenen, 20. voor de instelling der Orde, Vergadering, of Broederschap, tot welke wij behooren, 21. voor baren vooruitgang, 22. voor de vervolgingen welke zij heeft te ondergaan, welke haar versterken en louteren, 23. voor al de Heiligen en geleerden welke zij heeft voortgebracht, 24. voor al degenen die zulke zoete en wonderdadige roepingen daartoe gehad hebben, 25. voor al de vruchten welke zij op de wereld heeft voortgebracht, 26. voor al de goede vrienden en weldoeners welke haar zoo liefhebben, 27. voor al hare bestrijders en vervolgers, die haar zooveel gelegenheid geven tot verdiensten.

IV. Dan volgt de OPDRAGT. — Draag het Gezegend Sakrament, dat gij ontvangen hebt, aan de Allerheiligste Drievuldigheid op, voor al de vreugde, eer en het welbehagen, welke de Goddelijke Majesteit daarvan ontvangt, uit hoofde van al de zegeningen welke het u en anderen verschaft; draag het op voor uwe zonden en behoeften, en die van anderen, en van uwe vrienden en vijanden, zoo levenden als dooden. Draag aan uwen dierbaren Heer, dien gij ontvangen hebt, in vereeniging met zijne verdiensten en heilige ledematen op: 1 uwe ziel en uw ligchaam, met al uwe vermogens, ledematen, zintuigen, handelingen en rust, eenig en alleen verlangende en heiligmaking van al wat

u toebehoort, opdat gij eene soort van voortdurende offerande moogt zijn, brandende tot het genoeg en de eer der Goddelijke Majesteit, u zelve tot niets verterende en vernietigende, enkel en alleen voor God; 2. uw wil om te sterven, en liever alles te verdragen dan Hem met eenige dood- of dagelijksche zonde vrijwillig te beledigen; 3. uw voornemen om steeds de volmaakste dingen te kiezen, en onder deze bij voorkeur die, van welke uwe zintuigen, uw verstand, uw wil, en uwe eer den grootsten afkeer hebben, dewijl gij hoopt aldus het meeste glorie aan God te verschaffen en gelijkvormiger te worden aan den gekruisigde Jesus; 4. uw voornemen om te volharden in het nakomen van Gods geboden en raden, van uwen regel, en in een volmaakt leven, hoe vol het ook moge zijn van wederwaardigheden; 5. uwe gewilligheid om moeilijke dingen, welke uwe omgeving ligt telt, voor Christus te lijden, en niet om in achting te stijgen; 6. uw voornemen om geen ander einde te zoeken in uwe daden dan God alleen; 7. uw brandend verlangen om alle menschen tot zijne zuivere liefde te bekeeren, en uw smachten naar deze zoete bekeering.

V. Daarna gaat men over tot VRAGEN. Vraag vurig aan Christus, 1. de vergiffenis van uwe zonden, zoowel van hare schuld als van hare straffen; 2. volharding in zijne genade en in een heilig leven; 3. indien de Heilige Geest u dat ingeeft, en gij

verlof van uwen geestelijken leidsman hebt, vraag dan om lijden, hevig, herhaald persoonlijk lijden van allerhanden aard, wat weinig geacht wordt door of weinig medegevoel wekt bij anderen, dat verborgen is, dat niet door u zelven veroorzaakt wordt, en voor u of voor degenen die u bedroeven geen aanleiding geeft tot zondigen; 4. vraag eene aanhoudende vermeerdering van nederigheid, armoede, kuischheid, gehoorzaamheid, geloof, hoop, liefde, voorzigtigheid, regtvaardigheid, sterkte, matigheid, geduld, devotie, gebed, onderscheiding der geesten, versterving der hartstogten, de grootste zuiverheid des harten en van meening, en al de overige deugden. Vraag dat uw hart vrij moge zijn van alle daden, die uiterlijk of in zich zelf kwaad zijn, onverdienstelijk of uit laauwheid voorkomende, van alle slechte gewoonten, ongeregelde bewegingen der hartstogten, en van alle schuld van tijdelijke straffen, nu of in het uur des doods. Vraag ernstig om de genade, dat gij in al uwe handelingen moogt zoeken wat de volmaaktheid en de versterving vorderen, en verder, dat gij in staat moogt zijn om al uwe daden met zooveel strekkende kracht (intensiteit) te doen, als de ingestorte en verkregen gewoonten van deugd in uw binnenste bestaan, zoodat al uwe handelingen geëvenredigd mogen beantwoorden aan uwe kennis, en allervolmaakst in alle opzigten de intentiën der Godsbestiering mogen vervullen. Vraag

dat gij een lang leven moogt leiden in groote heiligheid, en met een uitermate grooten oogst van zielen. Vraag de genade om uw ligchaam gestreng te mogen behandelen, zonder daarbij te kort te doen aan de gezondheid; vraag, zoo gij priester zijt, om met nut te mogen prediken, spreken en biecht hooren, en dat eenig lijden u moge worden overgezonden op gepaste tijden, telkens als gij eenige schuld of tijdelijke straf te boeten hebt. Ja, ga zelfs zoover, van onzen dierbaren Heer te vragen, dat hij u in staat moge stellen zooveel als maar mogelijk is, uwe vermogens, zintuigen, ledematen, en daden te rigten, zooals zijne Godheid dit alles in zijne Heilige Menschheid rigtte.

Vraag God den Vader, 1. de waakzaamheid en een voorbeeldig leven voor de herders der Heilige Kerk, de bekeering der ongeloovigen, der ketters, der scheurmakers, der zondaars en der flauwe zielen, en de voortdurende en volhardende vermenigvuldiging der Heiligen, en hun voortgang op de wegen van den H. Geest; 2. godsdienstigheid en liefde tot de regtvaardigheid voor de koningen en tijdelijke overheden, hunne onderlinge eensgezindheid, en hun gelukkig slagen in wettige ondernemingen; 3. hulp en troost voor degenen die door armoede of ziekte bezocht worden, geduld voor de vervolgd en hunne verlossing, indien dit bestabaar is met de groote glorie Gods; 4. overvloedige gaven van genade en glorie voor uwe vijanden;

5. voor uwe Orde of Vergadering moet gij den Eeuwigen Vader vragen de versterving van alle hartsogten, godsvrucht, een stichtelijken levenswandel, ijver voor de zielen, voortdurende vruchten van deugd, voortgang in de gewijde wetenschappen, bescherming in wederwaardigheden, voldoende tijdelijke inkomsten, en een overvloed van werklieden in den wijngaard des Heeren; 6. bid zijne medelijdende Majesteit voor al de overledene leden uwer vergadering, voor degenen vooral, die het laatst gestorven zijn, en die zijn aanbevolen in de gebeden der communautiteit; ook voor al uwe tegenstanders die overleden zijn, voor uwe betrekkingen, vrienden en anderen, in 't bijzonder degenen voor wie weinig of geen gebeden worden gedaan, opdat zij zoo spoedig mogelijk uit het vagevuur mogen verlost, en uwe bijzondere patronen in den hemel worden; 7. bid voor al de zaken, welke de oversten aan uwe gebeden hebben aanbevolen, of indien men u verzocht heeft voor personen te bidden, vraag dan dat God hen moge bijstaan in het bijzonder opzigt, waarvoor zij uwe gebeden verlangd of noodig hebben.

VI. Daarna is het onze pligt om verscheidene oefeningen van onderscheidene deugden te volbrengen met opzigt tot het Gezegend Sakrament; en 1. van aanbidding. Aanbid met goddelijke vereering dat zoete Sakrament hetwelk gij in uw binnenste hebt ontvangen en dat in zooveel plaatsen op de

gansche wereld bewaard wordt. Deze oefening van beminneade aanbidding kan krachtiger gemaakt worden wanneer men denkt aan al de kerken, in welke het gezegend Sakrament slechts weinig geëerd wordt, of waar het als 't ware gevangen is in de handen der scheurmakers, of in de landen, waar zware zonden worden begaan tegen de aan de H. Eucharistie verschuldigde eeredienst; 2 van geloof, overwegende dat Christus, dien gij ontvangen hebt, waarachtig God en waarachtig mensch is, en aan wiens Godheid en Mensheid al die dingen behooren, welke de Heilige Kerk van haar geloofst, of welke de ketters geloochend hebben; 3. van hoop, verwachende van Christus, als God en Eerste Oorzaak, velerlei natuurlike giften en bovennatuurlike genaden en glorie; en hetzelfde door zijne verdiensten als Godmensch verwachende; 4. van liefde hem eerst met vurigheid in uw inwendigen wil als God en Mensch omhelzende; u in de tweede plaats verheugende dat zijne Godheid zoo volmaakt in haar zelve en met betrekking tot ons is, dat wij haar niet volkomen kunnen kennen; in de derde plaats daarover juichende, dat zijne Godheid zoo vereerd en bemind is in den hemel door de engelen en de heiligen, en dat zijn Ligcbaam en zijne Ziel zoo onuitsprekelijk gezegend zijn in den hemel, en versierd met zulke onvergelykelijke gaven; in de vierde plaats een groot leedwezen hebbende, dat zooveel zonden door ons zelve of door anderen tegen

zijne dierbare liefde zijn en zullen worden be-
gaan, en vooral leedwezen gevoelende dat zooveel,
voor wie hij zooveel gedaan en geleden heeft,
door hunne vrijwillige boosheid verloren gaan,
en dan ten laatste, met de teederste liefde ver-
langende dat alle zonden en onvolmaaktheden zoo
spoedig mogelijk in de wereld mogen ophouden, dat
de rechtvaardigen vermenigvuldigd mogen worden,
en de heiligen in volmaaktheid en volharding mogen
voortgaan: dat de ongeloovige en al degenen, die
buiten de ware Kerk zijn, tot het heilig geloof
mogen gebragt worden en tot dien graad, tot welken
God begeert dat Hij en de Heilige Menschheid van
Christus bemind en vereerd worden.

VII. Wij moeten in onzen dierbaren Heer, als
God, de eigenschappen van zijne Godheid en zijne
andere volmaaktheden beschouwen, en verscheidene
akten voortbrengen met betrekking daartoe. In de
eerste plaats moeten wij denken aan zijne onaf-
hankelijkheid, of, zooals de godgeleerden het noe-
men, zijn zelfbestaan (*aseitas*), en Hem de genade
vragen om op niemand dan op Hem alleen te ver-
trouwen, en op de oversten alleen om zijnentwil.
In de tweede plaats moeten wij onze aandacht ves-
tigen op zijne eeuwigheid, en Hem een lang leven
vragen, om Hem te dienen en veel voor Hem te
lijden. Vervolgens moeten wij acht geven op zijne
alomtegenwoordigheid, en verlangen dat hij in alle
plaatsen moge gekend en bemind worden, en eene

zeer brandende oefening van liefde en aanbidding doen, om Hem vergoeding te geven voor al de zonden, welke op dit oogenblik in den grenzeloozen tempel zijner allerzuiverste en ontzagelijke onmetelijkheid worden bedreven. Daarna moeten wij denken aan de oneindige energie van onzen gezegenden Heer in het voortbrengen van natuurlijke en van bovennatuurlijke gaven, en Hem vragen ons natuurlijke en bovennatuurlijke gaven van allerlei aard te geven, ten einde wij alle menschen mogen winnen en als gevangen nemen voor zijne liefde. In de vijfde plaats moeten wij zijne oneindige wijsheid beschouwen en Hem vragen, om ons te onderwijzen in al wat het onderrigt van ons zelve of anderen betreft, en over ons de giften van raad, voorzigtigheid en onderscheiding der geesten uit te storten, en op onze geheele Congregatie voortgang in deugd en vordering in godgeleerde studiën, zonder welke laatste wij slechts weinig vermogen te doen voor de zaligheid der zielen. In de zesde plaats moeten wij mediteeren over zijne goedheid, en bidden, dat God in onze handelingen niets moge zien dat niet goed is; maar dit zal alleen het geval wezen, indien al onze daden met liefde gedaan worden, zonder onvolmaaktheden, en met een bovennatuurlijk doel, dat God zelf is. Vervolgens moeten wij denken over zijne Eeuwige Geboorte en Persoon, door welke Hij de Zoon is, en Hem door zijne goddelijke geboorte vragen ons, zoover dit mogelijk is,

met vrijgevigheid, en overvloed, overeenkomstig de mate van zijne gewone magt, al de natuurlijke volmaaktheden en ook de bovennatuurlijke van genade en glorie te geven, welke aan zijne aangenomen kinderen kunnen worden medegedeeld, op eene gelijksoortige wijze als zij aan zijne menschheid werden medegedeeld toen Hij in zijnen persoon de Goddelijke en de Menschelijke natuur vereenigde. In de laatste plaats, moeten wij zijne dadelijke medewerking overwegen tot al de daden van al de schepselen, en Hem smeeke ons de genade te geven, dat Hij in elke handeling zijne medewerking in en met ons enkel en alleen terugbrengt tot zich zelve en zijne eigene glorie als tot haar einde, dat wij aldus in al onze handelingen, zonder uitzondering, voor Hem en om zijnentwille mogen handelen, en wel zóó volmaakt, dat er niets in ons moge zijn, regtstreeks of zijdelings, waarin Gods glorie niet gezocht of gevonden wordt.

Op dezelfde wijze kunnen wij andere volmaaktheden in God onderscheiden, en oefeningen opwekken in verband daarmee: zooals, bij voorbeeld, van vreugde, ons verheugende dat God deze volmaaktheden in zich zelve heeft, en van dankzegging, dewijl Hij ze ons heeft geopenbaard en ons genaden heeft medegedeeld aan haar geëvenredigd. Gelijkerwijze kunnen wij de volmaaktheden van onzes Heeren Heilige Menschheid onderscheiden. De vermogens en gewoonten van zijne gezegende

ziel overwegende, mogen wij Hem vragen onze vermogens zooveel mogelijk gelijkvormig aan de zijnen te maken, onze ziel met gewoonten te versieren, waarmede de zijne versierd was, en om ze tot daden op te wekken, gelijk Hij de zijnen opwekte. Wanneer wij zijn ligchaam aanschouwen, dat aan het kruis hangt, moeten wij elk lidmaat beschouwen, en bidden, dat gelijk het Woord in dat ligchaam dat lid op de volmaakste wijze bestuurd en bewoog, Hij, hetzelfde Woord, dat nu door de Heilige Communie in ons is binnengegaan, ook niet slechts onze inwendige vermogens moge besturen en geleiden, maar al onze ledematen en uitwendige handelingen, zoodat wij, als het ware, een afdruk en beeld van die Heilige Menschheid mogen zijn, al onze inwendige en uitwendige handelingen vertoonende op eene wijze, het meest gelijkende naar die van Jesus; want dit is de vervorming, de transformatie, welke de heiligen en de heilige leeraars onder de bijzondere vruchten der Communie tellen.

VIII. Wij moeten onze dankzegging besluiten met onzen Gezegenden Heer, dien wij in de Heilige Eucharistie hebben ontvangen, aan al de orden der gelukzalige geesten aan te bieden. Aan de heilige engelen moeten wij zeggen: ziet, gij zijne opperste dienaren, die zijn woord doet, ziet den Eenig geborene van den Eeuwigen Vader, dien gij, op bevel van dien hemelschen Vader, aanbaadt toen

Hij in de wereld kwam, en verwerft mij degenade Hem met denzelfden geest en dezelfde waarheid te dienen, waarmede gij Hem gedurende uwen tijd van beproeving diendet, en Hem nu dient in uw hemelsch en gezegend leven. Aan de patriarchen en profeten moeten wij zeggen: ziet, gij gezanten des hemels en deelgenooten van de wondervolle geheimen Gods, dien Verlosser, beloofd van het begin der wereld af, dien gij verlangd en zoolang verwacht hebt, en verkrijgt, dat ik met al de krachten en de genegenheden mijns harten naar hem moge versmachten, en dag en nacht naar mijn Geliefde moge verzuchten. Aan de heilige apostelen moeten wij zeggen: ziet, doorluchtige predikers van het Evangelie, uw geliefde Meester, dien gij zoo vurig uit geheel uw hart bemindet, en verkrijgt dat ik Hem vurig, bovenal en met mijne innigste genegenheid moge liefhebben. Aan de heilige martelaren: ziet, dappere getuigen des geloofs, den gekruisigden Christus, ter wiens liefde gij uw bloed zoo volgaarne hebt gestort; o, verwerft mij de genade, om altijd voor hem te lijden, en altijd op het kruis te leven, en wel op een hard kruis, hetzij de natuur met hare kwellingen mij daaraan hechte, hetzij de handen van booze lieden het doen, en dat ik regt van het kruis tot mijn Heer moge overgaan. Aan de pausen en belijders: ziet, gij herders van 's Heeren kudde, het Onbevleete Lam, dat gij eenmaal in geur van zoetheid aan den Almagtigen

God op het heilig altaar pleegdet op te dragen, stelt mij in staat om mij waardig met zulk een groot offer bezig te houden, om het regtmatig aan God op te dragen, en mij altijd vereenigende met die heilige offerande, mij voortdurend aan Hem op te dragen door goede werken in den geur van zoetheid. Aan de religieusen belijders: ziet, gij getrouwe dienaren mijns Heeren, uwen zoeten en geliefden Heer, voor wien gij, zoowel in wezenlijkheid als in verlangen, al de vermaken dezer wereld verzaaktet; verwerf mij ter zijner liefde de middelen om tot den dood in mijn staat te volharden, hoe nederig en armoedig die zijn moge, en ter zuivere liefde van God alleen tot de hoogten van groote heiligheid op te stijgen. Aan de heiligen en zaligen van uwe Congregatie: ziet, allerdierbaarste broeders, uwen leidsman, aan wien gij met woord en daad zoo gelijkvormig waart in dit leven, verkrijgt voor mij en al mijne broeders, die nog ter zijner eer in de Kerk op aarde strijden, een rijken buit van zielen, zonder nadeel voor onze inwendige godsvrucht, en vermenigvuldigt ons getal met vele uitstekende arbeiders, geroepen tot denzelfden oogst, die met groote schoven van verdiensten tot zijn gezegend gezelschap en het uwe zullen overgaan, Aan de heilige maagden: ziet, gij bruiden van het Onbevleete Lam, Hem, voor wien gij met zooveel zielsverheffing uwen maagdelijken staat bewaardet, maakt dat ik altijd voor de oogen van uwen en

mijnen beminde moge verschijnen, zuiver in hart en werken en vrij van alle zondevlek en alle verpligting tot straf, zoodat ik regt van dit leven tot Hem in den hemel moge overgaan. Aan de heiligen; ziet, dierbaarste vrienden, die de troost van mijne arme ziel zijt, den Meester, den Bewerker en de belooning van uwe heiligheid; verkrijgt voor mij de genade om zooals gij deedt, met reuzenschreden op den weg der heiligheid, en overeenkomstig den geest van mijn instituut te wandelen, zoodat eene volgende reeks van mijne jaren mij nooit moge vinden talmen waar ik vroeger was; maar steeds opwaarts strevende naar de hoogten van heiligheid.

Dan kunnen wij aan onzen dierbaarsten Heer zeggen: „Nu ga ik, o Heer, voor eenigen tijd uit uwe tegenwoordigheid, en toch niet zonder U! Neen! want Gij zijt mijn troost, mijn geluk en alle goed mijner ziel. Ik beveel mij met alle kracht in uwe grootste liefde, met al mijne broeders, vrienden en vijanden. Heb ons, o God, zoo lief als Gij kunt, en bedwelm ons door uwe liefde, en vervorm ons in uwe gelijkenis, o vreugd en gejubel onzer harten; en geef ons, dat wij geheel in U mogen leven, geheel met U en voor U bezig zijn, en dat wij geen voorwerp van liefde in eenige onzer woorden en werken mogen hebben, in of buiten ons, dan U alleen, onze liefde en al ons goed; die leeft en heerscht, enz.”

En ten slotte kunnen wij het Respice bidden:
•Zie neder, wij smeeken het U, o Heer, op deze
uwe familie, voor welke onze Heer Jesus Christus
niet gearzeld heeft in de handen van booze lie-
den overgeleverd te worden, om den kruisdood te
ondergaan; die leeft en heerscht met U en den
Heiligen Geest, één God, gedurende de eeuwen
der eeuwen, Amen.”



OEFENING VAN DEN KRUISWEG

OM JESUS IN HET H. SAKRAMENT TE BEZOEKEN.

Voorbereidings-gebed.

1. O God! ik aanbid de liefde, waarmede gij uwen eenigen Zoon voor mij ten beste hebt gegeven; en u, lieve Jesus, dank ik duizendmaal voor de onbegrijpelijke goedheid, die ge mij betoond hebt, met voor mij aan een schandelijk kruis te sterven. Uit kinderlijke dankbaarheid kom ik hier, om u op uwen heiligen kruisweg te volgen.

2. O God! ontvang, volgens uwe barmhartigheid, de oefening, die ik ga beginnen, tot erkentenis uwer glorie en majesteit, tot dankzegging voor het groote werk der verlossing, tot vergiffenis mijner zonden, tot lansen der geloovige zielen, tot bekeering der zondaren en ongeloovigen, tot geluk en zaligheid der levenden en tot volharding der regtvaardigen.

3. Ik offer U deze oefening op, in vereeniging met de verdiensten van Jesus Christus, van de H. Maagd Maria en van alle heiligen. Ik bid u, barm-

hartige God! de aflaten, gunsten en genaden, aan de oefening van den Kruisweg verbonden, te willen toevoegen zoo aan mij, als aan de geloovige zielen in het vagevuur, bijzonder aan....

O Jesus, zie hier een grooten zondaar voor uwe voeten nedergeknield, om zijne zonden te beweenen, uwe liefde te overwegen, en in liefde jegens u te ontvlammen. Hoe groot is de liefde, die gij mij op den kruisweg en in het heilig Sakrament getoond hebt! Gij, lieve Jesus, mijn God en al, lijdt groote pijnen en groote vernederingen uit liefde voor mij; — Gij, koning van hemel en aarde, stelt het heilig Sakrament in, en gewaardigd u altijd bij ons te blijven en eene spijs onzer ziel te worden. Hoe groot is de liefde, die u bewogen heeft, hier dag en nacht tegenwoordig te zijn, in weerwil der beleedigingen, die u hier aangedaan worden! — Lieve Jesus, hebt gij dan niet voorzien, dat de prijs van uw lijden en de liefde van uw heilig Sakrament zouden miskend worden? — o Ja, ziel, ik heb alles voorzien, maar niets heeft mij hiervan kunnen terughouden; mijne liefde was zoo groot, dat ik alles gaarne heb willen verdragen uit liefde voor eenige weinige christenen, die er vrucht mede zouden doen. — O Jesus, daar gij mij zoo bemint, wil ik u ook beminnen; ik bemin u, lieve Jesus, en zal u altijd beminnen; ik bemin u, mijn God en mijn al, en zal uit liefde voor u alles lijden; ik bemin u, mijn eenige hoop, mijn eenigste troost,

en zal uit liefde voor u leven en sterven. O Jesus, mijne liefde, geef dat mijn hart voor u van liefde brande.

O Marie, bid voor mij, opdat ik alleen leve door de liefde tot Jesus, en uit liefde voor Hem sterve.

O Engel Gods, die mijn bewaarder zijt, aan wiens zorg ik door de opperste goedheid ben toevertrouwd, gewaardig u mij te verlichten, te bewaren, te geleiden en te bestieren. Amen.

1. STATIE.

Jesus wordt ter dood veroordeeld.

Wij aanbidden en loven u, Christus.

Omdat gij door uw Kruis de wereld verlost hebt.

Zoo staat gij dan hier, lieve Jesus, als een misdadiger, geboeid en gebonden voor Pilatus, en onderwerpt gij u met liefde aan het onregtvaardig doodvonnis, om mij het leven te geven. O welk eene goedheid en liefde!... Maar hiermede nog niet tevreden, gehoorzaamt gij ook in het heilig Sakrament des Altaars aan alle priesters, daalt op hun woord uit den hemel neder, en slagtoffert u zelven voor onze zaligheid. O Jesus, hoe hebt gij mij zoo kunnen beminnen! En toch, helaas, heb ik u niet bemind! Vergeef mij al mijne ondankbaarheden, lieve Jesus, want van nu af wil ik u beminnen; ja, lieve Jesus, ik wil u beminnen, en uit liefde tot u onderwerp ik mij aan uwe heilige beschikking en aan den wil mijner oversten; laat de menschen mij oordeelen en veroordeelen, als ik u slechts mag beminnen.

O Maria, bid voor mij, opdat ik mij dagelijks uit liefde tot Jesus slagtoffere. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet.

Ontferm u onzer, Heer, ontferm u onzer.

God! wees ons zondaars genadig.

2. STATIE.

Jesus neemt het kruis op zijne schouders.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, hoe groot is de liefde, die u bewogen heeft dit zware en schandelijke kruis te omhelzen en op uwe schouders te nemen!... Maar hoeveel groter is uwe liefde, die u bewogen heeft om het heilig Sakrament in te stellen, in weerwil der onteeringen om bitterheden, welke gij voorzaagt dat u hier zouden aangedaan worden!.... O Jesus, hoe is het mogelijk, dat gij uit liefde voor mij zooveel wilt lijden!... En toch, helaas, doe ik niets uit liefde voor u! Wanneer zal ik u opregt beminnen? Wanneer zal ik, uit liefde tot u, de kruisen, de bitterheden en onteeringen gaarne omhelzen?... O Jesus, mijne liefde, zie ik omhels met liefde alle bitterheden; versterk mij door uwe genade.

O Maria, bid voor mij, opdat ik één worde met Jesus, en alle oneer met blijdschap lijde. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

3. STATIE.

Jesus valt de eerste maal onder het kruis.

Wij aanbidden, enz.

Zoo valt gij hier dan, lieve Jesus, uit liefde tot mij, en verdraagt gij alle vervloekingen, lasteringen en verwenschingen, welke u door de Joden aangedaan worden! Hoe groot is deze uwe liefde! Hoe groot zijn de bewijzen uwer liefde! En toch is uw hart er niet over voldaan. Neen, lieve Jesus, uwe liefde was zoo groot, dat gij, het heilig Sakrament instellende, met liefde, u onderworpen hebt aan alle onteeringen, vervloekingen en verwenschingen, die u hier tot den laatsten dag des oordeels zullen aangedaan worden.

Ach, lieve Jesus, doe mij de grootheid dezer liefde beseffen, opdat ik in liefde voor u ontvlamme, en uit liefde tot u alle vernederingen, lasteringen en versmadingen gaarne verdrage.

O Maria, bid voor mij, opdat ik het lijden en de versmadingen beminne. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

4. STATIE.

Jesus ontmoet zijne lieve Moeder.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, o Maria, hoe waren uwe harten bij deze ontmoeting gesteld! Volgens de grootheid uwer

liefde waren uwe harten toen vol droefheid; maar hoeveel grooter was uwe droefheid bij het zien der onteering, welke aan Jesus in het heilig Sakrament gedurig aangedaan wordt. Zeker waart gij droevig genoeg om duizend keeren te sterven, indien God u niet op eene buitengewone wijze versterkt had.

Ach, lieve Jesus, hoe kan het zijn, dat ik zoo liefdeloos jegens u ben? Leer mij uwe liefde kennen, opdat ik weene over de oneer u aangedaan, en in liefde jegens u ontvlamme. O liefde, o oneindige liefde! ontsteek mijn hart geheel in liefde; lieve Jesus, ik vraag u niets dan liefde; geef mij uwe liefde; geef dat ik uit liefde voor u leve, uit liefde voor u arbeide, uit liefde voor u spreke, uit liefde lijde en uit liefde sterve.

O Maria, bid voor mij, om uit liefde te weenen over de oneer Jesus aangedaan. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

5. STATIE.

Simon helpt Jesus het kruis dragen.

Wij aanbidden enz.

O Jesus, hoe groot is uwe liefde, die u in een staat van magteloosheid gebragt en onbekwaam gemaakt heeft u kruis nog verder te dragen, zoodat gij hulp van uw eigen schepsel hebt willen ontvangen. O Jesus, hoe groot is uwe liefde, die u nog in een staat van magteloosheid in het heilig

Sakrament doet tegenwoordig blijven! Gij laat u dragen en plaatsen waar de priester wil, en zijt gereed alle menschen in liefde te ontvangen, en u aan allen te geven zonder iets tegen te zeggen.

Ach, mijn Jesus, hoe is het mogelijk, dat ik zoo weinig liefde voor u heb, en zoo onwillig ben om mij naar den wil van anderen te voegen, en mijnen wil te onderwerpen aan hen, die over mij gesteld zijn! O Jesus, doe mij geheel in liefde ontvlammen, opdat ik mij door de liefde geheel met u vereenige.

O Maria, bid voor mij, opdat ik uit liefde voor Jesus mijnen wil volkomen onderwerpe aan den wil van God. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

6. STATIE.

Veronica droogt het aangezicht van Jesus af.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, hoe droevig was uw toestand; en toch, helaas, hoe weinigen waren er, die u tot vertroosting dienden! Onder die duizenden van menschen, die u vergezelden, was er slechts ééne Veronica, die uit liefde uw bloed en zweet kwam afdroogen: hoe weinigen zijn er hedendaags nog, die u waarlijk beminnen! Lieve Jesus, hoe bitter valt u deze ongevoeligheid, en toch hebt gij ons bemind; en toch hebt gij het heilig Sakrament

ingesteld, om u geheel met ons te vereenigen, en uw afbeeldsel in ons hart te kunnen prenten, gelijk gij dat in den doek van Veronica geprent heb... Lieve Jesus, hoe hebt gij ondankbare menschen zoo kunnen beminnen? En hoe is het mogelijk, dat ik zoo weinig liefde voor u heb? Minnelijke Jesus, gij moogt u met reden over mij beklagen.

Ach, hoe bitter is het voor u, te zien, dat naauwelijks iemand uwe liefde komt vergelden! Helaas, ik ben een van die ondankbaren geweest! Ik vraag er u vergiffenis voor, lieve Jesus, en bid u, mijn hart in liefde te ontvlammen. O Jesus geef mij uwe liefde met uwe genade, dan ben ik rijk genoeg, en ik vraag niets anders.

O, Maria, bid voor mij, opdat ik Jesus beminne en een afbeeldsel van zijn lijden in mij drage. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm enz.

7. STATIE.

Jesus valt de tweede maal onder het kruis.

Wij aanbidden, enz.

Zoo zie ik u dan, lieve Jesus, voor den tweeden keer uit liefde voor mij onder uw kruis bezwijken. Hoe groot waren de mishandelingen en hoe hartgrievend de vervleelingen, welke de beulen u deden ondergaan! En toch lijdt gij alles met liefde. O oneindige liefde, die u zooveel heeft doen lijden, en

die u dagelijks, ja alle oogenblikken van den dag, nog duizende onteeringen en heiligschennissen in het heilig Sakrament doet verdragen.

Ach, mijn Jesus, wanneer zal ik u eens opregt beminnen, en uit liefde tot u gaarne alle onteeringen en vernederingen lijden?... Ach! konde ik u eens oprecht beminnen!... Konde ik de oneer, u aangedaan, eens herstellen!... Konde ik alle harten in liefde tot u ontvlammen! Zie, lieve Jesus ik geef mij van nu af geheel aan u: beschik over mij volgens uwen heiligen wii; ik ben bereid alles voor u te doen en te lijden.

O Maria, geef dat ik tot boeting der oneer, Jesus aangedaan, gaarne alles lijde, Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm enz.

8. S T A T I E.

Jesus vertroost de weenende vrouwen.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, uwe liefde heeft toch geen einde! Al uw lijden vergetende, hebt gij medelijden met ons, en zegt: *ween niet over mij, maar over u zelven.* O oneindige liefde, die u medelijden met ons deed hebben, en u bewoog het heilig Sakrament in te stellen, om ons gelukkig te maken en u met ons te vereenigen. Hoe bitter was het voor uw liefderijk hart te zien, dat deze uwe liefde niet alleen door de ongeloovigen, maar zelfs door de

christenen, ja, door personen, die u op eene bijzondere wijs moeten beminnen, zou miskend worden? En in weerwil van dit alles, blijft gij ons beminnen, en noodigt gij ons uit tot u te komen, zeggende: *Komt allen tot mij, die belast en beladen zijt, en ik zal u verkwikken...*

O mijn Jesus, wanneer zal ik u eindelijk beminnen? Wanneer zal ik uit liefde tot u toch alles lijden? Wanneer zal ik mij uit liefde tot u geheel ten beste geven?

O Jesus, geef mij deze uwe liefde.

O Maria, doe mij in liefde tot Jesus ontvlammen, opdat ik gaarne alles voor hem lijdt. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

9. S T A T I E.

Jesus valt de derde maal onder het kruis.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, gij hebt mij waarlijk met eene oneindige liefde bemind: het is nu reeds de derde maal, dat ik u onder het kruis zie nedervallen, en toch blijft gij vol liefde; gij wordt verwenscht, geslagen en gestooten, en toch blijft gij alles met liefde verdragen. O Jesus, ik sta verbaasd over deze uwe liefde, maar nog meer sta ik verbaasd, als ik denk aan de liefde, die gij mij in het heilig Sacrament getoond hebt. Het is nu reeds meer dan achttien honderd jaren, dat gij hier dagelijks duizende

onteeringen lijden moet, en toch zie ik u hier altijd gereed, om ondankbare zondaars en arme bedrukte menschen met goedheid te ontvangen.

Lieve Jesus, hoe hebt gij ons zoo kunnen beminnen? Uwe liefde maakt mij beschaamd, omdat ik u zoo weinig bemin. O mijn Jesus, geef mij toch eene opregte, eene standvastige liefde, om gaarne alles te lijden uit liefde tot u.

O Maria, bid voor mij, opdat ik, te midden der bitterheden en kruisen, uit liefde tot Jesus volharde. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

10. STATIE.

Jesus wordt ontkleed en met gal gelaafd.

Wij aanbidden, enz.

Lieve Jesus, waartoe heeft u de liefde gebragt?.. Uit liefde voor mij zie ik u hier van alles ontbloot en met gal gelaafd worden. O Jesus, uwe liefde is al te groot. Waar heb ik zulke liefde verdiend?... Gij, de Heer van hemel en aarde, wordt hier van alles, zelfs van uwe kleederen beroofd; gij, de troost van engelen en heiligen, wordt met gal en bitterheden verzadigd, en toch lijdt ge alles met liefde. — *'t Is te veel, lieve Jesus, 't Is te veel!...* O neen, ziel, 't is niet te veel; want mijne liefde nog niet verzadigd zijnde, heeft mij bewogen het heilig Sakrament in te stellen, waar ik uit liefde tot

u dag en nacht tegenwoordig blijf, dikwijls van ornamenten en sieraden onthloot en met onteeringen verzadigd

O mijn Jesus, wanneer zal ik toch in liefde tot u ontvlammen, uit liefde tot u mijn hart van alle aardse goederen aftrekken, alle ijdele sieraden versmaden, en alle bitterheden omhelsen? O Jesus, geef mij hiertoe uwe liefde met uwe genade, zonder welke ik niets vermag.

O Maria, onthecht mijn hart van alle wereldsche en ijdele gevoelens, om mij door de liefde geheel met Jesus te vereenigen. Amen.

Oaze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

11. STATIE.

Jesus wordt aan het kruis genageld.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, uwe liefde is al te groot. Hoe steekt gij met zulke liefde uwe handen en voeten uit, om ze aan het kruis te laten vastnagelen? Laat toe dat ik het u zegge, lieve Jesus, dat gij als dwaas van liefde zijt. Is het geene dwaasheid, zich voor zijne vijanden aan het kruis te laten vastnagelen? — En toch gaat uwe liefde nog verder, door in een staat van vernietiging in het heilig Sakrament tegenwoordig te blijven.

O liefde, o oneindige liefde, wanneer zult gij mijn hart toch zoo overwinnen, dat ik mij volkomen aan Jesus geve en mijne vrijheid, uit liefde voor hem,

door de heilige gehoorzaamheid late binden?
 Wanneer zal ik toch onverschillig voor alles zijn? ...
 O Jesus, geef mij uwe liefde, opdat ik dagelijks mijn
 vleesch met deszelfs kwade begeerlijkheden kruisige.

O Maria, bid voor mij, opdat ik met u standvastig aan den voet des kruises volharde. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

12. STATIE.

Jesus sterft aan het kruis.

Wij aanbidden, enz.

Zoo gaat gij dan, lieve Jesus, uit liefde voor mij sterven! Waar zal men iemand vinden, die voor eenen vriend wil sterven? Maar gij, lieve Jesus, doet het voor uwe vijanden. Wie is bekwaam zulke liefde te bevatten, te meer daar gij niet slechts u zelven eens geslagtofferd hebt, maar hetzelfde nog dagelijks doet in het heilig Misoffer, en dat wel op duizende plaatsen der wereld, overal waar priesters gevonden worden. . . Dank, lieve Jesus, duizendmaal dank voor zulke liefde! Wanneer zal ik mij ook eens uit liefde voor u slagtofferen?

Minnelijke Zaligmaker, hier voor u nedergeknield, geef ik mij geheel aan u over, en offer mij voor altijd aan u op. O kon ik alle menschen tot u brengen, en ze allen als eene levende en heilige offerande aan uwe dienst toewijden!

O Maria, geef dat ik dagelijks met Jesus sterve, te weten, dat ik sterve aan de wereld, sterve aan

de vermaaken, sterve aan mijne driften, sterve aan mijne vrijheid en sterve aan de eigenliefde, om geheel voor Jesus te leven. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm, enz.

13. STATIE.

Het ligchaam van Jesus wordt van het kruis afgedaan.

Wij aanbidden, enz.

O Jesus, hier voor u nedergeknield, aanbid ik met de heilige maagd Maria uwe overgroote liefde, die u zooveel heeft doen lijden: geheel uw ligchaam ademt liefde; elke doorn in uw hoofd, elk traan in uwe oogen, elke wonde, elke druppel bloed in uw ligchaam zegt mij: *zie, hoezeer hij u bemind heeft*. O ja, lieve Jesus, alles, toont mij uwe liefde alles noodigt mij tot liefde uit. Hoe zou ik dan ongevoelig en liefdeloos kunnen blijven? Neen, lieve Jesus, dat is onmogelijk, ik wil u beminnen, die u geheel voor mij gegeven hebt, en nog dagelijks geheel aan mij geeft in het heilig Sakrament... O liefde, o oneindige liefde!... Uwe liefde, mijn Jesus, heeft mijn hart overwonnen en dwingt mij tot wederliefde; ja, mijn Jesus, ik wil u beminnen en door uwe liefde wil ik leven en sterven.

O Maria, bid voor mij, opdat ik door de liefde één zij met Jesus. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm enz.

14. S T A T I E.

Jesus wordt in een nieuw graf begraven.

Wij aanbidden, enz.

God dank, lieve Jesus, dat gij in uwe begrafenis zoo verheerlijkt wordt; dat gij, met kostelijke specerijen gebalsemd, begraven wordt in een nieuw steenen graf, waar nog nooit iemand was nedergelegd.... Ach, kon ik u ook zulk een heerlijk graf in mijn hart geven, als gij er in komt rusten door de heilige Communie... Maar helaas, het is de woonplaats van satan geweest, en nu nog is het vol gebreken, zonden en onvolmaakt-heden. O Jesus, zuiver mijn hart van alle eigen-liefde, opdat het eene aangename woonplaats voor u zij. Kom tot mij, lieve Jesus: mijn hart is geheel voor u, het staat voor u alleen open; kom tot mij en geef u aan mij, en zoo ik u op dit oogenblik niet waarlijk en wezenlijk ontvangen kan, dan bid ik u toch geestelijker wijze tot mij te komen en mijn hart in liefde te ontvlammen, even als had ik u inderdaad ontvangen, opdat ik met den Apostel in waarheid zeggen moge: *ik leef, niet ik, maar Jesus leeft in mij.*

O Maria, ontvang mijn hart om het te zuiveren, te versieren en tot de komst van Jesus voor te bereiden. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ontferm enz,

SLUITGEBED.

1. O God, ik dank u, dat gij mij, gedurende de oefening van den kruisweg, met zoo vele goede gedachten hebt gelieven te vervullen, en draag mij zelve en mijne gemaakte voornemens aan u op.

2. O Jesus, ik bewonder uwe liefde. Hoe hebt gij mij zoo kunnen beminnen? — Gij lijdt en sterft voor mij, en blijft dag en nacht in het heilig Sakrament tegenwoordig, om u geheel met mij te vereenigen. O liefde van eenen God tot den mensch! Gij zijt geheel voor mij, en toch ben ik niet geheel voor u; welke eene ondankbaarheid!.... O Jesus, ik sta beschaamd voor u en vraag u eene opregte liefde. — Ja, lieve Jesus, geef mij uwe liefde: ik vraag u niets anders dan uwe liefde. Met uwe liefde en heilige genade kan ik alles. O Jesus, hoe zoet is het mij, uit liefde voor u te lijden en versmaad te worden! Zie, ik geef mij nu geheel aan u, dewijl gij u aan mij geeft. O zoete gedachte: *Gij aan mij, en ik aan U.* O mijn Jesus, geef dat ik in uwe liefde leve en sterve.

O Maria, wondervolle Moeder! gij hebt reeds zoo

vele wonderen gedaan, doe ook nog dit wonder, dat ik u vurig beminne en door de liefde tot Jesus uitteere, gelijk gij door dezelve uitgeteerd en gestorven zijt. Amen.

5 Onze Vader, 5 Wees gegroet, en 5 Glorie zij den Vader, ter eere van de vijf wonden van Christus; — en 1 Onze Vader, 1 Wees gegroet en 1 Glorie zij den Vader, ten intentie van den Paus van Rome.



INHOUD.

	Bladz.
Voorwoord	1
Geestelijke Raadgevingen	7
I. GEBEDEN	
Oefening van aanbidding	19
Oefening van berouw	21
Psalm 50. Miserere	23
Psalm 159. De Profundis	26
Gebeden om den aflaat te verdienen	27
Hymnus: Veni Sancte Spiritus	31
Eereboete	33
Oefening van liefde tot God voor de weldaden der natuur	36
Trisagium	38
Lofzang der drie Kinderen in den Vuuroven	39
Psalm 150. Laudate Dominum	41
Oefening van liefde tot God voor de weldaden der genade	41
Lofzang van Zacharias: Benedictus Dominus Deus Israël	45
Lofzang der H. Maagd: Magnificat	46
„ van Simeon: Nunc dimitis	47
Oefening van liefde tot den naaste	48
Litanie der Heilige Maagd	51
Oefening van bede	54
Oefening van dankzegging	56
Tantum Ergo	57
De H. Rozenkrans: Blijde, Droevige en Heer- lijke Geheimen	60
Lofzang: Te Deum Laudamus	62

II.	ANDERE WIJZE OM HET ALLERHEILIGSTE TE	
	BEZOEKEN.....	65
	Oefening van Geloof in het geheim der aller- heiligste Eucharistie.....	66
	Oefening van vereering en van nederigheid jegens Jesus in het Altaargeheim.....	67
	Oefening van verlangen en welbehagen in de glorie van Jesus.....	69
	Oefening van smart over de beledigingen die Jesus in het allerheiligst Sacrament worden aangedaan.....	71
	Oefening van zelfbeschuldiging over zware zon- den tegen Jesus.....	72
	Oefening van volmaakt berouw en van ver- trouwen op Jesus.....	73
	Oefening van dankbaarheid tot Jesus.....	77
	„ „ liefde „ „	80
	„ „ Opoffering aan Jesus van zijn Heilig Hart.....	82
	„ „ bewondering der goddelijke goed- heid en tot het vragen van gena- den voor ons zelve.....	84
	„ om dezelfde genaden voor de even- naaste te vragen	99
	„ om de zielen in het Vagevuur aan Jesus aan te bevelen.. ..	91
	„ van zelfbeschuldiging en van berouw gedurende dit biduur.....	92
	„ ter eere van de vijf wonden en het Salve Regina.....	94

Gebed tot Jesus in het gezegend Sakrament voor de bekeering van Nederland.....	97
Litanie van den Zoeten Naam	98
Litanie tot het Allerh. Sacrament des Altaars	102
Litanie tot het Allerh. Hart van Jesus.....	106
III. BEZOEK AAN HET ALLERHEILIGST SAKRAMENT	
TER EERE VAN HET H. HART VAN JESUS.	
Vijf aanbiddingen van het H. Hart.....	112
Ooefening van godvruchtige genegenheid tot Jesus.....	115
De Kroon of Rozenkrans van het Allerheiligste Sakrament.....	116
Gebeden van de H. H. Franciscus van Assisië en Ignatius van Loyola.....	125
Gebed tot Jesus om Zijne liefde te verkrijgen	127
„ aan de Allerheiligste Maagd Maria...	128
IV. KORTE GEBEDEN TOT HET ALLERH. SAKRAMENT	
GEDURENDE DE UITSLUITING OM DEN ZEGEN..	130
Psalm 83. Quam Dilecta.....	133
Misgebeden.....	135
Biechtoefening.....	144
I. Oefeningen voor de Communie.....	148
„ na de Communie.....	151
II. Oefeningen voor de Communie.....	153
„ na de Communie.....	161
III. Wijze van Dankzegging na de Communie...	167
Kruisweg om Jesus in het H. Sakrament te bezoeken.....	185